కఠోరే ణాట్టహాసేన భిందంత్యో భువనత్రయమ్ ॥ ౧౦
జ్వాలా ఇవ చ కల్పాగ్నే రంగనావేష మాశ్రితాః ।
భండాసురస్య సైన్యానాం సర్వేషాం రుధిరప్లుతిమ్ ॥ ౧౧
లిలిక్షమాణా జిహ్వాభి ర్లేలిహానాభి రుజ్జ్వలాః ।
సేవంతే సతతం దండనాథా ముద్దండవిక్రమామ్॥ ౧౨
కిరిచక్రరథేంద్రస్య చతుర్థం పర్వ సంశ్రితాః ।
బ్రహ్మాద్యాః పంచమీవర్జా అష్టమీ వర్జితా అపి ॥ ౧౩
షడేవ దేవ్య ష్షట్చక్రం జ్వలజ్జ్వాలాకళేబరాః ।
మహతా విక్రమౌఘేన పిబంత్య ఇవ దానవాన్ ॥ ౧౪
ఆజ్ఞయా దండనాథాయా స్తం ప్రదేశ ముపాసతే ।
తస్యైవ పర్వణోఽధస్తా త్త్వరిత స్థానమాశ్రితాః ॥ ౧౫
యాకినీ రాకినీ చైవ లాకినీ వాకినీ తథా ।
శాకినీ ఢాకినీ చైవ తాసా మైక్యస్వరూపిణీ ॥ ౧౬
హాకినీ సప్తమీ త్వేతా శ్చండదోర్దండ విక్రమాః ।
పిబంత్య ఇవ భూతాని పిక్షంత్య ఇవ మేదినీమ్ ॥ ౧౭
త్వచం రక్తం తథా మాంసం మేదోఽస్థి చ విరోధినామ్ ।
మజ్జాం ప్లీహం చ శుక్లం చ పిబంత్యో వికటాననాః ॥ ౧౮
నిష్ఠురై స్సింహనాదైశ్చ పూరయంత్యో దిశో దశ ।
ధాతునాథా ఇతి ప్రోక్తా అణిమాద్యష్టసిద్ధిదాః ॥ ౧౯
మోహనే మారణే చైవ స్తమ్భనే తాడనే తథా ।
భక్షణే దుష్టదైత్యానా మామూలం చ నికృంతనే ॥ ౨౦

పణ్డితాః ఖణ్డితాశేషవిపదో భక్తిశాలిషు ।
ధాతునాథా ఇమాః ప్రోక్తా స్సర్వధాతుషు సంస్థితాః ౨౧
సప్తాపి వారిధీ నూర్మిమాలాసఙ్ఘూర్ఛితామ్బరాన్ ।
క్షణార్ధేనైవ నిష్పాతుం నిష్పన్నబహుసాహసాః ॥ ౨౨
శకటీచక్రవద్భ్రాన్తభయంకరవిలోచనాః ।
స్వస్వామినీద్రోహకృతాం స్వకీయాసమయద్రుహామ్ ॥ ౨౩
వైదికద్రోహిణాం దేవద్రోహిణాం వీరవైరిణామ్ ॥
యజ్ఞద్రోహకృతాం దుష్టదైత్యానాం భక్షణే క్షమాః ॥ ౨౪
నిత్యమేవ హి సేవన్తే గోత్రిణీం దణ్డనాయికామ్ ।
తస్యైవ పర్వణః పార్శ్వద్వితయే కృతమన్దిరే ॥ ౨౫
క్రోధినీ స్తమ్భినీ ఖ్యాతే వర్తేతే దేవతే ఉభే ।
చామరే వీజయన్త్యౌ చ లోలకఙ్కణదోర్లతే ॥ ౨౬
దేవద్విషాం చమూరక్తహాలాపానమదోద్ధతే ।
సదైవ ఘూర్ణమానాక్ష్యౌ సదా ప్రహసితాననే ॥ ౨౭
అథ తస్య రథేన్ద్రస్య కిరిచక్రాభిధాజుషః ।
పార్శ్వద్వయకృతావాస మాయుధద్వయ ముద్ధతమ్ ॥ ౨౮
హలం చ ముసలం చైవ దేవతారూప మాస్థితమ్ ।
స్వకీయమకుటస్థానే స్వకీయాయుధవిగ్రహామ్ ॥ ౨౯
ఆబిభ్రాణం జగద్ద్వేషిఘస్మరం విబుధై స్స్మృతమ్ ।
ఏత దాయుధయుగ్మేన లలితా దణ్డనాయికా ॥ ౩౦
ఖణ్డయిష్యతి సఙ్గ్రామే విషఙ్గం నామ దానవమ్ ।

తస్యైవ పర్వణో దణ్డనాథాయా స్త్వగ్రసీమని ॥ ౩౧
వర్తమానో మహాభీమసింహనాదధ్వన న్నభాః ।
దంష్ట్రాకటకటాత్కారబధిరీకృతదిఙ్ముఖః ॥ ౩౨
చణ్డోచ్చణ్డ ఇతి ఖ్యాత శ్చతుర్హస్త స్త్రిలోచనః ।
శూలం ఖడ్గం ప్రేతపాశౌ దధానో దీప్తవిగ్రహః ॥ ౩౩
సదా సంసేవతే దేవీం పశ్యన్నేవ హి పోత్రిణీమ్ ।
కిరిచక్రరథేన్ద్రస్య పఞ్చమం పర్వసంశ్రితాః ॥ ౩౪
వార్తాళ్యాద్యా అష్టదేవ్యో దిక్ష్వష్టసు చ విశ్రుతాః
అష్టపర్వతనిష్పాతిఘోరనిర్ఘాతనిస్వనాః ॥ ౩౫
అష్టనాగస్ఫురద్భూషా అనష్టబలతేజసః ।
ప్రకృష్టదోఃప్రకాణ్డోష్మహతదానవకోటయః ॥ ౩౬
సేవన్తే లలితాదేవ్యా దణ్డనాథా మహర్నిశమ్ ।
తాసా మాఖ్యాశ్చ విఖ్యాతా స్సమాకర్ణయ తాపస! ॥ ౩౭
వార్తాళీ చైవ వారాహీ సా వరాహముఖీ పరా ।
అన్ధినీ బన్ధినీ చైవ జృమ్భినీ చైవ మోహినీ ॥ ౩౮
స్తమ్భినీతి రిపుక్షోభస్తమ్భనోచ్చాటనక్షమాః ।
తస్యైవ పర్వణో వామభాగే సన్తతసంస్థితః ॥ ౩౯
దండనాథాపవాహ్యస్తు కాసరో ధూసరాకృతిః ।
అర్ధక్రోశాయుతశృఙ్గద్వితయః క్రోశవిగ్రహః ॥ ౪౦
ఖడ్గవన్నిష్ఠురై ర్లోమజాలై స్సంవృతవిగ్రహః ।
కాలదణ్డవదుచ్చణ్డవాలకాండభయంకరః ॥ ౪౧

నీలాశ్మనాచలప్రస్థవికటోన్నతపృష్ఠభూః ।
మహానీలగిరిశ్రేష్ఠగరిష్ఠస్కన్ధమండలః ॥ ౪౨
ప్రభూతోష్మలనిశ్వాసప్రసరాకమ్పితామ్బుధిః ।
ఘుర్ఘురధ్వనినా కాలమహిషం విహసన్నివ ॥ ౪౩
వర్తతే ఖురవిక్షిప్తపుష్కలావర్తవారిదః ।
తస్యైవ పర్వణోఽధస్తా. దుచ్ఛ్రితాసనకృతాలయాః ॥ ౪౪
ఇన్ద్రాదయోఽనేకభేదాః దిశా మష్టకదేవతాః ।
లలితాయాం కార్యసిద్ధిం విజ్ఞాపయితు మాగతాః ॥ ౪౫
లోకస్యాపి చ సంరక్షాం సమ్పాదయితు మాగతాః ।
తన్నామాని శృణు ప్రాజ్ఞ సజ్యోకచా త్కథితాని మత్ ॥ ౪౬
ఇన్ద్రాశ్చాప్సరసశ్చైవ సచతుష్షష్టికోటయః ।
సిద్ధా అగ్నిశ్చ సాధ్యాశ్చ విశ్వదేవా స్తథా పరే ॥ ౪౭
విశ్వకర్మా మయశ్చైవ మాతరశ్చ బలోన్నతాః ।
రుద్రస్య పరివారాశ్చ రుద్రాశ్చైవ పిశాచకాః ॥ ౪౮
నిరృతీరక్షసాం నాథో రాక్షసా బహవ స్తథా ।
మిత్రాశ్చ తత్ర గన్ధర్వా స్సదా గానవిశారదాః ॥ ౪౯
విశ్వావసుప్రభృతయో విఖ్యాతా స్తత్పురోగమాః ।
తథా భూతగణాశ్చాన్యే వరుణో వసవః పరే ॥ ౫౦
విద్యాధరాః కిన్నరాశ్చ మారుతేశ్వర ఏవ చ ।
తథాచిత్రరథ శ్చైత్రరథకాననకారకః ॥ ౫౧
తుమ్బురు ర్నారదో యక్ష స్సోమో యక్షేశ్వర స్తథా ।

దేవాశ్చ భగవాంస్తత్ర గోవిన్దః కమలాపతిః ॥ ౫౨
ఈశానశ్చ జగచ్చక్రరక్షకశ్శూలభీషణః ।
బ్రహ్మా చాశ్వినిపుత్రౌ చ వైద్యవిద్యావిశారదౌ ॥ ౫౩
ధన్వన్తరిశ్చ భగవా నథాన్యే గణనాయకాః ।
కటక్రోడగళద్దానసన్తర్పితమధువ్రతాః ॥ ౫౪
ఏవం ప్రకారా బహవో దేవతాంస్తత్ర జాగ్రతి ।
పూర్వాదిదిశ మారభ్య పరితః కృతమన్దిరాః ॥ ౫౫
తత్రైవ దేవతాచక్రే శక్రాసురమరుద్దిశః ।
ఆశ్రిత్య కిల వర్తన్తే తదధిష్ఠానదేవతాః ॥ ౫౬
జృమ్భిణీ స్తమ్భినీ చైవ మోహినీ తిస్ర ఏవహి ।
తస్యైవ పర్వణః ప్రాన్తే కిరిచక్రస్య భాస్వతః ॥ ౫౭
కపాలం చ గదాం బిభ్రదూర్ధ్వకేశో మహావపుః ।
పాతాళతలజమ్బాలబహుళాకారకాళిమా ॥ ౫౮
అట్టహాసమహావజ్రదీర్ణబ్రహ్మాండమండలః ।
భిన్దన్డమరుకధ్వానై రోదసీకందరోదరమ్ ॥ ౫౯
పూత్కారిత్రిఫణాయుక్తం ఫణిపాశం కరే వహన్ ।
క్షేత్రపాలస్సదా భాతి సేవమానః కిటీశ్వరీమ్ ॥
తస్యైవ చ సమీపస్థ స్తస్యా వాహనకేసరీ ।
య మారుహ్య ప్రవవృధే భండాసురవధైషిణీ ॥ ౬౧
ప్రాగుక్తమేవ దండేశీవాహసింహస్య లక్షణమ్ ।
తస్యైవ పర్వణోఽధస్తాద్దండనాథాసమత్విషః ॥ ౬౨

దంష్ట్రిణీసదృశాశేషభూషణాయుధమండితాః ।
శ్యామాః క్రోడాననాశ్చంద్రరేఖోత్తంసితకుంతలాః ॥ ౬౩
హలం చ ముసలం హస్తే ఘూర్ణయంత్యో ముహుర్ముహుః ।
లలితాద్రోహిణాం శ్యామాద్రోహిణాం స్వామినీద్రుహామ్ ॥
రక్తస్రోతోభిరుత్ఫాలైః పూరయంత్యః కపాలకమ్ ।
నిజభక్తద్రోహకృతాం మాంత్రిమాలావిభూషణాః ॥ ౬౪
స్వగోష్ఠీసమయాక్షేపకారిణాం ముండమండలైః ।
అఖండరక్తవిచ్ఛేదైః కృతవైకక్ష్యకశ్రియః ॥ ౬౬
సహస్రం దేవతాః ప్రోక్తాస్సేవమానాః కిటీశ్వరీమ్ ।
తాసాం నామాని సర్వాసాం దండిన్యాః కుమ్భసమ్భవ! ॥ ౬౭
సహస్రనామాధ్యాయే తు వక్ష్యంతే నాధునా పునః ।
అథాసాం దేవతానాం చ కోలాస్యానాం సమీపతః ॥
వాహనః కృష్ణసారంగో దండిన్యాస్సమవస్థితః ।
క్రోశార్ధార్ధాయతశ్శృంగే తదర్ధార్ధాయతో ముఖే ॥ ౬౯
క్రోశప్రమాణపాదశ్చ సదా చోద్ధృతవాలధిః ।
ఉదరే ధవళచ్ఛాయో హుంకారేణ మహీయసా ॥ ౭౦
హసన్మారుతవాహస్య హరిణస్య పరాక్రమమ్ ।
తస్యైవ పర్వణో దేశే వర్తతే వాహనోత్తమః ॥ ౭౧
కిరిచక్రరథేంద్రస్య తస్య తత్రైవ పర్వణి ।
వర్తతే మదిరాసింధుర్దేవతారూప మాస్థితః ॥ ౭౨
మాణిక్యగిరివచ్ఛోణం హస్తే పిశితపిండకమ్ ।

దధానో ఘూర్ణమానాక్ష స్స్వర్ణాంభోజస్రగావృతః ॥
మదశక్త్యా సమాశ్లిష్టో ధృతరక్తసరోజయా ।
యదా యదా భండదైత్యసంగ్రామ స్సంప్రవర్తతే ॥ ౭౪
యుద్ధఖేద మనుప్రాప్తా శ్శక్తయస్స్యుః పిపాసితాః ।
తదా తదా స హాలాబ్ధి రాత్మానం బహుధా క్షిపన్ ॥ ౭౫
రణఖేదం దేవతానా మంజసాఽపాకరిష్యతి ।
తదఽత్యద్భుతమే వర్షే భవిష్యతి న సంశయః ॥ ౭౬
తదా శ్రోష్యసి సంగ్రామే కథ్యమానం మయా ముదా ।
తస్యైవ పర్వణోఽధస్తా దష్టదిక్ష్వధ ఏవ చ ॥ ౭౭
ఉపర్యపి కృతావాసా హేతుకాద్యా దశ స్మృతాః ।
మహాంతో భైరవశ్రేష్ఠాః ఖ్యాతా వాతాపితాపన! ॥ ౭౮
ఉద్దీప్తాయుత తేజోభి ర్దివా దీపితభానవః ।
కల్పాంతకాలే దండిన్యా ఆజ్ఞయా విశ్వఘస్మరాః ॥ ౭౯
అత్యుదగ్రప్రకృతయః కటుదంష్ట్రోత్కటన్ముఖాః ।
త్రిశూలాగ్రవినిర్భిణ్ణమహావారిదమండలాః॥ ౮౦
హేతుక స్త్రిపురారి శ్చ తృతీయ శ్చాగ్నిభైరవః ।
యమజిహ్వైకపాదౌచ తౌచ కాలకరాళకౌ ॥ ౮౧
భీమరూపో హాటకేశ స్తథైవాఽచలనామవాన్ ।
ఏతే దశైవ విఖ్యాతా దశకోటిభటాన్వితాః ॥ ౮౨
తస్యైవ కిరిచక్రస్య వర్తంతే పర్వసీమని ।
ఏవం హి దండనాథాయాః కిరిచక్రస్థదేవతాః ॥ ౮౩

జృమ్భిన్యాద్యచలేన్ద్రాంతాః ప్రోక్తా స్త్రైలోక్యపాలనాః ।
తత్రత్యై ర్దేవతాబృందై ర్గృహీత్వా స్తత్ర సంగరే ॥ ౮౪
దానవా మారయిష్యంతే పాస్యంతే రక్తవృష్టయః ।
ఇత్థం బహువిధస్త్రాణం పర్యుచ్చై ర్దేవతాగణైః ॥ ౮౫
కిరిచక్రం దండనేత్ర్యా రథరత్నం చచాల హ ।
చక్రరాజరథో యత్ర తత్ర గేయరథోత్తమః ॥ ౮౬
యత్ర గేయరథ స్తత్ర కిరిచక్రరథోత్తమః ।
ఏత ద్రథత్రయం తత్ర త్రైలోక్యమివ జంగమమ్ ॥ ౮౭
శక్తిసేనాసహస్రస్య మధ్యే విరురుచేతరామ్ ।
మేరుమందరవింధ్యానాం సమవాయ ఇవాఽభవత్ ॥ ౮౮
మహాఘోషః ప్రవవృతే శక్తీనాం సైన్యమండలే ।
చచాల వసుధా సర్వా తచ్చక్రై రవదారితా ॥ ౮౯
లలితాచక్రరాజాఖ్యరథనాథస్య కీర్తితాః ।
షట్సారథయ ఉద్దండపాశగ్రహణకోవిదాః ॥ ౯౦
ఇరదేవీ ప్రథమత స్తథా త్రిపురభైరవీ ।
సంహారభైరవశ్చాన్యో రక్తయోగినివల్లభః ॥ ౯౧
సారసః పంచమశ్చైవ చాముండా చ తథాపరా ।
ఏతాస్తు దేవతా స్తత్ర రథసారథయ స్స్మృతాః ॥ ౯౨
గేయచక్రరథేంద్రస్య సారథిస్తు వాసంతికా ।
కిరిచక్రరథేంద్రస్య స్తమ్భినీ సారథి స్స్మృతా । ౯౩
దశయోజన మున్నమ్రో లలితారథపుంగవః ।

సప్తయోజనముచ్ఛ్రాయో గీతిచక్రరథోత్తమః ॥ ౯౪
షడ్యోజనసమున్నమ్రః కిరిచక్రో మహామునే !
మహాముక్తాతపత్రం తు దశయోజనవిస్తృతమ్ ॥ ౯౫
వర్తతే లలితేశాన్యా రథ ఏవ న చాన్యతః ।
తదేవ శక్తిసామ్రాజ్యసూచకం పరికీర్తితమ్ ॥ ౯౬
సామాన్య మాతపత్రం తు రథద్వంద్వేపి వర్తతే ।
అథ సా లలితేశానీ సర్వశక్తిమహేశ్వరీ ॥ ౯౭
మహాసామ్రాజ్యపదవీ మారూఢా భువనేశ్వరీ ।
చచాల భండదైత్యస్య జయసిద్ధ్యభికాంక్షిణీ ॥ ౯౮
శబ్దాయంతే దిశ స్సర్వాః కమ్పతే చ వసుంధరా ।
క్షుభ్యంతి సర్వభూతాని లలితేశ్యా వినిర్గమే ॥ ౯౯
దేవదుంధుభయో నేదు ర్నిపేతుః పుష్పవృష్టయః ।
విశ్వావసుప్రభృతయో గంధర్వా స్సురగాయకాః ॥ ౧౦౦
తుమ్బురు ర్నారదశ్చైవ సాక్షాదేవ సరస్వతీ ।
జయమంగళపద్యాని పఠంతి పటుగీతిభిః ॥ ౧౦౧
హర్షసమ్ఫుల్లవదనా స్స్ఫుర త్పులకభూషణాః ।
ముహు ర్జయ జయేత్యేవ స్తువానా లలితేశ్వరీమ్ ॥ ౧౦౨
హర్షేణాఽంధా మదోన్మత్తాః ప్రనృత్యంతః పదేపదే ।
సప్తర్షయో వసిష్ఠాద్యా ఋగ్యజుస్సామరూపిభిః ॥ ౧౦౩
అథర్వరూపై ర్మన్త్రైశ్చ వర్ధయంతో జయశ్రియం ।
హవిషేవ మహావహ్నిశిఖా మత్యంతపావనీమ్ ॥ ౧౦౪

అశీర్వాదేన మహతా వర్ధయామాసు రుత్తమాః ।
తైః స్తూయమానా లలితా ప్రచచాల రథోత్తమే ॥ ౧౦౫
భండాసురం వినిర్జేతు ముద్దండైః సహ సైనికైః ।

ఇతి శ్రీ బ్రహ్మాండపురాణే ఉత్తరభాగే లలితోపాఖ్యానే
హయగ్రీవాగస్త్యసంవాదే కిరిచక్రపర్వ దేవతా
ప్రకాశ నంనామ పంచవింశోఽధ్యాయః.

శూన్యనగరోత్పాతప్రాదుర్భావః

శ్రీహయగ్రీవః :—

ఆకర్ణ్య లలితాదేవ్యా యాత్రానిస్సాణనిస్స్వనమ్ ।
మహాంతం క్షోభ మాయాతా భండాసురపురాలయాః ॥ ౧
యత్రాఽసీ ద్దురాశస్య భండదైత్యస్య దుర్ధియః ।
మహేంద్రపర్వతోపాంతే మహార్ణవతటే పురమ్ ॥ ౨
తత్తు శూన్యకనామ్నైవ విఖ్యాతం భువనత్రయే ।
విషంగాగ్రజదైత్యస్య సదాఽవాసః కిలాఽభవత్ ॥ ౩
తస్మిన్నేవ పురే తస్య శతయోజనవిస్తరే ।
విత్రేసు రసురాస్సర్వే శ్రీదేవ్యాగమసంభ్రమాత్ ॥ ౪
శతయోజనవిస్తీర్ణం తత్సర్వం పుర మాసురమ్ ।
ధూమై రివావృత మభూ దుత్పాతజనితై ర్ముహుః ॥ ౫
అకాండ ఏవ నిర్భిన్నా భిత్తయో దైత్యపట్టణే ।
ఘూర్ణమానాః పతంతి స్మ మహోల్కా- గగనస్థలాత్ ॥ ౬

ఉత్పాతానాం ప్రాథమికో భూకమ్పః పర్యవర్తత ।
మహీ జజ్వాల సకలా తత్ర శూన్యకపత్తనే॥ ౭
అకాండ ఏవ హృత్కమ్పం భేజుర్దైత్యపురౌకసః ।
ధ్వజాగ్రవర్తినః కాకా గృధ్రాశ్చైవ వలాః ఖగాః ॥ ౮
ఆదిత్యమండలం దృష్ట్వా దృష్ట్వా చక్రందు రుచ్చకైః।
క్రవ్యాదా బహవ స్తత్ర లోచనై ర్నావలోకితాః ॥ ౯
ముహు రాకాశవాణీభిః పరుషాభి ర్బభాషిరే ।
సర్వతో దిక్షు దృశ్యంతే కేతవస్తు మలీమసాః ॥ ౧౦
ఘూమాయమానాః ప్రక్షోభజనకా దైత్యరక్షసామ్ ।
దైత్యస్త్రీణాం చ విభ్రష్టా అకాండా ద్భూషణస్రజః ॥
హా హేతి దూరం క్రందంత్యః పర్యక్రశు సమరోదిషుః ।
దర్పణానాం వర్మణాం చ ధ్వజానాం ఖడ్గసమ్పదామ్ ॥ ౧౨
మణీనా మన్బరాణాం చ మాలిన్య మభవ న్ముహుః ।
సౌధేషు చన్ద్రశాలాసు కేళీవేశ్మసు సర్వశః ॥ ౧౩
అట్టాలకేషు గోష్ఠీషు విపణీషు సభాసు చ ।
చతుష్కికా స్వలిందేషు ప్రగ్రీవేషు బిలేషు చ ॥ ౧౪
సర్వతోభద్రవాసేషు నంద్యావర్తాదివేశ్మసు ।
పిచ్ఛందకేషు శుద్ధాంతే ష్వవరోధనపాళిషు ॥ ౧౫
స్వస్తికేషు చ సర్వేషు గర్భాగారపుటేషు చ ।
గోపురేషు కవాటేషు వలభీనాం చ సీమసు ॥ ౧౬
వాతాయనేషు కక్ష్యాసు ధిష్ణ్యేషు ఖలు వారిషు ।

సర్వత్ర దైత్యనగరవాసిభి ర్జనమండలైః । ౧౭
అశ్రూయంత మహాఘోషా పరుషా భూతభాషితాః ।
శిథిలీ. సర్వతో జాతా. ఘోరవర్ణా భయానకా ॥
కరజైః కటుకాలాపై రవలోక్య దివాకరమ్ ।
సమరాటకరోటీనాం కోటయ శ్చాపత న్భువి ॥ ౧౯
అపత న్వేదిమధ్యేషు బిందవ శ్శోణితామ్భసామ్ ।
కేశోంద్రకాశ్చ నిష్పేతు స్సర్వతో ధూమధూమళాః ॥ ౨౦
భౌమాన్తరిక్షదివ్యానా ముత్పాతానా మితి వ్రజమ్ ।
అవలోక్య భృశం త్రస్తా స్సర్వే నగరవాసినః ॥ ౨౧
నివేదయామాసు రమీ భండాయ ప్రథితౌజసే । ౨౧౪
స చ భండః ప్రచండోష్మా తై రుత్పాతకదమ్బకైః ।
అసంజాతధృతిభ్రింశో మంత్రాస్థాన ముపాగమత్ ॥ ౨౨
మేరో రివ వపుర్భేదం బహురత్నవిచిత్రితమ్ ।
అధ్యాసామాస దైత్యేంద్ర స్సింహాసన మనుత్తమమ్ ॥ ౨౩
స్ఫురన్మకుటలగ్నానాం రత్నానాం కిరణోద్యమైః ।
దీపయ స్నఖిలాశాన్తా నద్యుత ద్దానవేశ్వరః ॥ ౨౪
ఏకయోజన విస్తారే మహ త్యాస్థానమణ్టపే ।
తుఙ్గసింహాసనస్థం తు నిషేవాతే తదానుజౌ ॥ ౨౫
విశుక్ర శ్చ విషఙ్గశ్చ మహాబలపరాక్రమౌ ।
త్రైలోక్యకణ్టకీభూతభుజదణ్డాభయఙ్కరౌ ॥ ౨౬
అగ్రజస్య సదైవాజ్ఞా మవిలఙ్ఘ్య ముహుర్ముహుః ।

త్రైలోక్యవిజయే లబ్ధం వర్ధయన్తా మహా ద్యశః ॥ ౨౭
నతేన శిరసా తస్య మృద్నన్తో పాదపీఠికామ్ ।
కృతాఞ్జలిప్రణామౌ చ సముపావిశతాం భువి ॥ ౨౮
అథాఽఽస్థానస్థితే తస్మి న్నమరద్వేషిణాం వరే ।
సర్వే సామన్తదైత్యేన్ద్రా స్తం ద్రష్టుం సముపాగతాః ॥ ౨౯
తేషా మేకైకసైన్యానాం గణనా నహి విద్యతే ।
స్వస్వనామ సముచ్చార్య ప్రణేము ర్యూన్యకేశ్వరమ్ ॥ ౩౦
సచ తా నసురాం త్సర్వా నతిధీరకనీనికైః ।
సమ్భావయం త్సమాలోకైః కియన్తం చిత్క్షణం స్థితః ॥ ౩౧

భణ్డాదీనాం మన్త్రి క్రమః

అవోచత విశుక్ర స్త మగ్రజం దానవేశ్వరమ్ ।
మథ్యమానమహాసిన్ధుసమానగళనిస్స్వనః ॥ ౩౨
దేవ ! త్వదీయదోర్దణ్డవిధ్వస్తబలవిక్రమాః ।
పాపినః పామరాచారా దురాత్మాన స్సురాధమాః ॥ ౩౩
శరణ్యా మన్యతః క్వాపి నాప్నువన్తో విషాదినః ।
జ్వలజ్జ్వాలామయే వహ్నౌ పతితా నాశ మాగతాః ॥ ౩౪
తస్మా ద్దేవా త్సముత్పన్నా కాచిత్ స్త్రీ బలగర్వితా ।
స్వయమేవ కిలాఽస్రాక్షీ త్తాన్దేవా న్వాసవాదికాన్ ॥ ౩౫
తైః పునః ప్రబలోత్సాహైః ప్రోత్సాహితపరాక్రమా ।
బహుస్త్రీపరివారా చ వివిధాయుధమణ్డితా ॥ ౩౬

అస్మా ఞ్జేతుం కిలాఽయాతి హా కష్టం విధివైశసమ్ ।
అబలానాం సమూహ శ్చే ద్బలినోఽస్మా న్విజేష్యతే ॥ ౩౭
తర్హి పల్లవఖడ్గేన పాషాణస్య విదారణమ్ ।
ఉచ్యమాన మిదం హన్త! పరిహాసాయ కల్ప్యతే ॥ ౩౮
విడమ్బనా న కి మసౌ లజ్జాకర మిదం న కిమ్ ।
అస్మత్సైనికనాసీరభటేభ్యోఽపి భవద్భియః ॥ ౩౯
కాన్దిశీకత్వ మాపన్నా శ్శక్రాద్యా స్త్రిదివౌకసః ।
బ్రహ్మాదయశ్చ నిర్విణ్ణవిగ్రహా మద్బలాయుధైః ॥ ౪౦
విష్ణో శ్చక్రం తథైవాసీ ద్విత్రస్త స్స మహేశ్వరః ।
అన్యేషా మిహ కా వార్తా దిక్పా స్సర్వే పలాయితాః ॥ ౪౧
అస్మాక మిషుభి స్తీక్ష్ణై రదృశ్యై రగ్నిపాతిభిః ।
సర్వత్ర విద్ధవర్మాణో దుర్మనా విబుధాః కృతాః ॥ ౪౨
తాదృశానా మపి మహాపరాక్రమభుజోష్మణామ్ ।
అస్మాకం విజయాయాఽద్య స్త్రీ కాచి దభిధావతి ॥ ౪౩
యద్యపి స్త్రీ తదాప్యేషా నావమాన్యా కదాచన ।
అల్పోఽపి రిపు రాత్మజ్ఞై ర్నావమాన్యో జిగీషుభిః ॥ ౪౪
తస్మా త్తదుత్సారణార్థం ప్రేషణీయాస్తు కిఙ్కరాః ।
సకచగ్రాహ మాకృష్య సా నేతవ్యా మదోద్ధతా ॥ ౪౫
దేవ! త్వదీయశుద్ధాన్తవర్తినీనాం మృగీదృశామ్ ।
చిరేణ చేటికాభావం సా దుష్టా సంశ్రయిష్యతి ॥ ౪౬
ఏకైకస్మా ద్భటా దస్మా త్సైన్యేషు పరిపంథినః ।

శఙ్కితే ఖలు విత్రస్తం త్రైలోక్యం స చరాచరమ్ ॥ ౪౭
అత్ర దేవస్య చిత్తం తు ప్రమాణ మితి దానవః ।
నివేద్య భణ్డదైత్యాయ క్రోధం తస్య వ్యపీవృధత్ ॥ ౪౮
విషఙ్గస్తు మహాసత్త్వో విచారజ్ఞో విచక్షణః ।
ఇద మాహ మహాదైత్య మగ్రజన్మాన ముద్ధతమ్ ॥ ౪౯
దేవ! త్వ మేవ జానాసి సర్వకార్య మరిందమ !
న తు తే క్వాపి వక్తవ్యం నీతివర్త్మని వర్తతే ॥ ౫౦
సర్వం విచార్య కర్తవ్యం విచారః పరమా గతిః ।
అవిచారేణ చేత్కర్మ సమూల మపకృన్తతి ॥ ౫౧
పరస్య కటకే చారాః ప్రేషణీయాః ప్రయత్నతః ।
తేషాం బలాబలం జ్ఞేయం జయసంసిద్ధి మిచ్ఛనా ॥ ౫౨
చారచక్షు ర్దృఢప్రజ్ఞ స్సదా శఙ్కితమానసః ।
అశఙ్కితాకారవాంశ్చ గుప్తమన్త్రి స్స్వమన్త్రిషు ॥ ౫౩
షడుపాయా న్ప్రయుఞ్జాన స్సర్వత్రాఽభ్యర్హితే పదే ।
విజయం లభతే రాజా జాల్మో మక్షు వినశ్యతి ॥ ౫౪
అవిమృశ్యైవ యః కశ్చి దారమ్భ స్స వినాశకృత్ ।
విమృశ్య తు కృతం కర్మ విశేషా జ్జయదాయకమ్ ॥ ౫౫
తిర్య గిత్యపి నారీతి క్షుద్రఇత్యపి రాజభిః ।
కార్యా వైరిణి నావజ్ఞా శక్తే స్సర్వత్ర సమ్భవాత్ ॥ ౫౬
స్తమ్భోత్పన్నేన కేనాపి నరతిర్య గ్వపుర్భృతా ।
భూతేన సర్వభూతానాం హిరణ్యకశిపుర్హతః ॥ ౫౭

పురాహి చణ్డికానామ నారీ మాయావిజృమ్భిణీ ।
నిశుమ్భశుమ్భౌ మహిషం వ్యాపాదితవతీ రణే ॥ ౫౮
తత్పరిసర్గేన బహవ స్తయా దైత్యా వినాశితాః ।
అతో వదామి నాఽవజ్ఞా స్త్రీమాత్రే క్రియతాం క్వచిత్ ॥
శక్తి రేవహి సర్వత్ర కారణం విజయశ్రియః ।
శక్తే రాధారతాం ప్రాప్తై స్త్రీపుంల్లిఙ్గై ర్న నో భయమ్ ॥
శక్తిశ్చ సర్వతో భాతి సంసారస్య స్వభావతః ।
తస్మి తస్యా దురాశాయాః ప్రవృత్తి ర్జ్ఞాయతాం త్వయాఽ౬౧
కేయం కస్మా త్సముత్పన్నా కి మాచారా కి మాశ్రయా ।
కిం బలా కిం సహాయా వా దేవ! తత్ప్రవిచార్యతామ్ ॥ ౬౨
ఇత్యుక్త స్స విషంగేణ నీతిమన్మవిదాఽమునా ।
అవజ్ఞాభ్రుకుటీం చక్రే స్త్రీతి హేలాపరాయణః ॥ ౬౩
అరే! నీతివిచారోఽయం సమసత్త్వేషు శత్రుషు ।
యుజ్యతే వనితాయాం తు కో విచారో మహౌజసామ్ ॥౬౪
అస్మద్బలే మహాసత్వా అక్షోహిణ్యధిపా శ్శతమ్ ।
పాతుం సమస్తజలధీ నలం దగ్ధుం త్రివిష్టపమ్ ॥ ౬౫
అరే పాపసమాచార! కిం వృథా శంకసే స్త్రియమ్ ।
తత్సర్వం హి మయా పూర్వం చారద్వారా విలోకితం ॥ ౬౬
అగ్నే స్సముత్థితా కాచి ల్లలితానామధారిణీ ।
యథార్థనామవ త్యేషా పుష్పవ త్పేశలాకృతిః ॥ ౬౭
న సత్వం నచ వా వీర్యం న సంగ్రామేషు వాగతిః ।

అశ్రావి చారనివహా త్త్వం తు మాయాపరాయణా ॥ ౧౭
తత్సత్త్యేనాఽవిద్యమానం స్త్రీకదమ్బక మాత్మనః ।
ఉత్పాదితవతీ కించి త్తేన చైవం విచేష్టతే ॥ ౧౮
అథ వా భవదుక్తేన న్యాయేనాస్తు మహద్బలమ్ ।
త్రైలోక్యోల్లంఘిమహిమా భండః కేన విజీయతే ॥
ఇదానీ మపి మద్బాహుబలసమ్మర్దమూర్ఛితాః ।
శ్వసితుం చాపి పటవో న కదాచన నాకినః ॥ ౨౦
కేచి త్పాతాళగర్భేషు కేచిదమ్బుధివారిషు ।
కేచి ద్దిగంతకోణేషు కేచి త్కుంజేషు భూభృతామ్ ॥ ౨౧
విలీనా భృశవిత్రస్తా స్త్యక్తదారసుతశ్రియః ।
భ్రష్టాధికారా బహవ శ్ఛన్నవేషా శ్చరంతి తే ॥ ౨౩
ఏతాదృశం నజానాతి మమ బాహుపరాక్రమమ్ ।
అబలా నచిరోత్పన్నా తేనైషా దర్పమశ్నుతే ॥ ౨౪
న జానంతి స్త్రియో మూఢా వృథాకల్పితసాహసాః ।
వినాశ మనుధావంతి కార్యాకార్యవిమోహితాః ।
అథవా తాం పురస్కృత్య య ద్యాగచ్ఛంతి నాకినః ।
యక్షా మహోరగా స్సిద్ధా స్సాధ్యా వా యుద్ధదుర్మదాః॥౨౫
బ్రహ్మవా పద్మనాభో వా రుద్రో వాఽథ సురాధిపః ।
అన్యే వా హరితాం నాథా స్తేషాం పేష్టు మహం పటుః॥౨౬
అథవా మమ సేనాసు సేనాన్యో రణదుర్మదాః ।
పక్వకర్కరికాపేష మవపేక్ష్యంతి వైరిణః ॥ ౨౭

కుటిలాక్షః కురుండశ్చ కరకః కాకవాసితః ।
వజ్రదంతో వజ్రముఖో వజ్రలోమా వలాహకః ॥ ౭౯
సూచీముఖః ఫాలముఖో వికర్ణో వికటాననః ।
కరాళాక్షః కరటకో దమనో దీర్ఘజీవకః ॥ ౮౦
హులమ్యో హులుముల్లశ్చ కల్కసః కల్కివాహనః ।
పుల్కసః పుండ్రకేతుశ్చ చండబాహుశ్చ కుక్కురః ॥ ౮౧
జంబుకాక్షో జంభనశ్చ తీక్ష్ణశృంగ స్త్రికంటకః ।
చంద్రగుప్త శ్చతుర్బాహు శ్చకోరాక్ష శ్చతుశ్శిరాః ॥ ౮౨
వజ్రఘోష శ్చోర్ధ్వకేశో మహామాయో మహాహనుః ।
మఘశత్రు ర్మఘాస్కందీ సింహధాతు స్సిరాశకః ॥ ౮౩
అంధక స్సింధునేత్రశ్చ కూపకః కూపలోచనః ।
గుహాక్షో గండగల్లశ్చ చండవర్మా యమాంతకః ॥ ౮౪
లట్టనః పండసేనశ్చ పురుజి త్పూర్వమారకః ।
స్వర్గశత్రు స్స్వర్గబలో దుర్గాఖ్య స్స్వర్గకంటకః ॥ ౮౫
అతిమాయో బృహన్మాయ ఉపమాయ ఉలూకజిత్ ।
పురుషేణో విషేణశ్చ కుంతిషేణః కురూషకః ॥ ౮౬
మలదశ్చ కఠోరశ్చ మంగలో దృఘణ స్తథా ।
కోల్లాటః కుటిలాశ్వశ్చ దాశేరో బభ్రువాహనః ॥ ౮౭
దుష్టహాసో ధృష్టకేతుః పరిక్షి త్పాపకంచుకః ।
మహామోహో మహాదంష్ట్రో దుర్మతి స్స్వర్గమేజయః ౮౮
శఠకేతు శ్శఠవసు శ్శఠదంత శ్శఠప్రియః ।

దుశ్శృతో దుర్వినీతశ్చ భిన్నకర్ణ శ్చమూరుకః ॥ ౮౯
అట్టహాసీ మహాహాసీ సింహహాసీ మదోత్కటః ।
కుమ్భోత్కచః కుమ్భనాసః కుమ్భగ్రీవః కటోదరః ॥ ౯౦
హస్తిమేఢ్రో మహాండశ్చ కుష్మాండః పూతినాసికః ।
పూతిదంతః పూతిచక్షుః పూతాస్యః పూతిమేహనః ॥ ౯౧
ఇత్యేవ మాదయ శ్శూరా హిరణ్యకశిపో స్సమాః ।
హిరణ్యాక్షసమా శ్చైవ మమపుత్రా మహాబలాః ॥ ౯౨
ఏకైకస్య సుతా స్తేషు జాతా శ్శూరా శ్శతంశతమ్ ।
సేనాన్యశ్చ మదోద్వృత్తా మమపుత్రై రనుద్రుతాః ॥ ౯౩
నాశయిష్యంతి సమరే దుర్వృత్తా సమరాధమాః ।
ఏతే చేత్కుపితా యుద్ధే సహస్రాక్షోహిణీశ్వరాః ॥ ౯౪
భస్మశేషి భవే ద్యుద్ధం హా హంత కిముతాఽబలా ;
మాయావిలాస స్సోఽపి తస్యా స్సమరసీమని ॥ ౯౫
మహామాయావినా మస్మద్బలానా మామిషం భవేత్ ।
తద్వృథా శంకయా ఖిన్నం మా తే భవతు మానసమ్ ॥
ఇత్యుక్త్వా భండదైత్యేంద్ర స్సముత్థాయ నృపాసనాత్ ।
ఉవాచ నిజసేనాన్యం కుటిలాక్షం మహాబలమ్ ॥ ౯౬

ఉత్తిష్ఠ రే! బలం సర్వం సన్నాహయ సమంతతః ।
శూన్యకస్య సమంతాచ్చ ద్వారేషు బల మర్పయ ॥ ౯౭
దుర్గాణి సంగృహాణ త్వం కురు క్షేపణికాశతమ్ ।
దుష్టాభిచారాః కర్తవ్యా మంత్రిభి శ్చ పురోహితైః ॥ ౯౮

సజ్జీకురు చ శస్త్రాణి యుద్ధ మేత దుపస్థితమ్ ।
సేనాపతిషు యం కంచి దగ్రే ప్రస్థాపయాఽధునా ॥ ౧౦౦
అనేకబలసంఘాతసహితం ఘోరదర్శనమ్ ।
తేన సంగ్రామసమయే సన్నిపత్య వినిర్జితం ॥ ౧౦౧
కేశే ష్వాకృష్య తాం మూఢాం దేవసత్త్వేన దర్పితాం ।
ఇత్యాభాష్య చమూనాథం సహస్రక్షితయూధిపమ్ ॥ ౧౦౨
కుటిలాక్షం మహాసత్త్వం స్వయం చాంతఃపురం గతః ।
ఆపతంత్యా మహాదేవ్యా యాత్రానిస్సాణనిస్వనః ॥ ౧౦౩౪
అశ్రూయత చ దైత్యేంద్రై రతికర్ణజ్వరావహః ॥ ౧౦౪

ఇతి శ్రీమద్బ్రహ్మాండపురాణే ఉత్తరభాగే లలితోపాఖ్యానే
హయగ్రీవాగస్త్యసంవాదే భండాసురమంత్రవిచారాఽ-
హంకారవర్ణనంనామ షడ్వింశోఽధ్యాయః

భండాసురసేనాసన్నాహః

హయగ్రీవః :—

అథ శ్రీలలితాసేనానిస్సాణప్రతినిస్వనః ।
ఉచ్చచాలాఽసురేంద్రాణాం యుద్ధ్యో దుందుభిస్వనః ॥ ౧
తేన మర్దితదిక్కేన క్షుభ్యద్గర్భపయోధినా ।
బధిరీకృతలోకేన చకమ్పే జగతాం త్రయీ ॥ ౨
మర్దయ న్కకుభాం బృందం భిందన్భూధరకందరాన్ ।
వవృధే గగనాభోగే దైత్యనిస్సాణనిస్వనః ॥ 3

మహానరహరిక్రోధహుంకారోద్ధతిమద్ధ్వనిః ।
విరసం విరరాసోచ్చై ర్విబుధద్వేషిఝుల్లరీ ॥ ౪
తతః కిలకిలారావముఖరా దైత్యకోటయః ।
సమనహ్యంత సంక్రుద్ధాః ప్రతి తాం పరమేశ్వరీమ్ ॥
కశ్చి ద్రత్నవిచిత్రేణ వర్మణా ఛన్నవిగ్రహః ।
చకాశే జంగమ ఇవ ప్రోత్తుంగారోహణాచలః ॥ ౬
కాళరాత్రి మివోదగ్రాం శస్త్రికారేణ గోపితామ్ ।
అధునీతభటః కశ్చి దతిధౌతాం కృపాణికామ్ ॥ ౭
ఉల్లాసయ న్కరాగ్రేణ కుంతపల్లవ మేకతః ।
ఆరూఢతురగో విధ్యాం చాఽరిభేదం చకారహ ॥ ౮
కేచి దారురుహు ర్యోధా మాతంగాం స్తుంగవర్ష్మణః ।
ఉత్పాతవాతసమ్పాతప్రేరితానివ పర్వతాన్ ॥ ౯
పట్టసై ర్ముద్గరై శ్చైవ భిదురై ర్భిండివాలకైః ।
ద్రుఘణైశ్చ ముసుండీభి శ్శణయై ర్ముసలై రపి ॥ ౧౦
గదాభిశ్చ శతఘ్నీభి స్త్రిశిఖై ర్విశిఖై స్తథా ।
అర్ధచక్రై ర్మహావక్రై ర్వక్రాస్త్రై రురగాననైః ॥ ౧౧
ఫణిశీర్షప్రభేదై శ్చ ధనుర్భి శ్శార్ఙ్గధన్విభిః ।
దండైః క్షేపణికాశస్త్రై ర్వజ్రబాణై ర్ఘురట్టకైః ॥ ౧౨
యవమధ్యై ర్ముష్టిమధ్యై ర్వాలలైః ఖండలైరపి ।
కట్టరైః కోణమధ్యైశ్చ ఫణిదండైః పరశ్వథైః ॥ ౧౩
పాశాయుధైః పాశతుండైః కాకతుండైః స్సహస్రశః ।

ఏవ మాదిభి రత్యుగ్రై రాయుధై ర్జీవహారిభిః ॥
పరికల్పితహస్తాగ్రా వర్మితా దైత్యకోటయః ।
అశ్వారోహా గజారోహా గర్దభారోహిణః పరే ॥ ౧౫
ఉష్ట్రారోహా వృకారోహా శ్వసకారోహిణ స్తథా ।
కాకాధిరోహిణో గృధ్రారోహా కంకాధిరోహిణః ॥ ౧౬
వ్యాఘ్రాధిరోహా శ్చ పరే తథా సింహాధిరోహిణః ।
శరభారోహిణ శ్చాన్యే భేరుండారోహిణః పరే ॥ ౧౭
సూకరారోహిణో వ్యాళారూఢాః ప్రేతాధిరోహిణః
ఏవం నానావిధై ర్వాహవాహాభి ర్లలితాం ప్రతి ॥ ౧౮
ప్రచేలే ప్రబలక్రోధసంమూర్ఛితనిజాశయైః
కుటిలాక్ష శ్చమూభర్తా దుర్మదంనామ దానవమ్ ॥ ౧౯
దశాక్షోహిణికాయుక్తం ప్రాహిణో ల్లలితాం ప్రతి ।
దిధక్షుభి రివాశేషం విశ్వం సహబలోత్కటైః ॥ ౨౦
భటై ర్వ్యాప్త స్స్వసేనానీ ర్లలితాభిముఖో యయౌ ।
భింద స్ఫుటహాసంరావై శ్చతుర్దశజగద్దరీం ॥ ౨౧
అట్టహాసం వితన్వానో దుర్మద స్తన్ముఖో యయౌ ।
అథ భండాసురాదిష్టః కుటిలాక్షో మహాబలః ॥ ౨౨
శూన్యకస్య పురద్వారే ప్రాచీనే సమకల్పయత్ ।
రక్షణార్థం దశాక్షోహిణ్యుపేతం తాళజంఘకమ్ ౨౩
అవాచీనే పురద్వారే దశాక్షోహిణిసంయుతమ్ ।
నామ్నా తాళభుజం దైత్యం రక్షణార్థ మకల్పయత్ ॥ ౨౪

ప్రతీచీనే పురద్వారే దశాక్షోహిణీసంయుతం ।
తాళగ్రీవం నామదైత్యం రక్షణార్థ మకల్పయత్ ॥ ౨౫
ఉత్తరేతు పురద్వారే తాళకేతుం మహాబలమ్ ।
ఆదిదేశ సురక్షార్థం దశాక్షోహిణిసంయుతం ॥ ౨౬
పురస్య సాలవలయే కటిశీర్షకవేశ్మసు ।
మండలాకారతో వస్తుం దశాక్షోహిణి మాదిశత్ ॥ ౨౭
ఏవం పంచాశతా కృత్వాఽక్షోహిణీభి స్తు రక్షణమ్।
నైఋత్యకస్య పురస్యైష తద్వృత్తం స్వామినోఽవదత్ ॥ ౨౮

కుటిలాక్షః :—

దేవ! త్వదాజ్ఞయా దత్తం సైన్యై ర్నగరరక్షణం ।
దుర్మదః ప్రేషితః పూర్వం తాం మత్తాం లలితాం ప్రతి
అస్మత్కింకరమాత్రేణ సునిరాశా హి సాఽబలా ।
తథాపి రాజ్ఞా మాచారః కర్తవ్యం పురరక్షణం ॥ ౩౦
ఇత్యుక్త్వా భండదైత్యేంద్రం కుటిలాక్షోఽతిగర్వితః ।
స్వసైన్యం సజ్జయామాస సేనాపతిభి రన్వితః ॥ ౩౧
యస్తు సంప్రేషితః పూర్వం కుటిలాక్షేణ దానవః ।

సమ్పుత్కారీకృతదుర్మదవధః

సధ్వనధ్వజినీయుక్తో లలితాసైన్య మక్షిణోత్ ॥ ౩౨
కృత్వా కిలకిలారావం భటా స్తస్య సహస్రశః ।
దోఘూయమానై రసిభి ర్నిపేతు శ్శత్రుసైనికే ॥ ౩౩
తాశ్చ శక్తయః ఉద్దండస్ఫురితాట్టహాసస్వనైః ।

దేదీప్యమానశస్త్రాభా స్సమయుధ్యంత దానవైః ॥ ౩౪
శక్తీనాం దానవానాంచ సంక్షోభితజగత్త్రయః ।
సమవర్తత సంగ్రామో ధూళిగ్రామతతామ్బరః ॥ ౩౫
రథవంశేషు మూర్ఛంత్యః కరికర్ణైః ప్రచాలితాః ।
అశ్వనిశ్వాసవిక్షిప్తా ధూళయః ప్రజఘూర్ణిరే ॥ ౩౬
తమాపతంతమాలోక్య దృష్ట్వాక్షౌహిణిసంవృతం ।
సమ్పత్కరీ త్వతిక్రోధా దభ్యద్రావ సంగరే ॥ ౩౭
సమ్పత్కరీసమానాభి శ్శక్తిభి స్సమధిష్ఠితాః ।
అశ్వాశ్చ దంతినో మత్తా వ్యమృద్నన్దానవీం చమూమ్ ॥ ౩౮
అన్యోన్యం తుములే యుద్ధే జాతే కలికిలారవే ।
ధూళీషు ఘూయమానాసు తాడ్యమానాసు భేరిషు ॥ ౩౯
ఇతస్తతః ప్రవవృధే రక్తసింధు ర్మహీయసీ ।
శక్తిభిః పాత్యమానానాం దానవానాం సహస్రశః ॥ ౪౦
ధ్వజాని లుఠితాన్యాస న్విలూనాని శిలీముఖైః ।
విస్రస్తైచిసన్నని సమం ఛత్రకదమ్బకైః ॥ ౪౧
రక్తారుణాయాం యుద్ధోర్వ్యాం పతితై శ్ఛత్రమండలైః ।
ఆలమ్బి తులనా సంధ్యా రక్తాభ్రపిహితాంచితా ॥ ౪౨
జ్వాలాకలాపాః కల్పాగ్నే రివ వారిపయోనిధేః ।
దైత్యసైన్యాని నివహా శ్శక్తీనాం పర్యవారయన్ ॥ ౪౩
శక్తిచ్ఛటోజ్జ్వలచ్ఛస్త్రధారానిష్కృత్తకంధరాః ।
దానవానాం రణతలే నిపేతు ర్ముండమండలాః ॥ ౪౪

దష్టోష్ఠై ర్భ్రుకుటిక్రూరాక్షైః క్రోధసంరక్తలోచనైః ।
ముండై రఖండ మభవ త్సంగ్రామధరణీతలమ్ ॥ ౪౫
ఏవం ప్రవృత్తే సమరే జగచ్చక్రభయంకరే ।
శక్తయో భృశసంక్రుద్ధా దైత్యసేనా మమర్దయన్ ॥ ౪౬
ఇతస్తత శ్శక్తిశస్త్రై స్తాడితా మూర్ఛితా ఇతి ।
వినేదు ర్దానవా స్తత్ర సమ్పద్దేవీబలాహతాః ॥ ౪౭
అథ భగ్నం సమాశ్వాస్య నిజం బల మరిందమః ।
ఉష్ట్రి మారుహ్య సహసా దుర్మదోఽభ్యద్రవ చ్చమూమ్ ॥
దీర్ఘగ్రీవ స్సమున్నమ్రః పృష్ఠే నిష్ఠురరోదనః ।
అధిష్ఠితో దుర్మదేన వాహనోష్ట్రి శ్చచాల హ ॥ ౪౯
త ముష్ట్రివాహనం దుష్ట మస్వాయుః క్రుద్ధచేతసః ।
దానవా నిశ్శ్వసత్సర్పభీమశ స్త్రి యుయుత్సయా ॥ ౫౦
అవాకిర దసౌ భల్లై రుల్లసత్ఫలశాలిభిః ।
సమత్కరీచమూచక్రం వనం వార్భి రివామ్బుదః ॥ ౫౧
తస్య దుస్సహసత్వస్య తాడితా బహుభి శ్శరైః ।
స్తమ్భితేవా భవ త్సేనా సమ్పత్కర్యాః క్షణం రణే ॥ ౫౨
అథ క్రోధారుణం చక్షు ర్దధానా సమ్పదమ్బికా ।
రణకోలాహలం నాగ మారూఢాఽయుధ్యతాఽమునా ॥ ౫౩
ఆలోలకంకణక్వాణరమణీయతరః కరః ।
తస్యా శ్చకర్ష కోదండమౌర్వీ మాకర్ణ మాహవే ॥ ౫౪
లఘుహస్తతయా తస్యా నాకృష్టం నచ మోక్షణం ।

దదృశే ధనుష శ్చక్రా త్కేవలం శరధోరణిః ॥ ౫౫
అర్కాంశుభరసమ్పర్కస్ఫుటప్రతిఫలత్ఫలాః ।
శరా స్సమ్పత్కరీచాపచ్యుతా స్సమదహ న్నరీన్ ॥ ౫౬
దుర్మదస్యచ తస్యాశ్చ సుమహ ద్వ్యర్థ ముద్ధతం ।
అభూ దన్యోన్యసంఘట్టసస్ఫులింగశిలీముఖం ॥ ౫౭
ప్రథమం ప్రసృతై ర్బాణై స్సమ్పద్దేవీసురద్విపోః ।
అంధకార స్సమభవ త్తిరస్కుర్వ న్నహస్కరం ॥ ౫౮
తదంతరేచ బాణానా మతిసంఘట్టయోనయః ।
విస్ఫులింగా విదధిరే ఖద్యోతభ్రమచాతురీం ॥ ౫౯
తయాఽధిరూఢ స్సుశ్రోణ్యా రణకోలాహలః కరీ ।
పరాక్రమం బహువిధం దర్శయామాస సంగరే ॥ ౬౦
కరేణ కతిచి ద్దైత్యా న్పాదాఘాతేన కాంశ్చన ।
ఉదగ్రదంతముసలాఘాతై రన్యాంశ్చ దానవాన్ ॥ ౬౧
వాలదండాహతై రన్యా న్ఫీత్కారై రపరా న్రిపూన్ ।
గాత్రవ్యామర్దనై రన్యా న్నఖాఘాతై స్తథాఽపరాన్ ॥ ౬౨
ప్రథిమానాభిఘాతేన కాంశ్చి ద్దైత్యా న్వ్యమర్దయన్ ।
చతురం చరితం చక్రే సమ్పద్దేవీమతంగజః ॥ ౬౩
స దుర్మదః క్రుధా రక్తదృష్టి రేకేన పత్రిణా ।
సమ్పత్కరీమకుటగం మణి మేక మపాతయత్ ॥ ౬౪
అథ క్రోధారుణదృశా తయా ముక్తై శ్శిలీముఖైః ।
విక్షతో వక్షసి క్షిప్రం జీవితం దుర్మదో జహౌ ॥ ౬౫

తతః కిలికిలారావం కృత్వా శక్తిచమూవరైః ।
తత్సైనికచరాస్త్వన్యే నిహతా దానవోత్తమాః ॥ ౧౬

హతావశిష్టా దైత్యాస్తు శక్తిబాణఖలీకృతాః ।
పలాయితా రణక్షోణ్యా శ్శూన్యకం పుర మాశ్రయన్ ॥ ౧౭

తం వృత్తాన్తం సమాకర్ణ్య సంక్రుద్ధో దానవేశ్వరః ।
ప్రచణ్డేన ప్రభావేన దీప్యమానా ఇవాత్మని ॥ ౧౮

స శీఘ్రముప్పర్శ ముద్ధూయ ఖడ్గ ముగ్రవిలోచనః ।
కుటిలాక్షం నికటగం బభాషే పృతనాపతిమ్ ॥ ౧౯

కథం సా దుష్టవనితా దుర్మదం బలశాలినమ్ ।
నిపాతితవతీ యుద్ధే కష్ట ఏవ విధేః క్రమః ॥ ౨౦

న సురేషు నమర్త్యేషు నోరగేన్ద్రేషు యద్బలమ్,
అభూత్త్రితిహాతగ్ సో.. దుర్మదోఽబలయా హతః ॥ ౨౧

తాం దుష్టవనితాం జిత్వా మాక్రష్టుంచ కచే హఠాత్ ।
సేనాపతిం కురుణ్డాఖ్యం ప్రేషయాఽహావదుర్మదమ్ ॥ ౨౨

ఇతి సమ్భ్యాధిత స్తేన కుటిలాక్షో మహాబలమ్ ।
కురుణ్డం చణ్డదోర్దణ్డ మాజుహావ ప్రభోః పురః ॥ ౨౩

స కురుణ్డ స్సమాగత్య ప్రణామం స్వామినేఽదిశత్ ।
ఉవాచ కుటిలాక్ష స్త్వం గచ్ఛ సజ్జయ సైనికమ్ ॥ ౨౪

మాయామాయాం చతురోఽపి త్వం చిత్రయుద్ధవిశారదః ।
కూటయుద్ధేచ నిపుణ స్తాం స్త్రియం పరిమర్దయ ॥ ౨౫

అశ్వారూఢాకృతకురుణ్డవధః,

ఇతి స్వామిపురస్థేన కుటిలాక్షేణ దర్శితః ।
నిర్జగామ పురా త్తూర్ణం కురుణ్డ శ్చణ్డవిక్రమః ॥ ౨౬
వింశత్యక్షౌహిణీభిశ్చ సమన్తా త్పరివారితః ।
మర్దయం స్స మహీగోళం హస్తివాజిపదాతిభిః ॥ ౨౭
దుర్మదస్యాఽగ్రజ శ్చణ్డః కురుణ్డ స్సమరం యయౌ ।
ధూళిభి స్తుములీకుర్వ న్దిగ న్తం ధీరమానసః ॥ ౨౮
శోకరోషాగ్రహగ్రస్తో జవనాశ్వగతో యయౌ ।
శార్ఙ్గం ధను స్సమాదాయ ఘోరటఙ్కారనిస్వనమ్ ॥ ౨౯
వవర్ష శరధారాభి స్సమ్పత్కర్యా మహాచమూమ్ ।
పాపే! మదనుజం హత్వా దుర్మదం యుద్ధదుర్మదం ॥ ౩౦
వృథా? వహసి విక్రాన్తిలవలేశా స్మహామదమ్ ।
ఇదానీ మేవ భవతీ మేతై ర్నారాచమణ్డలైః ॥ ౩౧
అన్తకస్య పురీ మద్య ప్రాపయిష్యామి పశ్య మామ్ ।
అతిహృద్య మతిస్వాదు త్వద్వపుర్వల్లినిర్గతమ్ ॥ ౩౨
అపూర్వ మఙ్గనారక్తం పిబన్తు రణపూతనాః ।
మమానుజవధోత్థస్య ప్రత్యవాయస్య దుష్ఫలమ్ ॥ ౩౩
అధునా భోక్ష్యసే దుష్టే! పశ్య మే భుజయో ర్బలమ్ ।
ఇతి సంతర్జయం స్సమ్పత్కరీం కరివరస్థితామ్ ॥ ౩౪
సైన్యం ప్రోత్సాహయామాస శక్తిసేనావిమర్దనే ।
అథ తాం పృతనాం చణ్డీ కురుణ్డస్య మహౌజసః ॥ ౩౫

విమర్దయితు ముద్యుక్తా స్వసైన్యం ప్రోదసీసహాత్
అపూర్వ్యాహావసఞ్జాతకౌతుకాఽథ జగాద తామ్ ॥ ౮౬
అశ్వారూఢా సమాగత్య స్నేహేనాఽర్ద్రి మిదం వచః ।
సఖి! సమ్పత్కరి! ప్రీత్యా మమ వాణీ నిశమ్యతామ్ ॥ ౮౭
అస్య యుద్ధ మిదం దేహి మమ కర్తుం గుణోత్తరే !
క్షణం సహస్వ సమరే మయ్యేష నియోత్స్యతే ॥ ౮౮
త్వం యాచితా సఖిత్వేన నాత్ర సంశయ మాచర ।
ఇతి తస్యా వచ శ్శ్రుత్వా సమ్పద్దేవీ కృతస్మితా ॥ ౮౯
నివర్తయామాస చమూం కురుణ్డాభిముఖోత్థితామ్ ।
అథ బాలార్కవర్ణాభి శ్శక్తిభి స్సమధిష్ఠితాః ॥ ౯౦
తరఙ్గా ఇవ సైన్యాబ్ధే స్తురఙ్గా వాతరంహసః ।
ఖరైః ఖురపుటైః క్షోణీ ముల్లిఖన్తో ముహుర్ముహుః ॥ ౯౧
పేతు రేకప్రవాహేణ కురుండస్య చమూముఖే ।
వల్గావిభాగకృత్యేషు సంవర్తనవివర్తనే ॥ ౯౨
గతిభేదేషు చారీషు పఞ్చధారాసు పాతనే ।
ప్రోత్సాహనే చ సంజ్ఞాసు కరపాదాగ్రయోనిభిః ॥ ౯౩
చతురాభి స్తురఙ్గస్య హృదయజ్ఞాభి రాహవే ।
అశ్వారూఢామ్బికాసైన్యశక్తిభి స్సహ దానవాః ॥ ౯౪
ప్రోత్సాహితాః కురుణ్డేన సమయుధ్యన్త దుర్మదాః ।
ఏవం ప్రవృత్తే సమరే శక్తీనాంచ సురద్విషామ్ ॥ ౯౫
అపరాజితనామానం హయ మారుహ్య వేగినమ్ ।

అభ్యద్రవ ద్దురాచార మశ్వారూఢా కురుండకమ్ ॥ ౯౬
ప్రచలద్వేణిసుభగా చలచ్ఛత్రికలోజ్జ్వలా ।
సన్ధ్యానురక్తశీతాంశుమణ్డలీసున్దరాననా ॥ ౯౭
స్వయమ్యానేవ సమరే గృహీతమణికార్ముకా ।
అవాకిర చ్ఛరాసారైః కురుణ్డం తురగాసనా ॥ ౯౮
తురగారూఢయా క్షిప్తా స్సాయ్రా స్తదిగన్తరాః ।
దిశో. దశ వ్యానశిరే రుక్మపుఙ్ఖా శ్శిలీముఖాః ॥ ౯౯
దుర్మదస్యాఽగ్రజః క్రుద్ధః కురుణ్డ శ్చణ్డవిక్రమః ।
విశిఖై శ్శాణసంసిద్ధ్యైస్తై రశ్వారూఢా మవాకిరత్ ॥ ౧౦౦
చణ్డైః ఖురపుటై స్సైన్యం ఖణ్డయ న్నతివేగతః ।
అశ్వారూఢాతురఙ్గోఽపి మర్దయామాస దానవాన్ ॥ ౧౦౧
తస్య హేషారవా దూరా ముత్పాతామ్బుదనిస్స్వనాః ।
అమూర్ఛయ న్ననేకాని తస్యాఽనీకాని వైరిణః ॥ ౧౦౨
ఇత స్తతః ప్రచలితా దైత్యచక్రే హయాసనా
నిజం పాశాయుధం దివ్యం ముమోచ జ్వలితాకృతి ॥ ౧౦౩
తస్మా త్పాశా త్కోటిశోఽన్యే పాశా భుజగభీషణాః ।
సమస్తమపి తత్సైన్యం బధ్వా బధ్వా వ్యమూర్ఛయన్ ॥
అథ సైనికబంధేన క్రుద్ధ స్స చ కురుండకః ।
శరేణైకేన చిచ్ఛేద తస్యా మణిధను ర్గుణం ॥ ౧౦౪
ఛిన్నమౌర్వీ ధను స్త్యక్త్వా భృశం క్రుద్ధా హయాసనా ।
అంకుశం పాతయామాస తస్య వక్షసి దుర్మతేః ॥ ౧౦౫

తేనాంకుశేన జ్వలతా పీతజీవితశోణితః ।
కురుండో న్యపత ద్భూమౌ వజ్రరుగ్ణ ఇవ ద్రుమః ॥ ౧౦౭
తదంకుశవినిష్క్రాన్తాః పూతనాః కాశ్చి దుద్భటాః ।
తత్సైన్యం పాశనిష్పందం భక్షయిత్వా క్షయంగతాః ॥ ౧౦౮
ఇత్థం కురుండే నిహతే త్రింశత్యక్షౌహిణీపతౌ ।
హతావశిష్టా స్తద్భృత్యాః ప్రపలాయిషత ద్రుతమ్ ॥ ౧౦౯
కుమండం సానుజం యుద్ధే శక్తిసైన్యనిపాతితమ్ ।
శ్రుత్వా శూన్యకనాథోఽపి నిశశ్వాస భుజంగవత్ ॥ ౧౧౦

ఇతి శ్రీ బ్రహ్మాండపురాణే ఉత్తరభాగే లలితోపాఖ్యానే
హయగ్రీవాగస్త్యసంవాదే దుర్మదకురుండవధో
నామ సప్తవింశోఽధ్యాయః.

కరఙ్కాదిపంచసేనాపతివధః

శ్రీహయగ్రీవః :—

అథాశ్వారూఢయా ధ్వస్తే కుమండే భండదానవః ।
కుటిలాక్ష మిదం ప్రోచే పున రేవ యుయుత్సయా ॥ ౧
స్వప్నేఽపి యన్న సమ్భావ్యం యన్న శ్రుత మితః పురా ।
యచ్చ నో శంకితం చిత్తే తదేత త్కష్టమాగతం ॥ ౨
కురుండదుర్మదౌ సత్త్వశాలినౌ భ్రాతరౌ హతౌ ।
దుష్టదాస్యాః ప్రభావోఽయం మాయావిన్యా మహత్తరః ॥ ౩
ఇతఃపరం కరంకాదీ న్పంచ సేనాధినాయకాన్ ।

శత మక్షౌహిణీనాంచ ప్రస్థాపయ రణాంగణం ॥ ౪
తే యుద్ధదుర్మదా శ్శూరా స్సంగ్రామేషు తనుత్యజః ।
సర్వ్వ దైవ విజేష్యంతి దుర్విదగ్ధవిలాసినీమ్. ॥ ౫
ఇతి భండవచ శ్శ్రుత్వా. భృశంచ త్వరయాన్వితః ।
కుటిలాక్షః కరంకాదీ నాజుహావ చమూపతీన్ ॥ ౬
తే స్వామినం నమస్కృత్య కుటిలాక్షేణ దర్శితాః ।
అగ్నౌ పతిష్ణవ ఇవ క్రోధాంధా నిర్యయుః పురాత్ ॥ ౭
తేషాం ప్రయాణనిస్సాణరణితం భృశదుస్సహం ।
ఆకర్ణ్య దిగ్గజా స్తూర్ణం శీర్ణకర్ణా విఘూర్ణి రే ॥ ౮
శతమక్షౌహిణీనాంచ ప్రచలత్కేతుమాలికం ।
ఉత్తరంగతురంగాళి బభౌ మత్తమతంగజం ॥ ౯
హేషమాణహయాకీర్ణం క్రకచద్భటకులోద్భటం ।
బృంహమాణగజం గర్జద్రథచక్రం చచాల తత్ ॥ ౧౦
చక్రనేమిహతక్షోణీక్షోదక్షపితరోచిషా ।
బభూవే తుహినానారథన్నే సేవ వివస్వతా ॥ ౧౧
ధూళీమయ మివాశేష మభవ ద్విశ్వమండలం ।
క్వచి చ్ఛబ్దమయంచైవ నిస్సాణకఠనస్వనైః ॥ ౧౨
ఉద్ధూతై ర్ధూళికాజాలై ర్వ్యాకాంతే దైత్యసైనికే ।
ఇయత్తయా న సేనాయా సంఖ్యాపి పరిభాషితా ॥ ౧౩
ధ్వజా బహువిధాకారా మీనవ్యాళాదిచిత్రితాః ।
ప్రచేలు ర్ధూళికాజాలే మత్స్యా ఇవ మహోదధౌ ॥ ౧౪

తా నావతత ఆలోక్య లలితాసైనికం ప్రతి ।
విత్రేసు రమరా స్సర్వే శక్తీనాం భంగశంకయా ॥ ౧౫
తే కరంకముఖాః పంచ సేనాపతయ ఉద్ధతాః ।
సర్పిణీం నామ సమరే మాయాం చక్రు ర్మహీయసీమ్ ॥ ౧౬
తైః సముత్పాదితా దుష్టా సర్పిణీ రణశాంబరీ ।
ధూమ్రవర్ణాచ ధూమ్రాక్షీ ధూమ్రలమ్బపయోధరా ॥ ౧౭
మహోదధివ దత్యంతగమ్భీరకుహరోదరా ।
పుర శ్చచాల శక్తీనాం త్రాసయంతీ మనో రణే ॥ ౧౮
కద్రూరివ పరా దుష్టా బహుసర్పవిభూషణా ।
సర్పాణా ముద్భవస్థానం మాయామయశరీరిణాం ॥ ౧౯
సేనాపతీనాం నాసీరే కమ్పయంతీ మహీతలం ।
వల్గితం బహుధా చక్రే శివా ఘోరవిరావిణీ ॥ ౨౦
తస్యైవ మాయయా పూర్వం తే సురేంద్రా న్వ్యజేషత ।
కరంకాద్యా దురాత్మానః పంచ పంచత్వకాముకాః ॥ ౨౧
అథ ప్రవవృధే యుద్ధం శక్తీనా మమరద్విషాం ।
అన్యోన్యం వీరభాషాభిః ప్రోత్సాహితరణక్రుధా ॥ ౨౨
అత్యంతసంకులతయా నవిజ్ఞాతపరస్పరాః ।
శక్తయో దానవాశ్చైవ ప్రజహ్రు శ్శస్త్రపాణయః ॥ ౨౩
అన్యోన్యశస్త్రసంఘట్టసముత్థితహుతాశనే ।
ప్రవృత్తవిశిఖస్తోమప్రచ్ఛన్నహరిదంతరే ॥ ౨౪
బహురక్తనదీపూరహ్రీయమాణమృతద్విపే ।

మాంసకర్దమనిర్మగ్ననిష్పందరథమండలే ॥ ౨౫
విశీర్ణకేశశైవాలవిలసద్రక్తనిర్ఝరే ।
అతినిష్ఠురవీరోత్థసింహనాదభయంకరే ॥ ౨౬
రక్షోంధకారతుములే రాక్షసీతృప్తిదాయిని ।
నిస్త్రింశకవినిర్భిన్నదైత్యకంఠోత్థితాసృజి ॥ ౨౭
ప్రవృత్తే ఘోరసంగ్రామే శక్తీనాంచ సురద్విషామ్ ।
అథ స్వం బల మాదాయ షఙ్భిః ప్రేరితా సతీ ॥ ౨౮
సర్పిణీ బహుధా సర్పా న్వ్యససర్జ శరీరతః ।
తక్షకర్కోటకసమా వాసుకిప్రతిమత్విషః ॥ ౨౯
నానావిధవపుర్నాగా నానాదంష్ట్రాభయంకరాః ।
నానావిధవిషజ్వాలానిర్దగ్ధభువనత్రయాః ॥ ౩౦
దారదం వత్సనాభంచ కాలకూట మథాఽపరమ్ ।
సౌరాష్ట్రజవిషం ఘోరం బ్రహ్మపుత్ర మథాఽపరమ్ ॥ ౩౧
ప్రదీపనం శౌక్లికేయ మన్యాన్యపి విషాణి చ ।
వ్యాత్తైః స్వకీయవదనై ర్వ్యాలోలరసనాద్వయైః ॥ ౩౨
వికిరన్త శ్శక్తిసైన్యే విస్రసు స్సర్పిణీతనోః ।
ధూమ్రవర్ణా ద్వివదనా స్సర్పా అతిభయంకరాః ॥ ౩౩
సర్పిణ్యా నయనద్వన్ద్వా దుత్థితా స్సర్పకోటయః ।
అగ్రే పుచ్ఛే చ వదనం ధారయంతః ఫణాన్వితమ్ ॥ ౩౪
ఆస్యా దానీలవపుష స్సర్పిణ్యాః ఫణినోఽభవన్ ।
అన్యే శబలవర్ణాభా శ్చతుర్వక్త్రా శ్చతూరదాః ॥ ౩౫

నాసికావివరా త్తస్యా ఉద్గతా ఉగ్రరోచిషః ।
పీతవర్ణా స్త్రిఫణకా దంష్ట్రాతివికటాననాః ॥ ౩౬
సర్పిణ్యాః కర్ణకుహరా దుత్థితాః క్రోధదీపితాః ।
లమ్బమానమహాచర్మదృతిస్థూలపయోధరాత్ ॥ ౩౭
నాభికుణ్డాచ్చ బహవో రక్తవర్ణా భయానకాః ।
హాలాహలం వమంతశ్చ ప్రోత్థితాః పన్నగాధిపాః ॥ ౩౮
విదశంత శ్శక్తిసేనాం దహన్తో విషవహ్నిభిః ।
బధ్నన్తో భోగపాశైశ్చ నిఘ్నంతః ఫణమణ్డలైః ॥ ౩౯
అత్యంత మాకులీచక్రు ర్లలితేశీచమూ మమీ ।
ఖణ్డ్యమానా అపి ముహు శ్శక్తీనాం శస్త్రకోటిభిః ॥ ౪౦
ఉపర్యుపరి వర్ధంతే సర్పా స్స్మః ప్రవిసర్పిణః ।
నశ్యంతి బహవ స్సర్పా జాయంతే చాపరే పునః ॥ ౪౧
ఏకస్య నాశసమయే బహవోఽన్యే సముత్థితాః ।
మూలభూతా యతో దుష్టా సర్పిణీ న వినశ్యతి ॥ ౪౨
అత స్తత్కృతసర్పాణాం నాశే సర్పాంతరోద్గమః ।
తతశ్చ శక్తిసైన్యస్య శరీరాణి విషానలైః ॥ ౪౩
దహ్యమానాని దుఃఖేన విస్పృష్టా న్యభవ న్రణే ।
కింకర్తవ్యవిమూఢేషు శక్తిచక్రేషు భోగిభిః ॥ ౪౪
పరాక్రమం బహువిధం చక్రు స్తే పఞ్చ దానవాః ।
కరఙ్కో గర్దభశతై ర్యుక్తం స్యందన మాస్థితః ॥ ౪౫
ఉత్పాతవారిద ఇవ ప్రవవర్ష శరావలీః ।

శాకవాసితనామాన్య స్సేనానాథో గజే స్థితః ॥ ౪౬
చక్రేణ తీక్ష్ణధారేణ శక్తిసేనా మమర్దయత్ ।
వజ్రదంతాభిధ శ్చాన్యో భణ్డదైత్యచమూపతిః ॥ ౪౭
వజ్రబాణాభిఘాతేన మహోష్ట్రస్థో రణం వ్యధాత్ ।
అథ వజ్రముఖ శ్చాన్య శ్చక్రీవంతం మహత్తరమ్ ॥ ౪౮
ఆరుహ్య కుంతధారాభి శ్శక్తిచక్ర మమర్దయత్ ।
వజ్రలోమాభిధ శ్చాన్య శ్చమూనాథో మహాబలీ ॥ ౪౯
గృధ్రియుగ్యరథారూఢః ప్రజహార శిలీముఖైః ।
తై స్సేనాపతిభి ర్దుష్టైః ప్రోత్సాహిత మథాఽహవే ॥ ౫౦
శత మక్షౌహిణీనాంచ నిపపాతైకహేలయా ।
సర్పిణీచ దురాచారా బహుమాయాపరిగ్రహా ॥ ౫౧
క్షణేక్షణే కోటిసఙ్ఖ్యా న్విససర్జ ఫణాధరాన్ ।
తయా వ్యాకులితం సైన్య మవలోక్య రుషాఽకులా ॥ ౫౨
నకులీ గరుడారూఢా సమ్పపాత రణాజిరే ।
ప్రతప్తకనకప్రఖ్యా లలితాతాలుసమ్భవా ॥ ౫౩
సమస్తవాఙ్మయాకారా దన్తై ర్వజ్రమయై ర్యుతా ।
సర్పిణ్యభిముఖం తత్ర విససర్జ నిజం బలమ్ ॥ ౫౪
తయాఽధిష్ఠితతుఙ్గాంసః పక్షవిక్షిప్తభూధరః ।
గరుడః ప్రాచల ద్వృద్ధే సుమేరు రివ జఙ్గమః ॥ ౫౫
సర్పిణీమాయయా జాతాం త్సర్పా న్దృష్ట్వా భయానకాన్ ।
క్రోధరక్తేక్షణం వ్యాత్తం నకులీ విదధే ముఖమ్ ॥ ౫౬

అథ శ్రీనకులీదేవ్యా ద్వాత్రింశద్దంతకోటితః ।
ద్వాత్రింశత్కోటయో జాతా నకులాః కనకప్రభాః ॥ ౫౭
ఇతస్తతః ఖండయంత స్సర్పిణీసర్పమండలమ్ ।
నిజదంష్ట్రావమర్శేన నాశయంతశ్చ తద్విషమ్ ॥ ౫౮
వ్యభ్రమంస్తస్మిన్ సమరే ఘోరే బభ్రవ స్స్వర్ణబభ్రవః ।
ఉత్కర్ణాః క్రోధసమ్పూర్ణా ధృషితా శ్శేషలోమకాః ॥ ౫౯
ఉత్పుచ్ఛా నకులా వ్యాత్తవదనా వ్యధశన్నహీన్ ।
ఏకైకమాయాసర్పస్య బభ్రురేకైక ఉద్గతః ॥ ౬౦
తీక్ష్ణదంతనిపాతేన ఖండయామాస విగ్రహమ్ ।
భోగిభోగస్రుతై రక్తై స్సృక్వణీ శోణతాం గతే ॥ ౬౧
విహస్తో నకులా జిహ్వాపల్లవైః పుస్ఫువు ర్ముహుః ।
నకులై ర్దృశ్యమానానా మత్యంతచటులం వపుః ॥ ౬౨
ముహుః కుండలితై ర్భోగైః పన్నగానాం వ్యవేష్టత ।
నకులావళిదష్టానాం నష్టాసూనాం ఫణాభృతామ్ ॥ ౬౩
ఫణాభరసముత్కీర్ణా మణయో వ్యరుచ న్రణే ।
నకులాఘాతసంకీర్ణ ఫణాచక్రవినిర్గతాః ॥ ౬౪
మణయ స్తన్మహాకోపవహ్నిజ్వాలా ఇవాఽబభుః ।
ఏవం ప్రకారశో బభ్రుమండలై రవఖణ్డితే ॥ ౬౫
మాయామయే సర్పజాతే సర్పిణీ కోప మాదధే ।
తయా సహ మహా ద్యుద్ధం కృత్వా సా నకులీశ్వరీ ॥ ౬౬
గారుడాస్త్ర మతిక్రూరం సమధత్త శిలీముఖే ।

తద్గారుడాస్త్ర ముద్దామజ్వాలాదీపితదిఙ్ముఖం ॥ ౬౭
ప్రవిశ్య సర్పిణీదేహం సర్పమాయాం వ్యశోషయత్ ।
మాయాశక్తివినాశేన. సర్పిణీ విలయం గతా॥ ౬౮
క్రోధంచ. తద్వినాశేన ప్రాప్తాః పంచ చమూవరాః ।
యద్బలేన సురాం త్సర్వాం త్సేనాన్య స్తేఽవమేనిరే ॥ ౬౯
సా సర్పిణీ కథాశేషం నీతా నకులిపేర్యతః ।
అథ స్వబలనాశేన భృశం క్రుద్ధా శ్చమూవరాః ॥ ౭౦
ఏకోద్యోగేన శస్త్రౌఘై ర్నకులీం తా మవాకిరన్ ।
ఏకైవ సా తార్క్ష్యరథా పంచభిః పృతనేశ్వరైః ॥ ౭౧
లఘుహస్తతయా యుద్ధం చకార శరవర్షిణీ ।
పట్టిసై ర్ముసలై శ్చైవ భిండివాలై స్సహస్రశః ॥ ౭౨
నకులాన్ఖండయామాసు రిత శ్చేతశ్చ దానవాః ।
జ్వలదగ్నిప్రకాశా స్తే నకులా వైరిణాం బలం ॥ ౭౩
వజ్రసారమయై ర్దంష్ట్రై ర్వ్యదశ న్మర్మసీమసు ।
తతో హాహాకృతం ఘోరం కుర్వాణా దైత్యకింకరాః ॥ ౭౪
ఉదగ్రదంశనకులై ర్నకులై రాకులీకృతాః ।
ఉత్ప్లుత్య గగనా త్కేచి ద్ఘోరసీత్కారకారిణః ॥ ౭౫
దశంతి స్మ ద్విషాం సైన్యం నకులాః ప్రజ్వలత్క్రుధా ।
కర్ణేషు దష్టా నాసాయా మన్యే దష్టాః క్షయం గతాః ॥ ౭౬
అపరే విలయం ప్రాప్తా దష్టా మర్మసు బభ్రుభిః ।
పతంతి కేచి న్నకులా దానవానాం శిరస్తటే ॥ ౭౭

పృష్ఠతో వ్యదశ న్కేచి దాగత్య కృతసీత్కృతాః
వికలా భిన్నవర్మాణో భయవిత్రస్తశత్రుకాః ॥ ౨౮
నకులై రభిభూతాం స్తే న్యపత న్సమరద్రుమాః ।
కేచి త్ప్రవిశ్య నకులా వ్యాత్తా న్యాస్యాని వైరిణామ్ ॥ ౨౯
భోగిభోగా నివాఽఽకృష్య ప్రాదశ న్రసనాలతాః ।
అన్యే కర్ణేషు నకులాః ప్రావిశ న్దేవవైరిణామ్ ॥ ౩౦
సూక్ష్మరూపా విశ న్త్యన్యా నాసారన్ధ్రాణి బభ్రవః ।
ఇతి తై రభిభూతాని నకులై రవలోకయన్ ॥ ౩౧
నిజసైన్యాని దీనాని కరఙ్కః కోప మాస్థితః ।
అన్యేపి చ చమూనాథా లఘుహస్తా మహాబలాః ॥ ౩౨
ప్రతిబభ్రు శరస్తోమా నవర్ష న్వారిదా ఇవ ।
దైత్యసైన్యపతిప్రౌఢకోదణ్డోత్థా శ్శిలీముఖాః ॥ ౩౩
బభ్రూణాం దంతకోటీషు కఠోరం ఘట్టనం వ్యధుః ।
చమూపతిశరవ్రాతై రాహతేభ్యః పనశ్శతమ్ ॥ ౩౪
బభ్రూణాం వజ్రదం తేభ్యో నిశ్చక్రామ హుతాశనః ।
పంచాఽపి తే చమూనాథా విసృష్టై రేకహేలయా ॥ ౩౫
స్ఫురత్ఫలై శ్శరకులై ర్బభ్రుసేనా మమర్దయన్ ।
ఇత స్తత శ్చమూనాథక్షిప్తైశ్చ శరకోటిభిః ॥ ౩౬
విశీర్ణగాత్రా నకులా నకులీం పర్యవారయన్ ।
అథ సా నకులీవాణీ వాఙ్మయస్యైకనాయికా ॥ ౩౭
నకులానాం పరావృత్త్యా మహాన్తం కోప మాస్థితా ।

అక్షీణనకులం నామ మహాస్త్రం సర్వతోముఖమ్ ॥ ౭౮
వహ్నిజ్వాలాపరీతాగ్రం సందధే శార్ఙ్గధన్వని ।
తదస్త్రతో వినిష్క్రాన్తా నకులాః కోటిసఙ్ఖ్యకాః ॥ ౭౯
వజ్రాఙ్గా వజ్రరోమాణో వజ్రదన్తా మహాజవాః ।
వజ్రసారాశ్చ నిబిడా వజ్రవాలభయంకరాః ॥ ౮౦
వజ్రాకారనఖైస్తూర్ణం దారయన్తో మహీతలమ్ ।
వజ్రరత్నప్రకాశేన లోచనేనోపశోభితాః ॥ ౮౧
వజ్రస్తమ్భాతసదృశనాసాసీత్కారకారిణః ।
మర్దయన్తస్సురారాతిసైన్యం దశసకోటిభిః ॥ ౮౨
పరాక్రమం బహువిధం తేనిరే తే నిరేనసః ।
ఏవం నకులకోటీభిర్వజ్రఘోరైర్మహానఖైః ॥ ౮౩
విదష్టాః ప్రత్యవయవం వినేశుర్దానవాధమాః ।
ఏవం వజ్రమయైర్బభ్రుమణ్డలైః ఖణ్డితే బలే ॥ ౮౪
శతాక్షౌహిణికాసంఖ్యే స్వస్వమాత్రావశేషితాః ।
అతిత్రాసేన రోషేణ గృహీతాశ్చ చమూవరాః ॥ ౮౫
సంగ్రామమధికం తేను స్సమాకృష్టశరాసనాః ।
తైస్సమం బహుధా యుద్ధం తన్వానా నకులీశ్వరీ ॥ ౮౬
ఉత్ప్లుత్య గరుడారూఢా నిపపాత రణాఙ్గణే ।
మహాజవేన తార్క్ష్యేణ గత్వా సా నకులీశ్వరీ ॥ ౮౭
పట్టసేన కరఙ్కస్య చిచ్ఛేద కఠినం శిరః ।
కాకవాసితముఖ్యానాం చతుర్ణామపి వైరిణామ్ ॥ ౮౮

ఉత్పత్యోత్పత్య తార్క్ష్యేణ వ్యలునీతా౽సినా శిరః ।
తాదృశం లాఘవం దృష్ట్వా నకుల్యాం శ్యామలామ్బికా ॥
బహుమేనే మహాసత్త్వాం దుష్టాసురవినాశినీమ్ ।
నిజాఙ్గదేవతాత్వం చ తస్యై శ్యామామ్బికా దదౌ ॥ ౧౦౦
లోకోత్తరే గుణే దృష్టే కస్య న ప్రీతిసమ్భవః ।
హతశిష్టా భీతభీతా శూన్యకాయ పలాయితాః ॥ ౧౦౧
త ముదన్తం తత శ్శ్రుత్వా భండ శ్చణ్డో రుషా౽భవత్ ॥

ఇతి శ్రీబ్రహ్మాండపురాణే ఉత్తరభాగే లలితోపాఖ్యానే
హయగ్రీవాగస్త్యసంవాదే కరఙ్కాదిపఞ్చసేనాపతి
వధోనామా౽ష్టావింశో౽ధ్యాయః

వలాహకాదిసప్తసేనాపతివధః,

హయగ్రీవః ॥

హతేషు తేషు రోషాన్ధో నిశ్శ్వస న్ఝుచ్ఛన్యకేశ్వరః ।
కుటిలాక్ష మిదం ప్రోచే యుయుత్సా వ్యాకులాశయః ॥ ౧
భద్ర! సేనాపతే౽స్మాక మభద్రం సముపాగతమ్।
కరఙ్కాద్యా శ్చమూనాథాః కష్టశద్భుజవిక్రమాః ॥ ౨
సర్పిణీమాయయా సర్వగీర్వాణమదభంజనాః ।
పాపీయస్యా తథా గూఢమాయయా వినిపాతితాః ॥ ౩
వలాహకప్రభృతయ స్సప్త యే సైనికాధిపాః ।
తా నుదగ్రభుజాసత్త్వా న్ప్రాహిణు ప్రధనం ప్రతి ॥ ౪

శతం చాక్షౌహిణీనాం చ ప్రస్థాపయ సహైవ తైః ।
తే మర్దయిత్వా లలితాసైన్యం మాయాపరాయణాః ॥ ౫
విజయాగ్రేసరాం భూయః సంప్రాప్స్యన్తి మమాన్తికమ్ ।
కీకసాగర్భసంజాతా స్తే ప్రచణ్డపరాక్రమాః ॥ ౬
వలాహకముఖా స్సప్త భ్రాతరో జయిన స్సదా ।
తేషా మవశ్యం విజయో భవిష్యతి రణాఙ్గణే ॥ ౭
ఇతి భణ్డాసురేణోక్తః కుటిలాక్ష అథాహ్వయత్ ।
వలాహకముఖాం స్సప్త సేనానాథా న్మదోత్కటాన్ ॥ ౮
వలాహకః ప్రథమత స్తత స్సూచీముఖోఽపరః ।
అన్యః ఫాలముఖ శ్చైవ వికర్ణో వికటాననః ॥ ౯
కరాళాక్షః కరటక స్సప్తైతే వీర్యశాలినః ।
భణ్డాసురం నమస్కృత్య యుద్ధకౌతూహలోల్బణాః ॥ ౧౦
కీకసాసూనవ స్సర్వే భ్రాతరో ఽన్యోన్య మాదృతాః ।
అన్యోన్యసుసహాయాశ్చ నిర్జగ్ము ర్నగరాంతరాత్ ॥ ౧౧
త్రిశతాక్షౌహిణీసేనా తా నన్వగమ దుద్ధతా ।
ఉల్లిఖన్తీ కేతుజాలై రమ్బరే ఘనమణ్డలమ్ ॥ ౧౨
ఘోరసంరావిణీ పాదాఘాతై ర్మథితమేదినీ ।
పిబన్తీ ధూళికాజాలై రశేషా నపి సాగరాన్ ॥ ౧౩
భేరీనిస్సాణతంపోట్టాపణవానకనిస్వనైః ।
నభోగుణమయం విశ్వ మాదధానా పదేపదే ॥ ౧౪
త్రిశత్యక్షౌహిణీసేనాం తాం గృహీత్వా మదోద్ధతాః ।

ప్రవేష్టు మివ విశ్వస్య కైకసేయాః ప్రతస్థిరే ॥ ౧౫
కోపారుణముఖా సూర్యమణ్డలోద్దీప్తకఙ్కటాః ।
ఉద్దీప్తశస్త్రాభరణా శ్చలు ర్దీప్తోర్ధ్వకేశినః ॥ ౧౬
సప్తలోకా న్ప్రమథితుం ప్రేషితాః పూర్వ ముద్ధతాః ।
భణ్డాసురేణ మహతా జగద్విజయకారిణా ॥ ౧౭
సప్తలోకవిమర్దేన తేన దుష్టా మహాబలాః ।
ప్రేషితా లలితాసైన్యం జేతుకామేన దుర్ధియా ॥ ౧౮
తే పతన్తో రణతల ముజ్జ్వలచ్ఛస్త్రపాణయః ।
శక్తిసేనా మభిముఖం సక్రోధ మభిదుద్రువుః ॥ ౧౯
ముహుః కిలకిలారావై ర్ఘోషయన్తో దిశో దశ ।
దేవ్యాస్తు సైనికం యత్ర తత్ర తే జగ్ము రుద్ధతాః ॥ ౨౦
సైన్యం చ లలితాదేవ్యా స్సన్నద్ధం శత్రుభీషణమ్ ।
అగ్న్యమిత్రీణ మధవ ద్భృద్ధభ్రుకుటిసఙ్కరమ్ ॥ ౨౧
పాశిన్యో ముసలిన్యశ్చ చక్రిణ్యశ్చ పరా మునే !
ముద్గరిణ్యః పట్టిసిన్యః కోదణ్డిన్య స్తథా మునే ! ౨౨
అనేకా శ్శక్తయ స్తీవ్రా లలితాసైన్యసఙ్గతాః ।
పిబన్త్య ఇవ దైత్యాబ్ధిం సన్నిపేతు స్సహస్రశః ॥ ౨౩
ఆయాతాఽఽయాత హేదుష్టాః! పాపిన్యో వనితాధమాః !
మాయాపరిగ్రహై ర్దూరం మోహయన్త్యో జడాశయాన్ ॥
శేష్యామో భవతీ రద్య ప్రేతనాథనికేతనమ్ ।
శ్వసద్భుజగసఙ్కాశై ర్బాణై రత్యన్తభీషణైః ॥ ౨౪

ఇతి శక్తి రథైర్న్యస్తా దానవా శ్చక్రు రాహవమ్ ।
శక్తయ శ్చాపి సంక్రుద్ధా దానవాన్ప్రతి కుంభజ! ౨౬
రోషేణ మహతాఽఽవిష్టా శ్చక్రు ర్యుద్ధం సుదారుణమ్ ।
కాచి చ్చిచ్ఛేద దైత్యేన్ద్రం కణ్ఠే పట్టసపాతనాత్ ౨౭
తద్గళోల్లుఠితో రక్తపూర ఊర్ధ్వముఖోఽభవత్ ।
తత్ర లగ్నా బహుతరా గృధ్రా మణ్డలతాం గతాః ॥ ౨౮
తేనైవ ప్రేతనాథస్య ఛత్రచ్ఛవి రుదఞ్చితా ।
కాచి చ్ఛక్తి స్సురారాతిముక్తశక్త్యాయుధం రణే ॥ ౨౯
లూనతచ్ఛక్తి నైకేన బాణేన వ్యలునీత చ ।
ఏకా హస్తిన మారూఢా కస్య చి ద్దైత్యదుర్మతేః ॥ 30
ఉరస్స్థలే స్వకరిణో వప్రాఘాత మశిక్షయత్ ।
కా చి త్ప్రతిభటారూఢం దన్తినం కుమ్భసీమని ॥ 3౧
ఖడ్గేన సహసా లూత్వా స్వకుచస్య ప్రియం వ్యధాత్ ।
కరముక్తేన చక్రేణ కస్య చిద్దేవవైరిణః ॥ 3౨
ధనుర్దండం ద్విధా కృత్వా స్వభ్రువోః ప్రీతి మాతనోత్ ।
శక్తి రన్యా శస్త్రై శ్శాస్త్రై శ్శాతయిత్వా విరోధినః ॥ 33
కృపాణయష్టిం రోమాళ్యా స్స్వకీయాయా ముదం వ్యధాత్ ।
కా చి న్ముద్గరపాతేన చూర్ణయిత్వా విరోధినః ॥ 3౪
రథచక్రం నితమ్బస్య స్వస్య తేనాఽతనో న్ముదమ్ ।
రథకూబర ముగ్రేణ కస్య చి ద్దానవప్రభోః ॥ 3౫
ఖడ్గేన భిన్దతీ స్వస్య ప్రియ మూర్వో స్తతాన హా ।

అభ్యన్తరం శక్తిసేనా దైత్యానాం ప్రవివేశ చ ॥ ౩౬
ప్రవివేశ చ దైత్యానాం సేనా శక్తిబలాన్తరమ్ ।
నీరక్షీరవ దత్యన్తాఽశ్లేష శ్శక్తిసురద్విషామ్ ॥ ౩౭
సంకులాకారతాం ప్రాప్తే యుద్ధకాలేఽభవ త్తదా ।
శక్తీనాం ఖడ్గపాతేన లూనశుణ్డా రదద్వయాః ॥ ౩౮
దైత్యానాం కరిణో మత్తా మహాక్రోడా ఇవాఽభవన్ ।
ఇత్థం ప్రవృత్తే సమరే వీరాణాంచ భయఙ్కరే ॥ ౩౯
అశక్యే స్మర్తు మప్యన్తః కాతరత్వవతాం నృణామ్ ।
భీషణానాం భీషణే చ శస్త్రవ్యాపారదుర్గమే ॥ ౪౦
వలాహకో మహాగృధ్రం వజ్రతీక్ష్ణకృపాటికమ్ ।
కాలదణ్డోపమం జఙ్ఘాకాణ్డే చణ్డపరాక్రమమ్ ॥ ౪౧
సంహారగుప్తనామానం పూర్వ మగ్నే స్సముత్థితమ్ ।
ధూమవద్ధూసరాకారం పక్షక్షేపభయఙ్కరమ్ ॥ ౪౨
ఆరుహ్య వివిధం యుద్ధం కృతవా న్యుద్ధదుర్మదః ।
పక్షౌ వితత్య క్రోశార్ధసమ్మితౌ భీమనిస్వనౌ ॥ ౪౩
అఙ్గారకుణ్డవ త్తుణ్డం విదార్యాఽభక్షయ చ్చమూమ్ ।
సంహారగుప్త స్సహానా గృధ్రః క్రూరవిలోచనః ॥ ౪౪
వలాహక మువాహోచ్చై రాకృష్టధనుషం రణే ।
వలాహకో ధను ర్ధూన్వ న్గృధ్రపృష్ఠకృతస్థితిః ॥ ౪౫
సపక్షశైలకూటస్థో వలాహక ఇవాఽబభౌ ।
సూచీముఖశ్చ దైత్యేన్ద్ర స్సూచినిష్ఠురపక్షతిమ్ ॥ ౪౬

కాకవాహన మారుహ్య కఠినం సమరం వ్యధాత్ ।
మత్తకాసరశృఙ్గాభం చణ్డూచ్ఛదణ్డం సముద్వహన్ ॥ ౪౭
కాలదణ్డప్రమాణేన జఙ్ఘాకాణ్డేన భీషణః । ·
పుష్కలావర్తకసమో జమ్బూఫలసదృశద్యుతిః ॥ ౪౮
క్రోశమాత్రాయతౌ పక్షౌ పృథూ వపి సముద్వహన్ ।
·సూచీముఖాధిష్ఠితో౽సౌ కరటః కటువాసితః ॥ ౪౯
మమర్ద చంచుఘాతేన శక్తీనాం మండలం మహత్ ।
అథ ఫాలముఖః ఫాలం గృహీత్వా నిజమాయుధమ్ ॥ ౫౦
కంక మారుహ్య సమరం చకార గిరిసన్నిభమ్ ।
వికటాఖ్యశ్చ దైత్యేన్ద్రశ్చమూభర్తా మహాబలః ॥ ౫౧
భేరుండపతగారూఢః ప్రచండం యుద్ధ మాతనోత్ ।
వికటాననసామానం విలసత్పట్టసాయుధమ్ ॥ ౫౨
ఉవాహ సమరే చండః కుక్కుటో౽తిభయంకరః ।
గర్జ న్కంఠస్థరోమాణి హర్షయ న్జ్వలదీక్షణః ॥ ౫౩
పశ్య న్స్ఫుర చ్ఛక్తిసైన్యం చచాల చరణాయుధః ।
కరాళాక్ష శ్చమూభర్తా షష్ఠోత్యంతగరిష్ఠదోః ॥ ౫౪
వజ్రనిష్ఠురఘోషశ్చ ప్రాచల త్ప్రేతవాహనః ।
తపశ్శ్మశానమంత్రేణ తేన సంసాధితః పురా ॥
ప్రేతో భూతసమావిష్ట స్సముహవాహ రణాజిరే ।
అవాఙ్ముఖో దీర్ఘబాహుః ప్రసారితపదద్వయః ॥ ౫౫
ప్రేతో వాహనతాం ప్రాప్తః కరాళాక్ష మథా వహత్ ।

అన్యః కరటకో నామ దైత్యసేనాశిఖామణిః ।
మర్దయామాస శక్తీనాం సైన్యం బేతాళవాహనః । ౫౭
యోజనాయతమూర్తి స్స బేతాళః క్రూరలోచనః ॥
శ్మశానభూమౌ బేతాళమన్త్రిణాఽనేన సాధితః ।
మర్దయామాస పృతనాం శక్తీనాం తేన దేశితః ॥ ౫౮
తస్య బేతాళవర్యస్య వర్తమానోఽంససీమని ।
బహుధాఽయుధ్యత తథా శక్తిభి స్సహ దానవః ॥ ౬౦
ఏవ మేతే ఖలాత్మాన స్సప్త సప్తార్ణవోపమాః ।
శక్తీనాం సైనికం తత్ర వ్యాకులీచక్రు రుద్ధతాః ॥ ౬౧
తే సప్త పూర్వం తపసా సవితార మతోషయన్ ।
తేన దత్తో వర స్తేషాం తపస్తుష్టేన భాస్వతా ॥ ౬౨
కైకసేయా మహాభాగా భవతాం తపసాఽధునా ।
పరితుష్టోఽస్మి భద్రం వో భవన్తో వృణ్వతాం వరమ్ ॥ ౬౩
ఇత్యుక్తే దిననాథేన కైకసేయా స్తపస్కృతః ।
ప్రార్థయామాసు రత్యర్థం దుర్దాన్తం వర మీదృశమ్ ॥ ౬౪
రణేషు సన్నిధాతవ్య మస్మాకం నేత్రకుక్షిషు ।
భవతా ఘోరతేజోభి ర్దహతా ప్రతిరోధినః ॥ ౬౫
త్వయా యదా సన్నిహితం తపసాఽస్మాక మక్షిషు ।
తదాఽక్షివిషయ స్సర్వో నిశ్చేష్టో భవతా త్విభో ! ౬౬
త్వత్సన్నిధిసమృద్ధేన నేత్రేణాఽస్మాక మీక్షితాః ।
స్తబ్ధశస్త్రా భవిష్యన్తి ప్రతిరోధకసైనికాః ॥ ౬౭

తత స్త్వద్భేషు శస్త్రేషు వీక్షణాదేవ నః ప్రభో!
నిశ్చేష్టా రిపవోఽస్మాభి ర్హంతవ్యా స్సుకరత్వతః ॥ ౬౮
ఇతి పూర్వం వరః ప్రాప్తః కైకసేయై ర్దివాకరాత్ ।
వరప్రదానం యః త్త్రత యుద్ధే సస్మరు రుద్ధతాః ॥ ౬౯
అథ సూర్యసమావిష్టనేత్రై స్తై ర్వీక్షితాః ।
శక్తయ స్స్వభుశస్త్రాఘా విఫలోత్సాహతాం గతాః ౭౦
కీకసాతనయై స్తై స్తు సప్తభి స్సత్త్వశాలిభిః ।
విష్టమ్భితాస్త్రశస్త్రాణాం శక్తీనాం నోద్యమోఽభవత్ ॥ ౭౧
ఉద్యమే క్రియమాణేపి శస్త్రాస్త్ర స్తమ్భేన భూయసా ।
అభిభూతా స్స్వనిశ్వాసం శక్తయో జోపమాసత ॥ ౭౨
అథ తేఽవసరం ప్రాప్య నానాప్రహరణోద్యతాః ।
వ్యమర్దయం చ్ఛక్తిసైన్యం దైత్యా స్స్వస్వామిదర్శితాః ॥ ౭౩
శక్తయ స్తా స్తత్ర సైన్యే నిర్వ్యాపారనిజాయుధాః ।
అక్షోభ్యంతి శస్త్రై స్తేషాం వజ్రకంకటభేదిభిః ॥ ౭౪
శక్తయో దైత్యశస్త్రౌఘవిద్ధాగ్రతిసృతాసృజః ।
సపల్లవా రణే రేజుః కంకేళిలతికా ఇవ ॥ ౭౫
హాహాకారం వితన్వానాః ప్రపన్నా లలితేశ్వరీమ్ ।
చుక్రుశు శ్శక్తయ స్సర్వా స్తై స్స్తమ్భితనిజాయుధాః ॥ ౭౬
అథ దేవ్యాజ్ఞయా దండనాథాప్రత్యంగరక్షిణీ ।
తిరస్కరిణికా దేవీ సముత్తస్థౌ రణాజిరే ॥ ౭౭
తమోలిప్తాహ్వయం నామ విమానం సర్వతోముఖమ్ ।

మహామాయా సమారుహ్య శక్తీనా మభయం వ్యధాత్ ॥
తమాలశ్యామలాకారా శ్యామకఞ్చుకధారిణీ ।
శ్యామచ్ఛాయే తనూలిప్తే శ్యామయుగ్యతురఙ్గమే ॥ ౭౯
వసన్తీ మోహనాభిఖ్యం. ధను రాదాయ సస్వనమ్ ।
సింహనాగం వినద్యైషా నవర్ష త్సర్పసన్నిభాన్ ॥ ౮౦
కృష్ణరూపభుజఙ్గాభా నయోముసలసన్నిభాన్ ।
మోహనాస్త్రవినిష్క్రాన్తా స్తైస్త్వ్యా బాణా స్న సేహిరే ॥
ఇత స్తతో మృద్యమానా మహామాయా శిలీముఖైః ।
ప్రకోపం పరమం ప్రాప్తా వలాహకముఖాః ఖలాః ॥ ౮౨
అథో తిరస్కరిణ్యమ్బా దండనాథానిదేశతః ।
అన్ధాభిదం మహాశస్త్రం సా ముమోచ ద్విషాం గణే ॥ ౮౩
వలాహకాద్యా స్తే సప్త దినవాథవరోద్ధతాః ।
అంధాస్త్రేణ నిజం నేత్రం దధిరే ఛాదితం యథా ॥ ౮౪
తిరస్కరిణికాదేవ్యా మహామోహనధన్వనః ।
ఉద్గతే నాంధబాణేన చక్షుస్తేషాం వ్యధీయత ॥ ౮౫
అంధీకృతాశ్చ తే సప్త న తు ప్రైక్షంత కించన ।
తద్వీక్షణస్య విరహా చ్ఛస్త్రస్తంభః క్షయంగతః ॥ ౮౬
పున స్సింహనాదం తాః ప్రోత్పత్యాయుధపాణయః ।
చక్రు స్సమర సన్నాహం దైత్యానాం ప్రజిఘాంసయా ॥ ౮౭
తిరస్కరణికాదేవీ మగ్రే కృత్వా మహాబలామ్ ।
సదుపాయప్రసంగేన భృంశం రుష్టా రణం వ్యధుః ॥

సాధు సాధు మహాభాగే! తిరస్కరిణికాంబికే !
స్థానే కృత స్తిరస్కారో దృశా మేషాం దురాత్మనామ్ ॥
త్వం హి దుర్జననేత్రాణాం తిరస్కారమహౌషధిః ।
త్వయా బద్ధదృశాఽనేన దైత్యచక్రేణ భూయతే ॥ ౯౦
దేవకార్య మిదం దేవి! త్వయా సమ్యగనుష్ఠితమ్।
అస్మాదృశా మజయ్యేషు యుద్ధేషు వ్యసనం కృతం ॥ ౯౧
తత్త్వయైవ దురాచారా నేతాం త్సస్త మహాసురాః ।
నిహతా న్లలితా శ్రుత్వా సన్తోషం పర మాప్స్యతి ॥ ౯౨
ఏవం త్వయా విరచితే దణ్డినీ ప్రీతి మాప్స్యతి ।
మన్త్రిణ్యపి మహాభాగా యాస్య త్యేవ పరాం ముదమ్॥ ౯౩
తస్మా త్త్వమేతాంస్త్వైవ నిగృహాణ రణాజిరే ।
ఏషాం సైన్యంతు సకలం నాశయామ ఉదాయుధాః ॥ ౯౪
ఇత్యుక్త్వా ప్రేరితా తాభి శ్శక్తిభి ర్యుద్ధకౌతుకాత్ ।
తమోలిప్తేన యానేన వలాహకబలం యయౌ ॥ ౯౫
అస్త్రేణచ రుషా చాన్ధం వలాహకమహాసురమ్ ।
ఆకృష్య కేశే వ్యసినా చకర్త్తాఽస్త్రదేవతా ॥ ౯౬
తస్య వాహనగృధ్రస్య లునానా పత్రిణా శిరః ।
సూచీముఖస్యాఽభిముఖం తిరస్కరిణికా వ్రజత్ ॥ ౯౭
తస్య పట్టసపాతేన విలూయ కఠినం శిరః ।
అన్యేషా మపి పఞ్చానాం పఞ్చత్వ మకరో చ్ఛరైః ॥ ౯౮
తై స్త్రస్తదైత్యముణ్డై శ్చ గ్రథితాన్యోన్యకేశకైః ।

హారదామ గళే కృత్వా ననర్తాఽన్ధిదేవతా ॥ ౯౯
సమస్త మపి తత్సైన్యం శక్తయః క్రోధమూర్ఛితాః ।
హత్వా తద్రక్తసలిలై ర్బహ్వీః ప్రావాహయ న్నదీః ॥ ౧౦౦
తత్రాఽఽశ్చర్య మభూ ద్భూరి మహామాయామ్బికాకృతమ్ ।
వలాహకాదిసేనానీదృష్టిరోధన వైభవాత్ ॥ ౧౦౧
హతశిష్టాః కతిపయాః బహువిత్రాసనసఙ్కులాః ।
శరణం జగ్ము రత్యార్తాః క్రన్దన్త శ్శూన్యకేశ్వరమ్ ॥ ౧౦౨
దణ్డినీచ మహామాయాం ప్రశంస న్తీ పునఃపునః ।
ప్రసాదమన్థరం చక్షు స్తస్యా మాధాయ సిప్రియే ॥ ౧౦౩
సాధు సాధ్వితి తత్రస్థా శ్శక్తయః కమ్ప్రిహాళయః ।
తిరస్కారిణికాం దేవీ మశ్లాఘు స్త పదే పదే ॥ ౧౦౪

ఇతి శ్రీమద్బ్రహ్మాణ్డపురాణే ఉత్తరభాగే లలితోపాఖ్యానే
హయగ్రీవాగస్త్యసంవాదే వలాహకాదిసప్తసేనాపతి
వధో నామైకోనత్రింశోధ్యాయః

వి షం గా ది ప లా య న మ్

హయగ్రీవః :—

తత శ్శ్రుత్వా వధం తేషాం తపోబలవతా మపి ।
నిశ్శ్వసత్కృష్ణసర్పేంద్ర ఇవ భండమహాసురః ॥ ౧
ఏకాన్తే మన్త్రయామాస సమాహూయ సహోదరౌ ।
భండః ప్రచండశౌండీర్యః కాంక్షమాణో రణే జయం॥ ౨

యువరాజో విశుక్రోఽథ విషంగేణ యవీయసా ।
భండాసురం నమస్కృత్య మంత్రస్థాన ముపావిశత్ ॥ ౩
అత్రాన్యై ర్మంత్రిభి ర్యుక్తః కుటిలాక్షపురోగమైః ।
లలితావిషయే మంత్రం చకార వ్యథితాశయః ॥ ౪

భణ్డః :—

అహో బత కులభ్రంశ స్సమాయాత స్సురద్రుహామ్ ।
ఉపేక్షా మధునా కర్తుం ప్రవృత్తో భగవా న్విధిః ॥ ౫
మద్భృత్యనామమాత్రేణ విద్రవంతి దివౌకసః ।
తాదృశానా మిహాఽస్మాక మాగతోఽయం విపర్యయః ॥ ౬
కరోతి బలినం క్లీబం ధనినం ధనవర్జితమ్ ।
దీర్ఘాయుష మనాయుష్యం దుర్దాంతా భవితవ్యతా ॥ ౭
క్వ సత్త్వ మస్మద్బాహూనాం క్వేయం దుర్లలితా వధూః ।
అకాండ ఏవ విధినా పాత్యతే నిష్ఠురః పవిః ॥ ౮
సర్పిణీమాయ యోదగ్రా స్తయా దుర్దాంతశౌర్యయా ।
అధిసఙ్గ్రామభూచక్రం సేనాన్యో వినిపాతితాః ॥ ౯
వరప్రదానా ద్దేవస్య దివసానా మధీశితుః ।
కబళీకృతగీర్వాణాః కైకసేయాశ్చ పాతితాః ॥ ౧౦
ఏవ ముద్దామదర్పాంధా వనితా కాపి మాయినీ ।
యది సమ్ప్రహర త్యస్మా ద్ధిగ్బలం నో భుజార్జితమ్ ॥ ౧౧
ఇమం ప్రసఙ్గం వక్తుంచ జిహ్వా జిహ్రేతి మామకీ ।
వనితా కిము మత్సైన్యం మర్దయిష్యతి దుర్మదా ॥ ౧౨

తదత్ర మూలచ్ఛేదాయ తస్యా యత్నో విధీయతాం ।
మయా చారముఖాత్ జ్ఞాతా తస్యా వృత్తి ర్మహాబలా ॥ ౧౩
సర్వేషా మపి సైన్యానాం పశ్చా దేవాఽవతిష్ఠతే ।
అగ్రత శ్చలితం సైన్యం హయహస్తిరథాదికం ॥ ౧౪
అస్మి న్నేవ హ్యవసరే పార్ష్ణిగ్రాహో విధీయతామ్ ।
పార్ష్ణిగ్రాహ మిమం కర్తుం విఘ్నఘ్న శ్చతురో భవేత్ ॥ ౧౫
తేన క్రోధబలోన్మత్తా బహుసంగ్రామదుర్మదాః ।
దశ పఞ్చ చ సేనాన్య స్సహ యాన్తు యుయుత్సయా ॥ ౧౬
పృష్ఠతః పరివారాస్తు న తథా సన్తి తే పునః ।
అల్పై స్తు రక్షితా సా స్యా త్తేనై వాఽసౌ సునిగ్రహా ॥ ౧౭
అత స్త్వం బహుసన్నాహ మావిధాయ బలోత్కటః ।
విహంగ! గుప్తరూపేణ పార్ష్ణిగ్రాహం సమాచర ॥ ౧౮
అల్పీయసీ త్వయా సార్ధం సేనా గచ్ఛతు విక్రమిన్ !
సజ్జాశ్చ సన్తు సేనాన్యో దిక్పాలవిజయోద్ధతాః ॥ ౧౯
అక్షౌహిణ్యశ్చ సేనానాం దశ పఞ్చ చలంతు తే ।
త్వం గుప్తవేష స్తాం దుష్టాం సన్నిపత్య దృఢం జహి ॥ ౨౦
సైవ నిశ్శేషశక్తీనాం మూలభూతా మహీయసీ ।
తస్యా స్సమూలనాశేన శక్తిబృన్దం వినశ్యతి ॥ ౨౧
కన్దచ్ఛేదే సరోజిన్యా దళజాల మివాఽమ్భసి ।
సర్వేషామపి పశ్చా ద్యో రథ శ్చలతి భాస్వరః ॥ ౨౨
దశయోజనసమ్పన్న నిజదేహసముచ్ఛ్రియః ।

మహాముక్తాతపత్రేణ సర్వోర్ధ్వం పరిశోభితః । ౨౩
వహ న్ముహు ర్వీజ్యమానం చామరాణాం చతుష్టయం ।
ఉత్తుఙ్గకేతుసజ్ఘాతలిఖితామ్బుదమణ్డలః ॥ ౨౪
తస్మిన్రథే సమాయాతి సా దుష్టా హరిణేక్షణా ।
నిభృతం సన్నిపత్య త్వం చిహ్నేనాఽనేన లక్షితామ్ ॥ ౨౫
తాం విజిత్య దురాచారాం కేశేష్వాఽకృష్య మర్దయ ।
పురత శ్చలితే సైన్యే సత్త్వశాలిని సా వధూః ॥ ౨౬
స్త్రీమాత్రరక్షా భవతో వశ మేష్యతి సత్వరమ్ ।
భవత్సహాయభూతానాం సేనేన్ద్రాణా మిహాఽభిధాః ॥ ౨౭
శృణు యై ర్భవతో యుద్ధే సాహ్యం కార్య మతన్ద్రితైః ।
ఆద్యో దమనకో నామ దీర్ఘజిహ్వో ద్వితీయకః ॥ ౨౮
హుమ్బేకో హులుముల్లశ్చ కల్కసః కల్కివాహనః ।
పుల్కసః పుణ్డ్రకేతుశ్చ చణ్డబాహుశ్చ కుక్కురః ॥ ౨౯
జమ్బుకాక్షో జమ్భనశ్చ తీక్ష్ణశృంగ స్త్రికంటకః ।
చన్ద్రగుప్తశ్చ పంచైతే దశ చోక్తా శ్చమూవరాః ॥ ౩౦
ఏకైకాక్షోహిణీయుక్తాః ప్రత్యేకం భవతాసహ ।
ఆగమిష్యంతి సేనాన్యో దమనాద్యా మహాబలాః ॥ ౩౧
పరస్య కటకం నైవ యథా జానాతి తే గతిమ్ ।
తథా గుప్తసమాచారః పార్ష్ణిగ్రాహం సమాచర ॥ ౩౨
అస్మి న్కార్యే సుమహతి శ్లాఘిమానం సముద్వహన్ ।
విహంగ! త్వం హి లభసే జయసిద్ధి మనుత్తమామ్ ॥ ౩౩

ఇతి మంత్రితమంత్రోఽయం దుర్మంత్రో భండదానవః ।
విషంగం ప్రేషమాయాస సరథం సైన్యపాలకైః ॥ ౩౪
అథ శ్రీలలితాదేవ్యాః పార్ష్ణిగ్రాహకృతోద్యమే ।
యువరాజానుజే దైత్యే సూర్యేఽస్తగిరి మాశ్రయా ॥ ౩౫
ప్రథమే యుద్ధదివసే వ్యతీతే లోకభీషణే ।
అంధకార స్సమభవ త్తస్య సాహ్యచికీర్షయా ॥ ౩౬
మహిషస్కంధధూమ్రాభం వనక్రోడవపుర్ద్యుతి ।
నీలకంఠగళచ్ఛాయం నిబిడం వవృధే తమః ॥
కుంజేషు పిండితమివ ప్రధావదివ సంధిషు ।
ఉజ్జిహాన మివ క్షోణీవివరేభ్య స్సహస్రశః ॥ ౩౭
నిర్గచ్ఛదివ శైలానాం భూరికందరమందిరాత్ ।
క్వచి ద్దీపప్రభాజాలే కృతకాతరచేష్టితం ॥ ౩౮
దత్తావలమ్బనమివ స్త్రీణాం కర్ణోత్పలత్విషి ।
ఏకభూతమివ ప్రౌఢదిఙ్నాగమదకజ్జలే ॥ ౪౦
ఆబద్ధమైత్రీకమివ స్ఫురచ్ఛాద్వలమండలే ।
కృతప్రియాశ్లేషమివ స్ఫురంతీ ష్వసియష్టిషు ॥ ౪౧
గుప్తప్రవిష్టమివచ శ్యామాసు వనపంక్తిషు ।
క్రమేణ బహులీభూతం ప్రససార మహత్తమః ॥ ౪౨
త్రియామా వామనయనా నీలకఞ్చుకరోచిషా ।
తిమిరేణావృతం విశ్వం న కిఞ్చి త్ప్రత్యపద్యత ॥ ౪౩
అసురాణాం ప్రదుష్టానాం రాత్రిరేవ బలావహా ।

తేషాం మాయావిలాసోఽయం తస్యామేవహి వర్ధతే ॥ ౪౪
అథ ప్రచలితం సైన్యం విషఙ్గేణ మహౌజసా ।
ధౌతఖడ్గలతాచ్ఛాయావర్ధిష్ణుతిమిరత్విషః ॥ ౪౫
దమనాద్యాశ్చ సేనాన్య శ్శ్యామకఞ్చుకధారిణః ।
శ్యామోష్ణీషధరా శ్యామవర్ణసర్వపరిచ్ఛదాః ॥ ౪౬
ఏకత్వమివసంప్రాప్తా స్తిమిరేణాఽతిభూయసా ।
విషఙ్గ మనుసంచేలుః కృత్వాగ్రజనమస్కృతిమ్ ॥ ౪౭
కూటేన యుద్ధకృత్యేన విజగీషు ర్మహేశ్వరీమ్ ।
మేఘడమ్బరకం నామ దధే వక్షసి కఞ్చుకమ్ ॥ ౪౮
యథా తస్య నిశాయుద్ధానురూపో వేషసంగ్రహః ।
తథా కృతవతీ సేనా శ్యామలం కఞ్చుకాదికమ్ ॥ ౪౯
నచ దుందుభినిస్వానో నచ మర్దళగర్జితమ్ ।
పణవానకభేరీణాం నచ ఘోషవిజృమ్భణమ్ ॥ ౫౦
గుప్తాకారాః ప్రచలితా స్తిమిరేణ సమావృతాః ।
పరై రదృశ్యగతయో నిష్కోశీకృతరిష్టయః ॥ ౫౧
పశ్చిమాభిముఖం యాన్తీం లలితాయాః పతాకినీమ్ ।
ఆవృత్యో త్తరమార్గేణ పూర్వభాగ మశిశ్రియన్ ॥ ౫౨
నిశ్శ్వాసమపి సస్వానం మకుర్వ న్తః పదేపదే ।
సావధానాః ప్రచలితాః పార్ష్ణిగ్రాహాయ దానవాః ॥ ౫౩
భూయః పురస్య దిగ్భాగం గత్వా మందపదక్రమాః ।
లలితాసైన్య మేవ స్వాం తూస్సాచయ న్తః ప్రపృచ్ఛతామ్ ॥

ఆవృత్య నిభృతం పృష్ఠే కవచచ్ఛన్నవిగ్రహాః ।
చక్రరాజరథం తుఙ్గం మేరుమందరసన్నిభమ్ ॥ ౫౫
అపశ్య న్నతిదీప్తాభి శ్శక్తిభిః పరివారితమ్ ।
తత్ర ముక్తాతపత్రస్య వర్తమానా మధస్స్థలే ॥ ౫౬
సహస్రాదిత్యసఙ్కాశాం పశ్చిమాభిముఖం స్థితామ్ ।
కామేశ్వర్యాదినిత్యాభి స్స్వసమానసమృద్ధిభిః ॥ ౫౭
నర్మాలాపవినోదేన సేవ్యమానాం రథోత్తమే ।
తాం తథాభూతవృత్తాన్తాం తత్తాదృశరణోద్యతామ్ ॥ ౫౮
పురోగతం మహత్సైన్యం వీక్షమాణాం సకౌతుకం ।
మత్వాఽనవహితామేవ విషఙ్గ స్స దురాశయః ॥ ౫౯
పృష్ఠవంశం రథేన్ద్రస్య ఘట్టయామాస సైనికైః ।
తత్రాఽణిమాదిశక్తీనాం పరివారవరూథినీమ్ ॥ ౬౦
విపాఠైః పాటయామాసు రదృశ్యై రంధకారగాః ।
తత శ్చక్రరథేన్ద్రస్య నవమే పర్వణి స్థితాః ॥ ౬౧
మహాకలకలం చక్రు రణిమాద్యాః పరశ్శతమ్ ।
పట్టసై ర్ద్రుఘణైశ్చైవ భిణ్డివాలై ర్ముసుణ్డిభిః ॥ ౬౨
కఠోరవజ్రనిర్ఘాతనిష్ఠురై శ్శక్తిమండలం ।
మర్దయన్తో మహాసత్త్వా స్సమరం బహు తేనిరే ॥ ౬౩
ఆకస్మికరణోత్సాహవిపర్యస్తాయుధగ్రహం ।
అకాండక్షుభితం చాఽసీ ద్రథస్థం శక్తిమండలం ॥ ౬౪
అదృశ్యమానశస్త్రాణా మదృశ్యనిజవర్మణాం ।

తిమిరచ్ఛన్నరూపాణాం దానవానాం శిలీముఖైః ॥ ౬౫
ఇతస్తతో బహుశ్లిష్టభిన్నవర్మితమర్మ తత్ ।
శక్తీనాం మండలం తేన క్రందనం లలితాం ప్రతి ॥ ౬౬
పర్యానుక్రమతస్తత్ర సంప్రాప్తం సుమహద్భయమ్ ।
కర్ణాకర్ణికయాఽకర్ణ్య లలితా కోప మాస్థితా ॥ ౬౭
ఏతస్మిన్నన్తరే భణ్డశ్చణ్డదుర్మన్త్రిపణ్డితః ।
దశాక్షౌహిణికాయుక్తం కుటిలాక్షం మహౌజసమ్ ॥ ౬౮
లలితాసైన్యనాసీరే యుద్ధాయ ప్రజిఘాయ సః ।
యథా పశ్చాత్కలకలం శ్రుత్వాఽగ్రేవర్తినీ చమూః ॥ ౬౯
నాగచ్ఛతి తథా చక్రే కుటిలాక్షో మహద్రణమ్ ।
ఏవం చోభయతో యుద్ధం పశ్చాదగ్రే తదాఽభవత్ ॥ ౭౦
అత్యంతతుములం చాసీచ్ఛక్తీనాం సైనికం మహత్ ।
నక్తం ససత్త్వా దైత్యేన్ద్రా స్తిమిరేణ సమావృతాః ॥ ౭౧
ఇతస్తత శ్శిథిలతాం కటకం నిన్యు రుద్ధతాః ।
విషఙ్గేణ దురాశేన దమనాద్యై శ్చమూవరైః ॥ ౭౨
చమూభిశ్చ ప్రణిహితా న్యపత ఞ్ఛస్త్రకోటయః ।
తాభిర్దైత్యాస్త్రమాలాభి శ్చక్రరాజరథో వృతః ॥ ౭3
వనావలీనిబిడిత శ్శైలరాజ ఇవాఽబభౌ ।
ఆక్రాంతపర్వణాఽధస్తా ద్విషఙ్గేణ దురాత్మనా ॥ ౭౪
ముక్త ఏక శ్శరో దేవ్యా స్తాలవృంత మచూర్ణయత్ ।
అథ తేనాఽత్యాహితేన సంభ్రాన్తే శక్తిమండలే ॥ ౭౫

కామేశ్వరీముఖా నిత్యా మహాంతం క్రోధ మాయయుః ।
ఈషద్భ్రుకుటిసంసర్గం శ్రీదేవ్యా వదనామ్బుజే ॥ ౨౬
అవలోక్య భృశోద్విగ్నా నిత్యా దధు రతిక్రుధమ్ ।
నిత్యాః కాలస్వరూపిణ్యః ప్రత్యేకం తిథివిగ్రహాః ॥ ౨౭
కోప ముద్వీక్ష్య సమ్రాజ్ఞ్యా యుద్ధాయ దధు రుద్యమమ్ ।
ప్రణిపత్య చ తాం దేవీం మహారాజ్ఞీం మహోదయాం ॥ ౨౮
ఊచు ర్వాచ మకాణ్డోత్థయుద్ధకౌతుకగద్గదమ్ ॥

నిత్యాః ॥

దేవి దేవి మహారాజ్ఞి! త్వయాఽగ్రే ప్రేషితాం చమూం ॥ ౨౯
దణ్డినీమన్త్రినాథాదిమహాశక్త్యభిపాలితామ్ ।
ధర్షితుం కాతరా దుష్టా మాయాచ్ఛద్మపరాయణాః ॥ ౩౦
పార్ష్ణిగ్రహేణ యుద్ధేన బాధంతే రథపుంగవం ।
తస్మాత్తిమిరసంఛన్నమూర్తీనాం త్రిదశద్విషాం ॥ ౩౧
శమయామో వయం దర్పం క్షణమాత్రం విలోకయ ।
యా వహ్నివాసినీ నిత్యా యా జ్వాలామాలినీ పరా ॥ ౩౨
తాభ్యాం ప్రదీపితే యుద్ధే ద్రష్టుం శక్యా స్సురద్విషః ।
ప్రశమయ్య మహాదర్పం పార్ష్ణిగ్రాహప్రవర్తినాం ॥ ౩౩
సహాసైవ గమిష్యామో రక్షితుం శ్రీమదంగకం ।
ఆజ్ఞాం దేహి మహారాజ్ఞి మర్దనార్థం దురాత్మనాం ॥ ౩౪
ఇత్యుక్తే సతి నిత్యాభి స్తథా స్త్వితి జగాద సా ।
అథ కామేశ్వరీనిత్యా కుండలీకృతకార్ముకా ॥ ౩౫

బాలారుణమివ క్రోధారుణం వక్త్రం వితన్వతీ ।
రేరే తిష్ఠత పాపిష్ఠా! మాయయా మద్య భినద్మి వః ॥ ౮౬
అంధకార మనుప్రాప్య కూటయుద్ధపరాయణాః ।
ఇతి తా న్భర్త్సయంతీ సా తూణీరోత్ఖాతసాయకా ॥ ౮౭
పర్వావరోహణం చక్రే క్రోధేన ప్రస్ఖలద్గతిః ।
సజ్జకార్ముకహస్తాశ్చ భగమాలాపురస్సరాః ॥ ౮౮
అన్యాశ్చ చలితా నిత్యాః కృతపర్వావరోహణాః ।
జ్వాలామాలినినిత్యాచ సా నిత్యా వహ్నివాసినీ ॥ ౮౯
సజ్జాయుధే స్వతేజోభి స్సమదీపయతాం రణం ।
అథ తే దుష్టదనుజాః ప్రదీప్తే యుద్ధమండలే ॥ ౯౦
ప్రకాశవపుష స్తత్ర మహాంతం కోప మాయయుః ।
కామేశ్వర్యాదికా నిత్యా తాః పంచదశ సాయుధాః ॥ ౯౧
ససింహనాదా స్తా న్దైత్యా నమృద్నన్నేకహేలయా ।
మహా న్కలకల స్తత్ర సమభూ ద్యుద్ధసీమని ॥ ౯౨
మందరక్షోభితామ్భోధివేల్లత్కల్లోలమాంసలః ।
తాశ్చ నిత్యాః కలక్వాణకంకణై ర్యుధి పాణిభిః ॥ ౯౩
ఆకృష్యమాణకోదండా స్తేనిరే యుద్ధ ముద్ధతాః ।
యామద్వితయపర్యంత మేవం యుద్ధం ప్రవర్తత ॥ ౬౪
నిత్యానాం నిశితై ర్బాణై రక్షోహిణ్యశ్చ సంహృతాః ।
జఘాన దమనం దుష్టం కామేశీ ప్రథమం శరైః ॥ ౯౫
దీర్ఘజిహ్వం చమూనాథం భగమాలా వ్యదారయత్ ।

నిత్యక్లిన్నాచ భేరుండా హుంబేకం హ్యుడుముల్లకం ॥ ౯౬
కల్కసం వహ్నివాసాచ నిజఘాన సితైశ్శరైః ।
మహావజ్రేశ్వరీ బాణై రచ్ఛినత్కల్కివాహనమ్ ॥ ౯౭
పుల్కసం శివదూతీచ ప్రాహిణో ద్యమసాదనమ్ ।
పుండ్రకేతుం భుజోద్దండం త్వరితా సమదారయత్ ॥ ౯౮
కులసుందరినిత్యాచ చండబాహుంచ కుక్కురమ్ ।
అథ నీలపతాకాచ విజయాచ జయోద్ధతే ॥ ౯౯
జమ్భుకాక్షం జమ్భనంచ వ్యాతన్వాతాం రణే బలిం ।
సర్వమంగళకానిత్యా తీక్ష్ణశృంగ మఖండయత్ ॥ ౧౦౦
జ్వాలామాలినికానిత్యా జఘానోగ్రం త్రికంటకం ।
చంద్రగుప్తంచ దుశ్శీలం చిత్రానిత్యా వ్యదారయత్ ॥ ౧౦౧
సేనానాథేషు సర్వేషు నిహతేషు దురాత్మసు ।
విషంగః పరమక్రుద్ధ శ్చచార పురతో బలీ ॥ ౧౦౨
అథ యామావశేషాయాం యామిన్యాం ఘటికాద్వయం ।
నిత్యాభి స్సహ సంగ్రామం విధాయ స దురాశయః ॥ ౧౦౩
అశక్యత్వం సముద్వీక్ష్య చక్రమే ప్రపలాయితుమ్ ।
కామేశ్వరీకరాకృష్టచాపోత్థై ర్నిశితై శ్శరైః ॥ ౧౦౪
భిన్నమర్మా దృఢతరం విషంగో విహ్వలాశయః ।
హతావశిష్టై ర్యోధైశ్చ సార్థ మేవ పలాయితః ॥ ౧౦౫
తాభి ర్న నిహతో దుష్టో యస్మా ద్వధ్య స్స దానవః ।
దండనాథాశరేణైవ కాలదండసమత్విషా ॥ ౧౦౬

తస్మి న్పలాయితే దుష్టే విషంగే భండసోదరే ।
సా విభాతాచ రజనీ ప్రసన్నా శ్చాఽభవన్ దిశః ॥ ౧౦౭
పలాయితం రణే వీర మనుసర్తు మనౌచితం ।
ఇతి తా స్సమరా న్నివృత్త్య స్తస్మి న్కాలే వ్యరంసిషుః॥ ౧౦౮
దైత్యశస్త్రవ్రణస్యందిశోణితప్లుతవిగ్రహాః ।
నిత్యా శ్శ్రీలలితాం దేవీం ప్రణిపేతు ర్జయోద్ధతాః ॥ ౧౦౯
ఇత్థం రాత్రౌ మహద్యుద్ధం తత్ర జాతం భయంకరం ।
నిత్యానాం విక్రమైశ్చాపి లలితా ప్రీతి మాసదత్ ॥ ౧౧౦

ఇతి శ్రీ బ్రహ్మాండపురాణే ఉత్తరభాగే లలితోపాఖ్యానే
హయగ్రీవాగస్త్యసంవాదే విషఙ్గాదిపలాయనం
నామ త్రింశోఽధ్యాయః.

భండపుత్రవధః

శ్రీహయగ్రీవః :—

దశాక్షోహిణికాయుక్తం కుటిలాక్షోఽతివీర్యవాన్ ।
దండనాథాశక్తైః స్త్రీశక్త్యై రణే భగ్నః పలాయితః ॥ ౧
దశాక్షోహిణికా సైన్యం తయా రాత్రౌ వినాశితం ।
ఇమం వృత్తాంత మాకర్ణ్య భండ స్సంక్షోభ మాయయా ॥ ౨
రాత్రౌ కపటసంగ్రామం దుష్టానాం నిర్జరద్రుహామ్ ।
మంత్రిణీ దండనాథా చ శ్రుత్వా నిర్వేద మాపతుః ॥ 3
అహో బత మహత్కష్టం మహాదేవ్యా స్సమాగతమ్ ।

ఉత్తానబుద్ధిభి స్తూర మస్మాభి శ్చలితం పురః ॥ ౪
మహాచక్రరథేంద్రస్య న జాతం రక్షణం బలైః ।
ఏత చ్చావసరం ప్రాప్య రాత్రౌ దుష్టైః పరాకృతమ్ ॥
కో వృత్తాన్తో భవే త్తత్ర స్వామిన్యాః కిం రణః కృతః ।
అన్యా వా శక్తయ స్తత్ర చక్రు ర్యుద్ధం మహాసురైః ॥ ౬
విమృష్టవ్య మిదం కార్యం ప్రవృత్తి స్తత్ర కీదృశీ ।
మహాదేవ్యాశ్చ హృదయే కః ప్రసంగః ప్రవర్తతే ॥ ౭
ఇతి శంకాకులా స్తత్ర దండనాథాపురోగమాః ।
మంత్రిణీం పురతః కృత్వా ప్రచేలు ర్లలితాం ప్రతి ॥
శక్తిచక్రచమూనాథా స్సర్వా స్తాః పుంజితాః క్వచిత్ ।
వ్యతీతాయాం విభావర్యాం రథేంద్రం పర్యవారయన్ ॥ ౯
అపరుహ్య స్వస్వయానా న్మంత్రిణీ దండనాయికే ।
అధస్తా త్సైన్య మావేశ్య తదాఽరురుహతూ రథమ్ ॥ ౧౦
క్రమేణ నవపర్వాణి వ్యతీత్య త్వరితక్రమైః ।
తత్తత్పర్వగతై శ్శక్తిచక్రై స్సమ్యజ్ని వేదితాం ॥ ౧౧
ఆభజేతాం మహారాజ్ఞీం మంత్రిణీదండనాయికే ।
తే వ్యజిజ్ఞపతాం దేవ్యా అష్టాంగస్పృష్టభూతలే ॥ ౧౨
మహాన్ప్రమాద స్సమభూ దితి న శ్శ్రిత మమ్బికే !
కూటయుద్ధ ప్రకారేణ దైత్యై రపకృతం ఖలైః ॥ ౧౩
స దురాత్మా దురాచారః ప్రకాశసమరా త్త్రసన్ ।
కుహనావ్యవహారేణ జయసిద్ధిం తు కాంక్షతి ॥ ౧౪

నైవా న్న 'స్వామినీగాత్రే దుష్టానా మమరద్రుహామ్ ।
శరాదికపరామర్శో న జాత స్తేన జీవితం ॥ ౧౫
ఏకావలమ్బనం కృత్వా మహారాజ్ఞి! భవత్పదమ్ ।
వయం సర్వేపి జీవామ స్సాధయామ స్సమీహితమ్ ॥ ౧౬
అతోస్మాభిశ్చ కర్తవ్యం శ్రీమదంగస్య రక్షణమ్ ।
మాయావినశ్చ దైత్యేంద్రా స్తత్ర మంత్రో విధీయతాం ॥
అపకాలేషు యే నైతే భండాద్యా దానవాధమాః ।
కూటయుద్ధం న కుర్వంతి న విశంతి చమూ మిమామ్ ॥ ౧౭
తథా మహేంద్రశైలస్య కార్యం దక్షిణదేశతః ।
శిబిరం బహువిస్తారం యోజనానాం శతావధి ॥
వహ్నిప్రాకారవలయం రక్షణార్థం విధీయతాం ।
అస్మత్సేనానివేశస్య ద్విషాం దర్పశమాయ చ ॥ ౨౦
శతయోజనమాత్రం తు మధ్యదేశః ప్రకల్ప్యతాం ।
వహ్నిప్రాకారచక్రస్య ద్వారం దక్షిణతో భవేత్ ॥ ౨౧
యతో దక్షిణదేశస్థం శూన్యకం ద్విషతాం పురం ।
ద్వారే చ బహవః కల్ప్యాః పరివారా ఉదాయుధాః ॥ ౨౨
నిర్గచ్ఛతాం ప్రవిశతాం జనానా ముపరోధకాః ।
అనాలస్యా అనిద్రాశ్చ విధేయా స్తత్రోద్యమాః ॥ ౨౩
ఏవం చ సతి దుష్టానాం కూటయుద్ధం చికీర్షతాం ।
అవేళాసు చ సన్ధ్యాసు మధ్యరాత్రిషు చ ద్విషాం॥ ౨౪
అశక్య మేవ భవతి ప్రౌఢ మాక్రమణం హఠాత్ ।

నోచే ద్దురాశయా దైత్యా బహుమాయాపరిగ్రహాః ॥ ౨౫
పశ్యతో హరవ త్సర్వం విలుఠంతి మహద్బలం ।
మంత్రిణ్యా దండనాథాయా ఇతి శ్రుత్వా వచస్తదా ॥ ౨౬
శుచిదంతరుచా ముక్తా వర్షంతీ లలితాఽబ్రవీత్ ।
భవతీభ్యా మద్యం మంత్ర శ్చారుబుద్ధ్యా విచారితః ॥ ౨౭
అయం కుశలధీమార్గో నీతి రేషా సనాతనీ ।
స్వచక్రస్య పురో రక్షాం విధాయ దృఢసాధనైః॥ ౨౮
పరచక్రాక్రమః కార్యో జిగీషద్భి ర్మహాజనైః ।
ఇత్యుక్త్వా మంత్రిణీదండనాథే సా లలితేశ్వరీ ॥ ౨౯
జ్వాలామాలినికాం నిత్యా మాహూయైవ మువాచహ ।
వత్సే! త్వం వహ్ని రూపాఽసి జ్వలజ్జ్వాలామయాకృతిః ॥ 30
త్వయా విధీయతాం రక్షా బలస్యాస్య మహీయసః ।
శతయోజనవిస్తారం పరివృత్య మహీతలమ్ ॥ 3౧
త్రింశద్యోజన మున్నమ్రజ్వాలాప్రాకారతాం వ్రజ ।
ద్వారం యోజనమాత్రం తు ముక్త్వాఽన్యత్ర జ్వలత్తనుః ॥
వహ్నిసాలత్వ మాపన్నా సంరక్ష సకలం బలం ।
జ్వాలామాలినికాం నిత్యా మిత్యుక్త్వా లలితేశ్వరీ ॥ 33
మహేంద్రోత్తరభూభాగం చలితుం చక్ర ఉద్యమమ్ ।
సా చ నిత్యా నిత్యమభి జ్వలజ్జ్వాలామయాకృతిః॥ 3౪
చతుర్దశీ తిథిమయీ తథేతి ప్రణనామ తాం ।
తథైవ పూర్వనిర్దిష్టం మహేంద్రోత్తరభూతలం ॥ 3౫

కుండలీకృత్య జజ్వాల సాలరూపేణ సా పునః ।
నభోవలయజంఘాలజ్వాలామాలాకులాకృతిః ॥ ౩౬
బభాసే సాలరూపా సా రత్నప్రాకారశోభినీ ।
తం ప్రాకార ముఖావిక్షచ్ఛక్తయ శ్శస్త్రపాణయః ॥ ౩౭
సైనికం దండనాథాయా మంత్రినాథాచమూ రపి ।
అన్యాసా మపి శక్తీనాం మహతీనాం మహద్బలం ॥ ౩౮
విశంకటోదరం సాలం ప్రవివేశ గతక్లమం ।
చక్రరాజరథేంద్రం తు మధ్యే సంస్థాప్య దండినీ ॥ ౩౯
వామపక్షే రథం స్వీయం దక్షే చ శ్యామలారథం ।
పశ్చాద్భాగే సమ్పదీశీం పురస్తాచ్చ హయాసనాం ॥ ౪౦
ఏవం సంవేశ్య పరిత శ్చక్రరాజరథస్య సా ।
ద్వారే న్యవేశయామాస వింశత్యక్షౌహిణీయుతామ్ ॥ ౪౧
జ్వలద్దణ్డాయుధోదగ్రాం స్తమ్భినీం నామ దేవతాం ।
యా దేవీ దండనాథాయా విఘ్నదేవీతి విశ్రుతా ॥ ౪౨
ఏవం సురక్షితం కృత్వా శిబిరం పోత్రిణీ తతః ।
పూష ణ్యుదితభూయిష్ఠే పున ర్యుద్ధ ముపాశ్రయత్ ॥ ౪౩
తతః కిలికిలారావం కృత్వా శక్తిమహాచమూః ।
అగ్నిప్రాకారకద్వారా న్నిర్జగామ మహారవా ॥ ౪౪
ఇత్థం సురక్షితం శ్రుత్వా లలితా శిబిరోదరం ।
భూయ స్స జ్వర మాపన్నః ప్రచణ్డో భండదానవః ॥ ౪౫
మంత్రయిత్వా పున స్తత్ర కుటిలాక్షపురోగమైః ।

విష్వగ్జేణ విశుక్రేణ సమ మాత్మసుతై రపి ॥ ౪౬
ఏకౌఘస్య ప్రసారేణ యుద్ధం కర్తుం మహాబలః ।
చతుర్బాహుముఖా న్పుత్రాం శ్చతుర్జలధిసన్నిభాన్ ॥ ౪౭
చతురా న్యుద్ధకృత్యేషు సమాహూయ స దానవః ।
ప్రేషయామాస యుద్ధాయ భండ శ్చండః క్రుధా జ్వలన్ ॥
త్రింశదేవ హి తత్పుత్రా మహాకాయా మహౌజసః ।
తేషాం నామాని వక్ష్యామి సమాకర్ణయ కుమ్భజ ! ౪౯
చతుర్బాహు శ్చకోరాక్ష స్తృతీయస్తు చతుశ్శిరాః ।
వజ్రఘోష శ్చోర్ధ్వకేశో మహామాయో మహాహనుః ॥ ౫౦
మఘశత్రు ర్మఘస్కన్దీ సింహఘోష స్సురాళికః ।
అంధక స్సిన్ధునేత్రశ్చ కృపకః కృపలోచనః ॥ ౫౧
గుహాక్షో గణ్డాల శ్చైన చండవర్మా యమాన్తకః ।
లఙ్గనః పండసేనశ్చ పుపజి త్పూర్వమారకః ॥ ౫౨
స్వర్గశత్రు స్స్వర్గబలో దుర్గాఖ్య స్స్వర్గకంటకః ।
అతిమాయో బృహన్మాయ ఉపమాయశ్చ వీర్యవాన్ ॥ ౫౩
ఇత్యేతే దుర్మదాః పుత్రా భండదైత్యస్య దుర్ధియః ।
పితు స్సదృశదోర్వీర్యాః పితు స్సదృశవిగ్రహాః ॥ ౫౪
ఆగత్య భండచరణా వభ్యవందంత భక్తితః ।
తానుద్వీక్ష్య ప్రసన్నేన లోచనేన స దానవః ! ౫౫
సగౌరవ మిదం వాక్యం బభాషే. కులఘాతుకః ।
భో భో మదీయా స్తనయాః! భవతాం క స్సమో భువి॥ ౫౬

భవతామేవ సత్త్వేన జితం విశ్వం మయా పురా ।
శక్రస్యాగ్నే ర్యమస్యాపి నిరృతేః పాశినస్తథా ॥ ౫౭
కచేషు కర్షణం కోపాత్కృతం యుష్మాభి రాహవే ।
అస్త్రాణ్యపి చ శస్త్రాణి జానీథ నిఖిలాన్యపి ॥ ౫౮
జాగ్రత్స్వేవ హి యుష్మాసు కులభ్రంశోఽయ మాగతః ।
మాయావినీ దుర్లలితా కాచిత్స్త్రీ యుద్ధదుర్మదా ॥ ౫౯
బహ్వీభి స్స్వసమానాభి స్త్రీభి ర్యుక్తా హినస్తి నః ।
తదేనాం సమరేఽవశ్య మాత్మవశ్యాం విధాస్యథ ॥ ౬౦
జీవగ్రాహం చ సా గ్రాహ్యా భవద్భి ర్బలదాయుతైః ।
అప్రతీపప్రతాపాఢ్యా స్స్యష్మా నేకాం స్త్రియం ప్రతి ॥ ౬౧
సంప్రేషణ మనౌచిత్యం తథాప్యేష విధేః క్రమః ।
ఇమమేకం సహధ్వంచ శౌర్యకీర్త్యో ర్విపర్యయమ్ ॥ ౬౨
ఇత్యుక్త్వా భణ్డదైత్యేన్ద్రి స్తా న్పాత్రైహిషీ ద్రణం ప్రతి ।
ద్విశతంచాక్షౌహిణీనాం తత్సహాయాయ ప్రాహిణోత్ ॥ ౬౩
ద్విశత్యక్షౌహిణీసేనా ముఖస్య తిలకాయితాః ।
బద్ధభ్రుకుటయ శ్శస్త్రపాణయో నిర్యయు ర్గృహాత్ ॥ ౬౪
నిర్గమే భణ్డపుత్త్రాణాం భూః ప్రకమ్ప మలమ్బత ।
ఉత్పాతా వివిధా జాతా విత్రస్తం చాభవ జ్జగత్ ॥ ౬౫

తాన్కుమారా న్మహాసత్త్వా న్లాజవర్షై రవాకిరన్ ।
వీథీషు యానై శ్చలితా పౌరవృద్ధపురంధ్రియః ॥ ౬౬
వన్దినో మాగధాశ్చైవ కుమారాణాం స్తుతిం వ్యధుః ।

మఙ్గళారార్త్రికం చక్రు ర్ద్వారే ద్వారే పురాఙ్గనాః ॥ ౬౭
భిద్యమానేవ వసుధా శుష్యమాణమివామ్బరమ్ ।
ఆసీ త్తేషాం వినిర్యాణే ఘూర్ణమాన ఇవార్ణవః ॥ ౬౮
ద్విశత్యక్షౌహిణీసేనాం గృహీత్వా భండసూనవః ।
క్రోధోద్యద్భ్రుకుటీక్రూరనిటలా నిర్యయుః పురాత్ ॥ ౬౯
శక్తిసైన్యాని సర్వాణి భక్షయామః క్షణా ద్రణే ।
తేషా మాయుధచక్రాణి చూర్ణయామ శ్శితై శ్శరైః ॥ ౭౦
అగ్నిప్రాకారవలయం శమయామశ్చ రంహసా ।
తాం దుర్విదగ్ధాం లలితాం బన్దీకుర్మశ్చ సత్వరమ్ ॥ ౭౧
ఇత్యన్యోన్యం ప్రజల్పన్తో వీరభాషణఘోషణైః ।
ఆసేదు రగ్నిప్రాకారసవిధం భణ్డసూనవః ॥ ౭౨
యౌవనేన మదాన్ధేన భూయసా యుద్ధధృష్టయః ।
భ్రుకుటీకుటిలా శ్చక్రు స్సింహనాదం మహత్తరమ్ ॥ ౭౩
విదీర్ణమేవ తేనాఽసీ ద్బ్రహ్మాండం చండిమస్పృశా ।
ఉత్పాతవారిదభ్రష్టఘోరనిర్ఘాతరంహసా ॥ ౭౪
ఏతస్యానుభూతస్య మహాశబ్దస్య డమ్బరః ।
క్షోభయామాస శక్తీనాం శ్రవాంసి చ మనాంసిచ ॥ ౭౫
ఆగత్య తే కలకలం చక్రు స్సార్థం స్వసైనికైః ।
వివిధాయుధసంపాతమూర్ఛద్వైమానికచ్ఛటమ్ ॥ ౭౬
చతుర్బాహుముఖా నుద్వీక్ష్య భణ్డదైత్యకుమారకాన్ ।
ఆగతాన్యుద్ధకృత్యాయ బాలా కౌతుహలం దధే ॥ ౭౭

కుమారీ లలితాదేవ్యా స్తస్యా నికటవాసినీ ।
సమస్తశక్తిచక్రాణాం పూజ్యా విక్రమశాలినీ ॥ ౭౮
లలితాసదృశాకారా కుమారీ కోప మాదధే ।
యా సదా నవవర్షైవ సర్వవిద్యామహాఖనిః ॥ ౭౯
బాలారుణతనుశ్రేణీ శోణవర్ణవపుర్లతా ।
మహారాజ్ఞీపాదపీఠే నిత్య మ్యాహితసన్నిధిః ॥ ౮౦
తస్యా బహిశ్చరాః ప్రాణా యా చతుర్థం విలోచనం ।
తా నాగతా న్భండసుతా న్యోధయిష్యామి సత్వరం ॥ ౮౧
ఇతి సంచింత్య బాలామ్బా మహారాజ్ఞ్యై వ్యజిజ్ఞపత్ ।
మాత! ర్భండమహాదైత్యసూనవో యోద్ధు మాగతాః ॥ ౮౨
తైస్సమం యోద్ధు మిచ్ఛామి కుమారీత్వే త్సకౌతుకా ।
స్ఫుర న్నివచ మే బాహు ర్యుద్ధకండూయయాఽనయా ॥ ౮౩
క్రీడా మమైషా హంతవ్యా న భవత్యా నివారణైః ।
అహం హి బాలికా నిత్యం క్రీడనేష్వనురాగిణీ ॥ ౮౪
క్షణం రణక్రీడయా చ ప్రీతిం దాస్యామి చేతసః ।
ఇతి విజ్ఞాపితా దేవీ ప్రత్యువాచ కుమారికాం ॥ ౮౫
వత్సే! త్వమతిమృద్వంగీ నవవర్షా నవక్రమా ।
నపీనాయుధశిక్షాచ కుమారీ త్వం మమైకికా ॥ ౮౬
త్వాం వినా క్షణమాత్రం మే న నిశ్శ్వాసః ప్రవర్తతే ।
మమోచ్ఛ్వసిత మేవాసి న త్వం యాహి మహాహవమ్ ॥ ౮౭
దండినీ మంత్రిణీ చైవ శక్తయోఽన్యాస్తు కోటిశః ।

సంత్యేవ సమరం కర్తుం వత్సే కిం త్వం ప్రయాస్యసి ॥ ౮౮
ఇతి శ్రీలలితాదేవ్యా నిరుద్ధాపి కుమారికా ।
కౌమారకౌతుకావిష్టా పునర్యుద్ధ మయాచత ॥ ౮౯
సుదృఢం నిశ్చయం దృష్ట్వా తస్యా స్సా లలితాంబికా ।
అనుజ్ఞాం కృతవత్యేవ గాఢ మాలింగ్య బాహుభిః॥ ౯౦
స్వకీయకవచాదేక మాచ్ఛిద్య కవచం దదౌ ।
స్వాయుధేభ్యశ్చాయుధాని వితీర్య విససర్జ తామ్ ॥ ౯౧
కర్ణీరథం మహారాజ్ఞీచాపదండా త్సముత్థితమ్ ।
హంసయుగ్యశతై ర్యుక్త మారురోహ కుమారికా ॥ ౯౨
తస్యాం రణప్రవృత్తాయాం పేతుః కిన్నరయోషితః ।
దేవీభుజాఽపదానాని సర్వపర్వస్థదేవతాః ॥ ౯౩
బద్ధాంజలిపుటా నేముః ప్రయుక్తాశీఃపరమ్పరాః ।
ఇత స్తతః ప్రసర్పంత్యో వేత్రహస్తాః పదేపదే ॥ ౯౪
తాభిః ప్రణమ్యమానా సా చక్రరాజరథోత్తమాత్ ।
అవరుహ్య తలే సైన్యం వర్తమాన మగాహత ॥ ౯౫
తా మాయాంతీ మథో దృష్ట్వా కుమారీం కోపపాటలామ్ ।
మంత్రిణీదండనాథేచ సభయే వాచ మూచతుః ॥ ౯౬
కిం భర్తృదారికే! యుద్ధే వ్యవసాయః కృతస్త్వయా ।
అకాండే కిం మహారాజ్ఞ్యా ప్రేషితాఽసి రణంప్రతి ॥ ౯౭
తదేతదుచితం నైవ వర్తమానేపి సైనికే॥
త్వం మూర్తం జీవితమసి శ్రీదేవ్యా బాలికే! యతః ।

నివర్తస్వ రణోత్సాహా త్పుత్రిణామస్తే విధీయతే ।
ఇతి తాభ్యాం నిరుద్ధాపి ప్రాచల ద్దృఢనిశ్చయా ॥ ౯౯
అత్యంతవిస్మయావిష్టే మంత్రిణీదండనాయికే ।
సహైవ తస్యా రక్షార్థం చేలతుః పార్శ్వయో ర్ద్వయోః ॥౧౦౦
అథాగ్న్యావరణద్వారా త్తాభ్యా మనుగతా సతీ ।
ప్రభూతసేనాయుక్తాభ్యాం నిర్జగామ కుమారికా ॥ ౧౦౧
శక్తిసేనాధినాథానాం సర్వాసా మనుగృహ్ణతీ ।
ప్రణామాంజలిజాలాని కర్ణీరథకృతాసనా ॥ ౧౦౨
భండస్య తనయాన్దృష్ట్వా సభ్యద్రవ దరిందమా ।
తస్యాః ప్రాతిస్వికం సైన్యం కుమార్యా న హి వర్తతే ।
సర్వం హి లలితాసైన్యం తత్సైన్యం సమజాయత ।
తతః ప్రవవృతే యుద్ధ మత్యుద్ధతపరాక్రమమ్ ॥ ౧౦౪
వవర్ష శరజాలాని దైత్యేంద్రేషు కుమారికా ।
భండాసుర కుమారై స్తై ర్మహారాజ్ఞీకుమారికా ॥ ౧౦౫
యద్యుద్ధ మతనో త్తత్తు స్పృహణీయం సురాసురైః ।
అత్యంతవిస్మితా దైత్యకుమారా సవవర్షిణీం ॥ ౧౦౬
కర్ణీరథస్థా మాలోక్య కిరంతీం శరమండలమ్ ।
క్షణేక్షణే బాలికయా క్రియమాణం మహారణం ॥ ౧౦౭
వ్యజిజ్ఞప న్మహారాజ్ఞ్యై భ్రామ్యత్యః పరిచారికాః ।
మంత్రిణీదండనాథే తే విస్మయేన రణత్యజౌ ॥ ౧౦౮
ప్రేక్షకత్వ మనుప్రాప్తే తూష్ణీమేవ బభూవతుః ।

సర్వేషాం దైత్యపుత్రాణా మేకరూపా కుమారికా ॥ ౧౦౯
ప్రత్యేకభిన్నా దదృశే బిమ్బమాలేవ భాస్వతః ।
సాయకై రగ్నిచూడాలై స్తేషాం మర్మాణి భిందతీ ॥ ౧౧౦
ఆశ్చర్యం మహతి వ్యోమ్ని పశ్యతాం చ దివౌకసామ్ ।
సాధువాదై ర్బహువిధై ర్మంత్రిణీదండనాథయోః ॥ ౧౧౧
అర్చ్యమానా రణం చక్రే లఘుహస్తా కుమారికా ।
ద్వితీయం యుద్ధదివసం సమస్తమపి సా రణే ॥ ౧౧౨
ప్రకాశయామాస బలం లలితాదుహితా నిజం ।
అస్త్రప్రత్యస్త్రమోక్షేణ తాం త్సర్వా నపి భిందతీ ॥ ౧౧౩
రక్తోత్పలమివ క్రోధసంరక్తం బిభ్రతీ ముఖమ్ ।
నారాయణాస్త్రమోక్షేణ మహారాజ్ఞీకుమారికా ॥ ౧౧౪
ద్విశత్యక్షౌహిణీసైన్యం భస్మసా చకారో క్షణాత్ ।
అక్షౌహిణీనాం క్షయతః క్షణాత్శోకం ఉపాగతాః ॥ ౧౧౫
ఆకృష్టగురుధన్వాన స్తేఽపత న్నేకహేలయా ।
తతః కలకలే జాతే శక్తీనాం చ దివౌకసామ్ ॥ ౧౧౬
యుగపత్త్రింశతం బాణా నసృజత్సా కుమారికా ।
హస్తలాఘవవ త్యాథ ముక్తై శ్ఛిన్నాగ్ర్యసాయుక్తైః ॥ ౧౧౭
త్రింశతా త్రింశతం భండపుత్రాణా మాహృతం శిరః ।
ఇతి భండస్య పుత్రేషు ప్రాప్తేషు యమసాదనమ్ ॥ ౧౧౮
అత్యన్తవిస్మయావిష్టా వవర్షుః పుష్ప మభ్రగాః ।
సా చ పుత్రీ మహారాజ్ఞ్యా విధ్వస్తాసురసైనికా ॥ ౧౧౯

మన్త్రిణీదణ్డినాథాభ్యా మాలిఙ్గ్యత భృశం ముదా ।
తస్యాః పరాక్రమోన్మేషై ర్నృత్యన్తో జయదాయిభిః ॥ ౧౨౦
శక్తయః స్తుములం చక్రు స్సాధువాదై ర్జగత్త్రియమ్ ।
సర్వాశ్చ శక్తిసేనాన్యో దణ్డనాథాపురస్సరాః ॥ ౧౨౧
త దాశ్చర్యం మహారాజ్ఞ్యై నివేదయితు మాగతాః ।
సింహాసనస్థితాం దేవీం దృష్ట్వా నేము స్స్మయాన్వితాః ॥
కుమారికాకృతం కర్మ వినివేద్య పునర్గతాః ।
తాభి ర్నివేద్యమానాని సా దేవీ లలితామ్బికా ॥ ౧౨౩
పుత్ర్యా భుజాపదానాని శ్రుత్వా ప్రీతిం సమాయయౌ ।
అఙ్కే పుత్రీం సమారోప్య స్పృశన్తీ పాణినా వపుః ॥ ౧౨౪
మూర్ధ్న్యుపాఘ్రాయ సా దేవీ హృష్టా గాలాం వ్యముఞ్చత ।
సమస్తమపి తచ్చక్రం శక్తీనాం తత్పరాక్రమైః ॥ ౧౨౫
అదృష్టపూర్వై స్తై స్త్యేషు విస్మయస్య వశం గతమ్ ॥ ౧౨౬

ఇతి శ్రీమద్బ్రహ్మాణ్డపురాణే ఉత్తరభాగే లలితోపాఖ్యానే
హయగ్రీవాగస్త్యసంవాదే భణ్డపుత్రవధో నా
మైకత్రింశోఽధ్యాయః,

భణ్డాసురప్రలాపః.

శ్రీహయగ్రీవః :—
అథ పుత్రేషు నష్టేషు శోకానలపరిప్లుతః ।
విలలాప స దైత్యేన్ద్రో మత్వా జాతం కులక్షయమ్ ॥ ౧

హా పుత్రా హా గుణోదారా హా మదేకపరాయణాః ।
హా మన్నేత్రసుధాపూరా హా మత్కులవివర్ధనాః ॥ ౨
హా సమస్తసురశ్రేష్ఠమదభఞ్జనతత్పరాః ।
హా సమస్తాసురస్త్రీణాం మంతరోన్మోహన మన్మథాః ॥ ౩
దిశత ప్రతివాచం మే మమాజ్ఞే వర్గతాఽధునా ।
కిము దీన మిమం తాత మవముచ్య దివం గతాః ॥ ౪
యుష్మా న్వినా న శోభన్తే మమ రాజ్యాని పుత్రకాః! ।
రిక్తాని మమ గేహాని రిక్తా రాజసభాపి మే ॥ ౫
కథ మేవ హా నిశ్శేషం హతా యూయం దురాశయా ।
అప్రధృష్యభుజాసత్త్వా స్స్వవంశో మత్కులాఙ్కురాః ॥ ౬
కథ మేకపదే దుష్టా వనితా సఙ్గరేఽవధీత్ ।
మమ నష్టాని సౌఖ్యాని మమ నష్టాః కులశ్రియః ॥ ౭
ఇతఃపరం కదా ప్రేక్ష్యే సహాసాని ముఖాని వః ।
భవన్త స్సుకృతై ర్లబ్ధా మమ పూర్వజనుఃకృతైః ॥ ౮
నాశోఽయం భవతా మద్య జాతో నష్ట స్తతో స్మ్యహమ్ ।
హా హతోఽస్మి విపన్నోఽస్మి మందభాగ్యోఽస్మి పుత్రకాః! ॥ ౯
ఇతి శోకా త్సపర్యశ్రుః ప్రలప న్ముక్తకుంతలః ।
మూర్ఛయా లుప్తహృదయో నిపపాత నృపాసనాత్ ॥ ౧౦
విశుక్ర శ్చ విషఙ్గ శ్చ కుటిలాక్ష శ్చ సంసది ।
భణ్డ మాశ్వాసయామాసు ర్దైనస్య కుటిలైః క్రమైః ॥ ౧౧

విశుక్రః ॥
దేవ! కిం ప్రాకృత ఇవ ప్రాప్త శోకస్య వశ్యతాం ।
లపసి త్వం ప్రతి సుతా న్నాప్తమృత్యూ న్మహాహవే ॥ ౧౨
ధర్మపాణింధమః పంథా వీరాణా మేష శాశ్వతః ।
అశ్శోచ్య మాహవే మృత్యుం ప్రాప్నువన్తి యదర్థితం ॥ ౧౩
ఏత దేవ వినాశాయ శల్యవ ద్బాధతే మనః ।
యత్స్త్రీ సమాగత్య హఠా న్నిహన్తి సుభటా న్రణే ॥ ౧౪
ఇత్యుక్తే తేన దైత్యేన పుత్రశోకం విముఞ్చతా ।
భణ్డేన చండకాలాగ్ని సదృశః క్రోధ ఆదధే ॥ ౧౫
స తీవ్రవస్పర్శముద్ధాన్య ఖడ్గ ముగ్రయమోపమం ।
విస్ఫారితాక్షియుగళో భృశం జజ్వాల తేజసా ॥ ౧౬
ఇదానీ మేవ తాం దుష్టాం ఖడ్గే నానేన ఖండశః ।
శకలీకృత్య సమరే శమం ప్రాపాస్యామి బన్ధుభిః ॥ ౧౭
ఇతి రోషస్ఖలద్వర్ణ శ్శ్వసన్నివ భుజఙ్గమః ।
ఖడ్గం విధూన్వ న్నుత్థాయ ప్రచచా లాతిమత్తవత్ ॥ ౧౮
తం నిరుధ్య చ సంభ్రాంతా స్సర్వే దానవ పుంగవాః ।
వాచ మూచు రతిక్రోధా జ్జ్వలన్తో లలితాం ప్రతి ॥ ౧౯
న తదర్థే త్వయా కార్య స్స్వామిం త్సంరంభ ఈదృశః ।
అస్మాభి స్సబలై ర్యుక్తై రణోత్సాహో విధీయతే ॥ ౨౦
భవ దాజ్ఞాబలం ప్రాప్య సమస్తం భువనం హఠాత్ ।
విమర్దయితు మీశా స్మ కిము తాం ముగ్ధభామినీం ౨౧

కిం శోషయామ స్సప్తాబ్ధీ న్భక్షయామోఽథవా గిరీన్ ।
అధరోత్తర మేవైత త్త్రైలోక్యం కరవామ వా ॥ ౨౨
భినదామ సురాం స్సర్వా న్భినదామ సురాలయాన్ ।
పిపషామ హరిత్పాలా న్నాజ్ఞాం దేహి మహాఘతే ॥ ౨౩

విశుక్రకృతజయవిఘ్నయ న్త్రః

ఇత్యుదీరిత మాకర్ణ్య మహాహంకారగర్భితమ్ ।
ఉవాచ వచనం భండః ప్రతిఘారుణలోచనః ॥ ౨౪
విశుక్ర! భవతా గత్వా మాయాంతర్హితవర్ష్మణా ।
జయవిఘ్నమహాయంత్రం కర్తవ్యం కటకే ద్విషాం ॥ ౨౫
ఇతి తస్య వచ శ్శ్రుత్వా విశుక్రో రోషరూషితః !
మాయాతిరోహితవపు ర్జగామ లలితాబలమ్ ॥ ౨౬
తస్మి న్ప్రియాతు ముద్యుక్తే సూర్యోఽస్తం సముపాగతః ।
పర్యస్తకిరణస్తోమపాటలీకృత దిఙ్ముఖః ॥ ౨౭
అనురాగవతీ సంధ్యా ప్రయాంతం భానుమాలినమ్ ।
అనువవ్రాజ తరసా కుంజే రంతు మివోత్సుకా ॥ ౨౮
వేగాత్ప్రస్థితో భానో ర్దేహసంగా త్సముత్థితాః ।
చరమాబ్ధే రివ పయఃకణా స్తారా విరేజిరే ॥ ౨౯
అథాఽససాద బహుళం సతమః కజ్జలమేచకం ।
సాహ్యాం విధాతు ముద్యుక్త మివ తస్య దురాత్మనః ॥ 30
మాయారథం సమారూఢో గాఢశార్వరసంవృతః ।
అదృశ్యవపు రాపేదే లలితాకటకం ఖలః ॥ 3౧

తత్ర గత్వా జ్వలజ్జ్వాలావహ్నిప్రాకారమండలం ।
శతయోజనవిస్తార మాలోకయత దుర్మతిః ॥ ౩౨
పరితో విభ్రమం త్యాల మవకాశ మనాప్నువన్ ।
దక్షిణద్వార మాసాద్య నిదధ్యౌ క్షణ ముద్ధతః ॥ ౩౩
తత్రాఽపశ్యన్మహాసత్త్వా స్సనధానా ధృతాయుధాః ।
ఆరూఢయానా స్సన్నద్ధవర్మిణో ద్వారదేశతః ॥ ౩౪
స్తమ్భినీప్రముఖా శక్తీ ర్వింశత్యక్షోహిణీయుతాః ।
సర్వదా ద్వారరక్షార్థం నిర్దిష్టా దండనాథయా ॥ ౩౫
విలోక్య విస్మయావిష్ట శ్చింతయిత్వా చిరం తదా ।
సాలస్య బహిరేఽవాసే స్థిత్వా యంత్రం సమాతనోత్ ॥
గవ్యూతిమాత్రకాయామే తత్సమానప్రవిస్తరే ।
శిలాపట్టే మహతి ప్రాలిఖ ద్యంత్ర ముత్తమం ॥ ౩౬
అష్టదిక్షు ష్టశూలేన సంహారాక్షరమాలినా ।
అష్టభిర్దైవతై శ్చాపి యుక్తం యంత్రం సమాలిఖత్ ॥ ౩౭
అలసా కృపణా దీనా నిద్రా తంద్రా ప్రమీలికా ।
క్లీబా చ నిరహంకారా ఇత్యష్టౌ దేవతా స్స్మృతాః ॥ ౩౮
దేవతాష్టక మేతచ్చ శూలాష్టకపుటోపరి ।
నియోజ్య లిఖితం యంత్రా మాయావీ సమమంత్రయత్ ॥
పూజాం విధాయ యంత్రస్య బలిభి శ్ఛగలాదిభిః ।
తద్యంత్రం పరికటకే ప్రాక్షిప త్స మహాసురః ॥ ౪౦
ప్రాకారస్య బహిర్భాగవర్తినా తేన దుర్ధియా ।

క్షిప్త ముల్లంఘ్య వరణం పపాత కటకాంతరే ॥ ೪೨
తద్యంత్రస్య వికారేణ కటకస్థాస్తు శక్తయః ।
విముక్తశస్త్రా స్సన్న్యాస మాస్థితా దీనమానసాః ॥ ೪೩
కిం హతై రసురైః కార్యం శస్త్రాశస్త్రక్రమై రలమ్ ।
జయసిద్ధ్యా ఫలం కిం వా ప్రాణిహింసా చ పాపదా ॥ ೪೪
అమరాణాం కృతే కార్యే కి మస్మాకం భవిష్యతి।
వృథా కలకలం కృత్వా న ఫలం యుద్ధకర్మణా ॥ ೪೫
కా స్వామినీ మహారాజ్ఞీ కా వా సా దండనాయికా ।
కా వా సా మంత్రిణీ శ్యామా భృత్యత్వం నోఽత్ర కీదృశమ్॥
ఇహ సర్వాభి రస్మాభి ర్భృత్యభూతాభి రేకికామ్।
వనితాం స్వామినీం కృత్వా కిం ఫలం భోక్ష్యతే పరమ్ ॥೪೭
పరేషాం మర్మభిదురై రాయుధై ర్న ప్రయోజనం
యుద్ధం శామ్యతు చాస్మాక మంగే శస్త్రక్షతిప్రదం ॥
యుద్ధే చే న్మరణం భావి వృథా స్యా జ్జీవితాని నః ।
యుద్ధమృత్యో భవే త్స్వర్గ ఇతి తత్ర ప్రమైవ కా ॥ ೪೯
ఉత్సాహేన ఫలం నాస్తి నిద్రైవైకా సుఖావహా ।
ఆలస్యసదృశం నాస్తి చిత్తవిశ్రాంతిదాయకం ॥ ೫೦
ఏతాదృశీశ్చ నో జ్ఞాత్వా సా రాజ్ఞీ కిం కరిష్యతి ॥
తస్యా రాజ్ఞీత్వ మపి న స్సమవాయేన కల్పితం ॥ ೫೧
ఏవం చోపేక్ష్యతేఽస్మాభి స్సాపి నష్టబలా భవేత్ ।
నష్టసత్త్వాచ సా రాజ్ఞీ కాం ను శిక్షాం కరిష్యతి॥ ೫೨

ఏవమేవ రణారంభం విముచ్య విధుతాయుధాః ।
శక్తయో నిద్రయా దూరం ఘూర్ణమానా ఇవాఽభవన్ ॥ ౭౩
సర్వత్ర మాంద్యం కార్యేషు మహదాలస్య మాగతం ।
శిథిలం చాభవత్సర్వం శక్తీనాం కటకం మహత్ ॥ ౭౪
జయవిఘ్నమహాయంత్ర మితి కృత్వా స దానవః ।
నిర్విఘ్నం తత్ప్రభావేన కటకం ప్రమమంథిషుః ॥ ౭౫
ద్వితీయయుద్ధదివసస్యాఽర్ధరాత్రే గతే సతి ।
నివృత్య నగరం భూయ స్త్రింశదక్షోహిణీవృతః ॥ ౭౬
ఆజగామ పునర్దైత్యో విశుక్రః కటకం ద్విషామ్ ।
అశ్రూయత తత స్తస్య గణనిస్సాణనిస్వనః ॥ ౭౭
తథాపి తా నిరుద్యోగా శ్శక్తయః కటకేఽభవన్ ।
తతో మహానుభావత్వా ద్వికారై ర్విఘ్నయన్త్రజైః ౭౮
అస్పృష్టే మన్త్రిణీదణ్డనాథే చిన్తా మవాపతుః ।
అహో బత మహత్కష్ట మిద మాపతితం భయం ॥ ౭౯
కస్య వాఽద్య వికారేణ సైనికా నిర్గతోద్యమాః ।
నిరస్తాయుధసంభారా నిద్రాతన్ద్రావిఘూర్ణితాః ౮౦
న మానయన్తి వాక్యాని నార్చయన్తి మహేశ్వరీమ్ ।
ఔదాసీన్యం వితన్వన్తి శక్తయో నిస్పృహా ఇమాః ॥ ౮౧
ఇతి తే మన్త్రిణీదండనాథే చిన్తాపరాయణే ।
చక్రస్యన్దన మారూఢే మహారాజ్ఞీం సమూచతుః ॥ ౮౨

మన్త్రిణీ :—

దేవి! కస్య వికారోఽయం శక్తయో విగతోద్యమాః।
నశృణ్వన్తి మహారాజ్ఞి! తవాజ్ఞాం విశ్వపాలితామ్॥ ౬౩
అన్యోన్యంచ విరక్తా స్తాః పరాచ్య స్సర్వకర్మసు। ।
నిద్రాతన్ద్రీముకులితా దుర్వాక్యాని వితన్వతే॥ ౬౪
సా దణ్డినీ మన్త్రిణీ సా మహారాజ్ఞీచ కా పునః।
యుద్ధంచ కీదృశమితి క్షేపం భూరి వితన్వతే॥ ౬౫
అస్మిన్నేవాఽన్తరే శత్రు రాగచ్ఛతి మహాబలః।
ఉద్దండై ర్భేరినిస్వానై ర్విభిన్ద న్నివ రోదసీ॥ ౬౬
అత్ర య త్ప్రాప్తరూపం త న్మహారాజ్ఞీ ప్రపద్యతామ్।
ఇత్యుక్త్వా సహదణ్డిన్యా మన్త్రిణీ ప్రణతిం వ్యధాత్॥ ౬౭
తత స్సా లలితా దేవీ కామేశ్వరముఖం ప్రతి।
దత్తదృష్టి స్సమహాస న్నాతివ్యక్తరదావళిః॥ ౬౮
తస్యా స్స్మితప్రభాపుఞ్జా త్కుఞ్జ రాకృతిమా న్ముఖే।
కటక్రోడగళద్దానః కశ్చిద్దేవో వ్యజృమ్భత॥ ౬౯
జపాపటలపాటల్యపాటచ్చరవపుర్ద్యుతిః।
బీజాపూరం గదా మిక్షుచాపం శూలం సుదర్శనమ్॥ ౭౦
అబ్జపాశోత్పలవ్రీహిమఞ్జరీస్వరదాఙ్కుశాన్ ।
రత్నకుమ్భం చ దశభి ర్హస్తై స్స్వైై స్సముద్వహన్॥ ౭౧
తున్దిల శ్చన్ద్రచూడాలో మదబృంహితనిస్వనః।
సిద్ధలక్ష్మ్యా సమాశ్లిష్టః ప్రణనామ మహేశ్వరీమ్॥ ౭౨

గణేశ్వరపరాక్రమః

తయా కృతాశీ స్స మహాగణనాథో గజాననః।
జయవిఘ్నమహాయన్త్రం భేత్తుం వేగా ద్వినిర్యయౌ॥ ౨౩
అన్తరే వహ్నిసాలస్య భ్రమ న్దన్తావళాననః।
నిభృతం కుత్రచి ల్లగ్నం జయవిఘ్నం వ్యలోకయత్॥ ౨౪
స దేవో ఘోరనిర్ఘాతదుస్సహై ర్దన్తపాతనైః।
క్షణా చ్చూర్ణీకరోతిస్మ జయవిఘ్నమహాశిలామ్॥ ౨౫
తత్రస్థితాభి స్తాస్తాభి దేవతాభి స్సహైవ సః।
పరాగశేషతాం నీత్వా తద్యన్త్రం వ్యక్షిప ద్దివి। ౨౬
తతః కిలకిలారావం కృత్వాఽలస్యవివర్జితాః।
ఉద్యతా స్సమరం కర్తుం శక్తయ శ్శస్త్రపాణయః॥ ౨౭
స దంతివదనః కంఠగళితాకుంఠనిస్వనః।
ససర్జ సుబహూ నాత్మరూపా స్దంతావళాననాన్॥ ౨౮
తే కటక్రోడవిగళన్మదకజ్జలచంచలైః।
చఞ్చరీకకులై ర్రాగే గీయమానమహోదయాః॥ ౨౯
స్ఫుటద్దాడిమకింజల్కవిక్షేపకరరోచిషః।
సప్తవారాకరా నేకహేలయా పాతు ముద్ధతాః॥ ౩౦
ఆమోదప్రముఖా బుద్ధిముఖ్యశ్శక్తిని షేవితాః।
ఆమోదశ్చ ప్రమోదశ్చ సుముఖో దుర్ముఖ స్తథా॥ ౩౧
విఘ్నశ్చ విఘ్నకర్తా చ షడేతే విఘ్ననాయకాః।
యే సప్తకోటిసంఖ్యానాం హేరమ్బాణా మధీశ్వరాః॥ ౩౨

తే పుర శ్చలితా స్తస్య మహాగణపతే రణే ।
అగ్నిప్రాకారవలయా ద్వినిర్గత్య గజాననః ॥ ౮౩
క్రోధహుంకారతుములః ప్రత్యపద్యత దానవాన్ ।
త్రింశదక్షౌహిణీజుష్టం విశుక్రం శక్రశాసనం ॥ ౮౪
అవాకిర చ్ఛరస్తోమై రిక్షుధన్వముఖచ్యుతైః ।
తతః ప్రచండఫీట్కారబధిరీకృతవిష్టపః — ౮౫
పపాత దైత్యసైన్యేషు గజవక్త్రచమూగణః ।
అచ్ఛిద న్నిశితై ర్బాణై ర్గణనాథ స్స దానవాన్ ॥ ౮౬
గర్జితాని సుఘోరాణి కృత్వా హత్వా చ దానవాన్ ।
గణనాథేన తస్యాభూ ద్విశుక్రస్య మహౌజసః ॥ ౮౭
యుద్ధ ముద్ధతహుంకారభిన్నకార్ముకనిస్వనం ।
భ్రుకుటీకుటిలం వక్త్రం దష్టోష్ఠ మతిపాటలమ్ ॥ ౮౮
విశుక్రో యుధి బిభ్రాణ స్సమయుధ్యత తేన సహ ।
శస్త్రఘట్టననిస్వానై ర్హుంకారైశ్చ సురద్విషామ్ ॥ ౮౯
దైత్యసప్తిఖురక్రోడకుద్దలీకుట్టనస్వనైః ।
ఫీట్కారైశ్చ గజేంద్రాణాం భటానాం క్రందనైరపి ॥ ౯౦
హేషయా చ హయశ్రేణ్యా రథచక్రస్వనై రపి ।
ధనుషాం గుణనిస్వానై శ్చక్రచీత్కారకైరపి ॥ ౯౧
శరసాత్కారఘోషైశ్చ వీరభాషాశదమ్భకైః ।
అట్టహాసై ర్భటేంద్రాణాం సింహనాదైశ్చ భూరిశః ॥ ౯౨
క్షుభ్యద్దిగంతరం తత్ర వవృధే యుద్ధ ముద్ధతం ।

త్రింశదక్షౌహిణీసేనాం విశుక్రస్య దురాత్మనః ॥ ౯౩
ప్రత్యేకం పాతయామాసు ర్గణనాథా మహారథాః ।
దంష్ట్రై ర్మర్మ విభిందంతో వేష్టయంతశ్చ శుండయా ॥ ౯౪
ప్రోథయంతః కర్ణతాలైః ఫుత్కాలావ ర్తోపమైః ।
నాసాశ్వాసైశ్చ పరుషై ర్వ్యాక్షిపంతః పతాకినీమ్ ॥ ౯౫
ఉరోభి ర్మర్దయంతశ్చ శైలవప్రసమప్రభైః ।
పేక్షంతశ్చ పదాఘాతైః పీనై ర్ఘ్నంత స్తథోదరైః ॥
విచ్ఛిందంతశ్చ శూలేన కృంతంత శ్చక్రపాతనైః ।
శంఖస్వానేన మహతా పీడయంతో వరూథినీమ్ ॥ ౯౬
గణనాథముఖోద్భూతా గజవక్త్రా స్సహస్రశః ।
ధూళిశేషం సమస్తం త త్సైన్యం చక్రు ర్మదోద్ధతాః ॥ ౯౭
అథ క్రోధసమావిష్టో నిజసైన్యపురోగమం ।
ప్రేషయామాస దేవస్య గజాసుర మసౌ పునః ॥ ౯౮
ప్రచండ సింహనాదేన గజదైత్యేన దుర్ధియా ।
సప్తాక్షౌహిణియుక్తేన యుయుధే స గణేశ్వరః ॥ ౧౦
హీయమానం సమాలోక్య గజాసురభుజాబలమ్ ।
వర్ధమానం చ తద్వీర్యం విశుక్రః ప్రపలాయితః ॥ ౧౦౧
స ఏక ఏవ వీరేంద్రః ప్రచల న్నాఖువాహనః ।
సప్తాక్షౌహిణికాయుక్తం గజాసుర మమర్దయత్ ॥ ౧౦౨
గజాసురేచ నిహతే విశుక్రేచ పలాయితే ।
లలితాంతిక మాపేదే మహాగణపతి ర్మృధాత్ ॥ ౧౦౩

కాళరాత్రిశ్చ దైత్యానాం సా రాత్రి ర్విరతిం గతా ।
లలితాచాపి ముదితా బభూవాఽస్య పరాక్రమైః ॥ ౧౦౪
వితతార మహారాజ్ఞీ ప్రీయమాణా గణేశితుః ।
సర్వదైవతపూజాయాః పూర్వపూజ్యత్వ ముత్తమం ॥ ౧౦౫

ఇతి శ్రీబ్రహ్మాండపురాణే ఉత్తరభాగే లలితోపాఖ్యానే
హయగ్రీవాగస్త్యసంవాదే గణనాథపరాక్రమో
నామ ద్వాత్రింశోఽధ్యాయః

విశుక్రవిషఙ్గవధః

శ్రీహయగ్రీవః :—

రణే భగ్నం మహాసత్వం భండదైత్య స్సహోదరం ।
సమగ్రకదనం ప్రాప్త స్సంతప్తో బహుచింతయా ॥ ౧
ఉభావపి సమేతౌ తౌ యుక్తౌ సర్వైశ్చ సైనికైః ।
ప్రేషయామాస యుద్ధాయ భండదైత్య స్సహోదరౌ ॥ ౨
తావుభౌ పరమక్రుద్ధౌ భండదైత్యేన దేశితౌ ।
విషంగశ్చ విశుక్రశ్చ మహోద్యమ మవాపతుః ॥ ౩
కనిష్ఠసహితం తత్ర యువరాజం మహాబలం ।
విశుక్ర మనువవ్రాజ సేనా త్రైలోక్యకమ్పినీ ॥ ౪
అక్షౌహిణీచతుశ్శత్యా సేనానా మావృతశ్చ సః ।
యువరాజః ప్రవవృధే ప్రతాపేన మహీయసా ॥ ౫
ఉలూకజిత్ప్రభృతయో భాగినేయా దశోద్ధతాః ।
భండస్య తద్భగిన్యాంతు ధూమిన్యాం జాతయోనయః ॥ ౬

కృతాస్త్రశిక్షా భండేన మాతులేన మహీయసా ।
విక్రమేణ వివల్గంత స్సేనానాథాః ప్రతస్థిరే ॥ ౭
ఉద్దండచాపనిర్ఘోషై ర్భీషయంతో దిశో దశ ।
ద్వయో ర్మాతులయోః ప్రీతిం భాగినేయా వితేనిరే ॥ ౮
ఆరూఢయానాః ప్రత్యేకం గాఢాహంకారశాలినః ।
ఆకృష్టగురుధన్వానో విశుక్ర మనువవ్రజుః ॥ ౯
యౌవరాజ్యప్రథాచిహ్న ఛత్రచామరశోభితః ।
ఆరూఢవారణః ప్రాప విశుక్రో యుద్ధమేదినీం ॥ ౧౦
తతః కిలకిలారావకారిణ్యా సేనయా వృతః ।
విశుక్రః పటు దధ్వాన సింహనాదం భయంకరం ॥ ౧౧
తద్ఘోషా త్క్షుభితస్వాంతా శ్శక్తయ స్సంభ్రమోద్యతాః ।
అగ్నిప్రాకారావలయా న్నిర్జగ్ము ర్బద్ధపంక్తయః ॥ ౧౨
తటిన్మయ మివాకాశం కుర్వంత్య శ్శస్త్రరోచిషా ।
రక్తాంబుదావృతమివ వ్యోమ క్రోధారుణై ర్ముఖైః ॥ ౧౩
అథ భండకనీయాంసా వాగతౌ యుద్ధదుర్మదా ।
నిశమ్య యుగప ద్యోద్ధుం మంత్రిణీదండనాయికే ॥ ౧౪
కిరిచక్రం గేయచక్ర మారూఢే రథశేఖరే ।
ధృతాతపత్రవలయే చామరాభ్యాంచ వీజితే ॥ ౧౫
అప్సరోభిః ప్రనృత్తాభి ర్గీయమానమహోదయే ।
నిర్జగ్మతూ రణం కర్తుం సహాఽఽభ్యాం లలితాజ్ఞయా ॥ ౧౬
శ్రీచక్రరథరాజస్య రక్షణార్థం నివేశితామ్ ।

శతాక్షోహిణికాసేనాం వర్జయిత్వా ఉగ్రభీషణామ్ ॥ ౧౭
అన్యత్సర్వం చమూజాలం నిర్జగామ రణోన్ముఖం ।
పురతః ప్రాచల ద్దండనాథా రథనిషేదుషీ ॥ ౧౮
ఏకయైవ కరాంగుళ్యా ఘూర్ణయంతీ హలాయుధమ్ ।
ముసలం చాన్యహస్తేన భ్రామయంతీ ముహుర్ముహుః ॥ ౧౯
తరుణేందుకళాచూడాస్ఫురత్ప్రోత్రిముఖ[redacted]మ్బుజా ।
ఇతస్తతః ప్రచలితాం సేనాం త్రైలోక్యకమ్పినీమ్ ॥ ౨౦
పశ్యంతీ మదిరాపానవాపెతాధరపల్లవా ।
పురః ప్రవర్త్రి సమరే సర్వదా విక్రమోద్ధురా ॥ ౨౧
తస్యా అనుప్రచలితా గేయచక్రరథస్థితా ।
ధనుషో ధ్వనినా విశ్వం పూరయంతీ మదోద్ధతా ॥ ౨౨
వేణీకృతకచన్యస్తవిలసచ్చంద్రపల్లవా ।
స్ఫురత్తృతీయనేత్రేణ సిందూరతిలకత్విషా । ౨౩
పాణినా పద్మరమ్యేణ మణికంకణచారుణా ।
తూణీరముఖతః కృష్టం భ్రామయంతీ శిలీముఖం ॥ ౨౪
జయ వర్ధస్వ వర్ధస్వే త్యతిహర్ష సమాకులైః ।
నృత్యద్భి ర్దివ్యమునిభి ర్వ్యర్థితాశీర్వచోమృతైః ॥ ౨౫
గేయచక్రరథేంద్రస్య చక్రనేమివిఘట్టనైః ।
దారయంతీ క్షితితలం దైత్యానాం హృదయైస్సహ ॥ ౨౬
లోకాతిశాయినా విశ్వమనోమోహనకారిణా ।
గీతిబంధేన వారీభి ర్బహ్వీభి ర్గీతవైభవా ౨౭

అక్షౌహిణీసహస్రాణా మష్టకం సమరోద్ధతం ।
కర్షంతీ కల్పవిశ్లేషనిర్మర్యాదాబ్ధిసన్నిభం ॥ ౨౮
తస్యా శ్శక్తిచమూచక్రే కాశ్చి త్కనకరోచిషః ।
కాశ్చి ద్దాడిమసంకాశాః కాశ్చి జ్జీమూతరోచిషః ॥ ౨౯
అన్యా స్సిందూరరుచయః పరాః పాటలపాటలాః ।
కాశ్చిచ్చ చంద్రికాకారాః పరా శ్శ్యామలకోమలాః ॥ ౩౦
అన్యాస్తు హీరకప్రఖ్యాః పరా గారుత్మతోపమాః ।
విశుద్ధైః పంచభి ర్వర్ణై ర్మిశ్రితై శ్శతకోటిభిః ॥ ౩౧
వ్యంజయంత్యో దేహరుచిం కతిచిద్వివిధాయుధాః ।
అసంఖ్యా శ్శక్తయ శ్చేలు ర్దండిన్యా స్సైనికే తథా ॥ ౩౨
యథైవ సైన్యసన్నాహో మంత్రిణ్యాః కుంభసంభవ! ।
యథా భూషణవేషాది యథా ప్రాభవలక్షణం ॥
యథా భుజస్య విక్రాంతి ర్యథా వాశ్రితరక్షణం ।
యథా దైత్యౌఘసంహారో యథా సర్వైశ్చ పూజ్యతా ॥
యథా భక్తి ర్మహారాజ్ఞ్యాం దండిన్యాశ్చ తథాఖిలం ।
విశేషస్తు పరం తస్యా స్సచివేశ్యాః పరం కరే ॥ ౩౫
మహారాజ్ఞీవితీర్ణం తదాజ్ఞాముద్రాంగులీయకం ।
ఇత్థం ప్రచలితే సైన్యే మంత్రిణీదండనాథయోః ॥ ౩౬
తద్భారభంగురా భూమి ర్దోలాలీలా మలమ్బత ।
తతః ప్రవవృతే యుద్ధం తుములం రోమహర్షణం ॥ ౩౭
ఉద్ధూతధూళిజమ్బాలీభూతసప్తార్ణవీజలం ।

హయస్థాసై ర్హయసాదిన్యో రథస్థా రథసంస్థితైః ॥ ౩౮
ఆధోరణై ర్హస్తిగతాః పద్గైః పద్గాశ్చ సంగతాః ।
దండనాథా విషంగేణ సమయుధ్యత సంగరే ॥ ౩౯
విశుక్రేణ సమం శ్యామా వికృష్టమణికార్ముకా ।
అశ్వారూఢా చకారోచ్చై స్సహోలూకజితా రణం ॥ ౪౦
సమ్పదీశీ చ జగ్రాహ పురుషేణం యుయుత్సయా ।
కుంతిషేణేన సమరం మహామాయా తదాఽకరోత్ ॥ ౪౧
మలదేన సమం చక్రే యుద్ధ మున్మత్తభైరవీ ।
లఘుశ్యామా చకారోచ్చైః కుసూరేణ సమం రణం ॥ ౪౨
స్వప్నేశీ మంగళాఖ్యేన దైత్యేంద్రేణ రణం వ్యధాత్ ।
వాగ్వాదినీతు జఘటే ద్రుఘణేన సమం రణే ॥ ౪౩
కోల్లాటేన చ దుష్టేన చండకాళ్యకరోద్రణం ।
అక్షౌహిణీభి ర్దైత్యానాం శక్త్యక్షౌహిణికా స్తథా ॥ ౪౪
మహాంతం సమరం చక్రు రన్యోన్యం క్రోధమూర్ఛితాః ।
ప్రవర్తమానే సమరే విశుక్రో దుష్టదానవః ॥ ౪౫
వర్ధమానాం శక్తిచమూం హీయమానాం నిజాం చమూం ।
అవలోక్య రుషా ఽవిష్ట స్సంకృష్టగురుకార్ముకః ॥ ౪౬
శక్తిసైన్యే సమస్తేఽపి తృషాస్త్రం ప్రముమోచ హ ।
తేన దావానలజ్వాలాదీప్తేన క్వథితం బలమ్ ॥ ౪౭
తృతీయయుద్ధదివసే యామమాత్రం గతే రవౌ ।
విశుక్రముక్తతార్షాస్త్రవ్యాకులా శ్శక్తయోఽభవన్ ॥ ౪౮

శోషయన్నింద్రియగ్రామం తాలుమూలం విశోషయన్ ।
రూక్షయన్ కర్ణకుహర మంగే దౌర్బల్య మావహన్ ॥ ౪౯
పాతయన్ పృథివీపృష్ఠే దేహం విస్రంసితాయుధం ।
ఆవిర్బభూవ శక్తీనా మతితీవ్రం తృషాజ్వరం ॥ ౫౦
యుద్ధేష్వనుద్యమకృతా సర్వోత్సాహవిరోధినా ।
తర్షేణ తేన క్లిశ్యచ్ఛక్తిసైన్యం విలోక్య సా ॥ ౫౧
మంత్రిణీ సహపోత్రిణ్యా భృశం చింతా మవాప సా ।
ఉవాచ తాం దండనాథా మత్యాహితవిశంకినీ ॥ ౫౨
రథస్థితాం రథగతా తత్ప్రతీకారకర్మణే ।
సఖి! పోత్రిణి! దుష్టస్య తృషాస్త్ర మిద మాగతం ॥ ౫౩
శిథిలీకురుతే సైన్య మస్మాకం హా! విధేః క్రమః ।
విశుష్కతాలుమూలానాం విభ్రష్టాయుధతేజసాం ॥ ౫౪
శక్తీనాం మండలేనాత్ర సమరే సముపేక్షితం ।
న కాపి కురుతే యుద్ధం న ధారయతి చాయుధం ॥ ౫౫
విశుష్కతాలుమూలత్వా ద్వ్యస్త మప్యాళి! న క్షమా ।
ఈదృశం నో గతిం శ్రుత్వా కిం వక్ష్యతి మహేశ్వరీ ॥ ౫౬
దుష్టైరపగతైర్దైత్యై రుపాయః ప్రవిచింత్యతాం ।
సర్వత్ర ద్వ్యష్టసాహస్రాక్షౌహిణ్యా మత్ర పోత్రిణి! ॥ ౫౭
ఏకాపి శక్తిర్నైవాస్తి యా తర్షేణ న పీడితా ।
అత్రైవావసరే దృష్ట్వా ముక్తశస్త్రాం పతాకినీం ॥ ౫౮
రంధ్రప్రహారిణో హంత బాణై ర్నిఘ్నంతి దానవాః ।

అశోషాయ స్త్వయా కార్యో మయా చ సమరోద్యమే[illegible]
త్వదీయరథపర్యస్తో మోఽస్తి శీధుమహార్ణవః ।
తమాదిశ సమస్తానాం శక్తీనాం తర్షముక్తయే ॥ ౬౦
నాల్పైః పానీయపానాద్యై రేతాసాం తర్షసంక్షయః ।
స ఏవ మదిరాసింధు శ్శక్త్యోఘం తర్పయిష్యతి ॥ ౬౧
తమాదిశ మహాత్మానం సమరోత్సా[illegible]రిణమ్ ।
సర్వతర్షప్రశమనం మహాబలవివర్ధనమ్ ॥ ౬౨
ఇత్యుక్తా దణ్డనాథా సా సదుపాయేన హర్షితా ।

సురాసిన్ధ్వావిర్భావః

ఆజుహావ సురాసింధు మాజ్ఞాచక్రేశ్వరీ రణే ॥ ౬౩
స మదాలసరక్తాక్షో హేమాబ్జస్రగ్విభూషితః ।
ప్రణమ్య దణ్డనాథాం తాం తదాజ్ఞాపరిపాలకః ॥ ౬౪
ఆత్మానం బహుధా కృత్వా తరుణాదిత్యపాటలమ్ ।
క్వచి త్తాపిఞ్ఛవ చ్ఛ్యామాం క్వచిచ్చ ధవళద్యుతిమ్ ॥ ౬౫
కోటిశో మదిరాధారాం కరిహస్తసమాకృతిమ్ ।
వవర్ష సింధురాజోఽయం వాయునా బహులీకృతః ॥ ౬౬
పుష్కలావర్తకాద్యైస్తు కల్పక్షయవలాహకైః ।
నిషిచ్యమానో మద్యాబ్ధి శ్శక్తిసైన్యే పపాత హ ॥ ౬౭
యద్గన్ధాఘ్రాణమాత్రేణ మృత ఉత్తిష్ఠతి స్ఫుటమ్ ।
దుర్బలః ప్రబలశ్చ స్యా త్స వవర్ష సురామ్బుధిః ॥ ౬౮
పరార్ధసఙ్ఖ్యాతీతా స్తా మద్యధారాపరమ్పరాః ।

ప్రతీచ్ఛత్త్యః పిపాసార్తా రుక్మైః శ్శక్తయ ఉత్థితాః ॥ ౧౯
యథా సా మదిరాసింధువృష్టి ర్దైత్యేషు నో పతేత్
తథా సైన్యస్య పరితో మహాప్రాకారమణ్డలం ॥ ౨౦
లఘుహ స్తతయా ముక్తై శ్శరజాలై స్సహస్రశః ।
చకార విస్మయకరీ కదమ్బవనవాసినీ ॥ ౨౧
కర్మణా తేన సర్వే విస్మితా మనుజో౽భవన్ ।
అథ తా శ్శక్తయో భూరి పిబంతి స్మ రణాంతరే ॥ ౨౨
వివిధా మదిరాధారా బలోత్సాహవివర్ధినీః ।
యస్యా యస్యా మనః ప్రీతీ రుచిస్స్వాదో యథాయథా ॥ 23
తస్యా స్తస్యా స్సురాసింధు స్తా వవర్ష తథా తథా ।
తృతీయయుద్ధదివసప్రహరద్వితయావధి ॥ ౨౪
మద్యసంతతధారాభిః ప్రవవర్ష సురామ్బుధిః ।
గౌడీః పైష్టీశ్చ మాధ్వీశ్చ వల్లీః కాదంబరీ స్తథా ॥ ౨౫
హైంతాలీ ర్లాంగలేయాశ్చ తాళజాతా స్తథా సురాః ।
కల్పవృక్షోద్భవా దివ్యా నానాద్రీశసముద్భవాః ॥ ౧౬
సుస్వాదుసౌరభాఢ్యాశ్చ శుభగంధా మదప్రదాః
వకుళప్రసవామోదా ధ్వనంతో బుద్బుదోజ్జ్వలాః ॥ ౨౭
కటుకాశ్చ కషాయాశ్చ మధురా స్తిక్తతాస్పృశః ।
బహువర్ణసమాశ్లిష్టా శ్ఛేదినీః పిచ్ఛిలా స్తథా ॥ ౨౮
ఈషదమ్లాశ్చ కట్వామ్లా మధురామ్లా స్తథాపరాః ।
శస్త్రక్షతరుజాహంత్రీ రక్తసంధానదాయినీః ॥ ౨౯

రణశ్రమహరీ శ్శీతాః కవోష్ణాశ్చ తథాఽలఘు ।
సంతాపహారిణీః కిం చానుష్ణశీతా జయప్రదాః ॥ ౬౦
నానావిధా స్సురాధారా వవర్ష మదిరార్ణవః ।
అవిచ్ఛిన్నం యామమాత్ర మేకైకా తత్ర యోగినీ. ॥ ౬౧
ఐరావతకరప్రఖ్యాం సుధాధారాం ముదా పపౌ ।
ఉత్తానం వదనం కృత్వా విలోలరసనాంచలం ॥ ౬౨
శక్తయః ప్రపపు శ్శీఘ్రః ముదామీలితలోచనాః ।
ఇత్థం బహువిధై ర్మద్యధారాపాతై స్సురాంబుధిః ॥ ౬౩
ఆగళం తర్పయిత్వా తా దివ్యరూపం సమాస్థితః ।
పున ర్గత్వా దండనాథాం ప్రణమ్య స సురాంబుధిః ॥ ౬౪
స్నిగ్ధగమ్భీరఘోషేణ వాక్యేనేద మువాచ తాం ।
దేవి! పశ్య మహారాజ్ఞి దండమండలనాయికే ! ౬౫
మయా సంతర్పితా ముక్తతర్షా శ్శక్తవరూథినీః ।
కాశ్చిన్నృత్యంతి గాయంతి కలక్వణితమేఖలాః ॥ ౬౬
నృత్యంతీనాం పురః కాశ్చి త్కరతాళం వితన్వతే ।
కాశ్చి ద్ధసంతి వ్యావల్గద్వల్గువక్షోజమండలాః ॥ ౬౭
పతంత్యన్యోన్య మంగేషు కాశ్చి దానందమంథరాః ।
కాశ్చిద్వల్గంతి చ శ్రోణీవిగళన్మేఖలామ్బరాః ॥ ౬౮
కాశ్చి ద్యుద్ధాయ సన్నద్ధా ఘూర్ణయంత్యో నిజాయుధం ।
ఇత్థం నిర్దిశ్యమానా స్తా శ్శక్తీ స్సైంహేయసింధునా ॥ ౬౯
అవలోక్య భృశం తుష్టా దండినీ త మువాచ హ ।

పరితుష్టాఽస్మి మద్యాబ్ధే! త్వయా సాహ్య మనుష్ఠితం ।
దేవకార్య మిదం కించ త్వయా నిర్విఘ్నితం కృతం ।
అతో వా త్వం మత్ప్రసాదా ద్వాజపేయాదికే మఖే ॥ ౯౧
సోమపానవ దత్యంత ముపయోజ్యో భవిష్యసి ।
మంత్రేణ పూతం త్వాం యాగే ప్రాశ్యంత్యఖిల దేవతాః ॥
యాగేషు మంత్రపూతేన పీతేన భవతా జనాః ।
సిద్ధి మృద్ధిం బలం స్వర్గ మపవర్గం చ బిభ్రతు ॥ ౯౩
మాహేశ్వరీ మహాదేవో బలదేవశ్చ భార్గవః ।
దత్తాత్రేయ స్తథాన్యేచ త్వాం ప్రాశ్యంతి మహాజనాః ॥ ౯౪
యాగే సమర్చిత స్త్వం హి సర్వాం సిద్ధిం ప్రదాస్యసి ।
ఇత్థం వరప్రదానేన తోషయిత్వా సురామ్బుధిమ్ ॥ ౯౫
మంత్రిణీం త్వరయామాస పున ర్యుద్ధాయ దండినీ ।
పునః ప్రవవృతే యుద్ధం శక్తీనాం దానవై స్సహ ॥ ౯౬
మదాట్టహాసనిర్భిన్నదిగష్టకధరాధరం ।
ప్రత్యగ్రమదిరామత్తాః పాటలీకృతలోచనాః ॥ ౯౭
శక్తయో దైత్యచక్రేషు న్యపత న్నేకహేలయా ।
న్యాయేన ద్వయ మాకేజే శక్తీనాం సమరశ్రియాం ॥ ౯౮
మదరాగేణ చక్షూంషి దైత్యరక్తేన శస్త్రికాః ।
తథా బభూవ తుములం యుద్ధం శక్తసురద్విషాం ॥ ౯౯
తథా మృత్యురపి త్రస్తః కాందిశీకత్వ మాగతః ।
ప్రస్ఖలత్పదవిన్యాసా మదేనాఽరక్తదృష్టయః । ౧౦౦

స్ఖలదక్షరసందర్భవీరభాషారసోద్ధతాః ॥
కదమ్బగోళకాకారహృష్టసర్వాంగయష్టయః ॥ ౧౦౧
యువరాజస్య సైన్యాని శక్తయ స్సమనాశయన్ ।
అక్షోహిణీశతం తత్ర దండినీ సమదారయత్ ॥ ౧౦౨
అక్షోహిణీసార్ధశతం నాశయామాస మంత్రిణీ ।
అశ్వారూఢాప్రభృతయో మదారుణవిలోచనాః ౧౦౩
అక్షోహిణీసార్ధశతం నిన్యు రంతకమందిరం ॥
అంకుశేనాఽతితీక్ష్ణేన తురగారోహిణీ రణే ॥ ౧౦౪
ఉలూకజిత మున్మథ్య పరలోకాతిథిం వ్యధాత్ ।
సమ్పత్కరీప్రభృతయ శ్శక్తిదండాధినాయికాః ॥ ౧౦౫
పురుషేణముఖా నన్యా న్నవయుద్ధే వ్యదారయన్ ।
అస్తంగతే సవితరి ధ్వస్తసర్వబలం తతః ॥ ౧౦౬
విశుక్రం యోధయామాస శ్యామలా రోపశాలినీ ।
అస్త్రప్రత్యస్త్రమోక్షేణ భీషణేన దివౌకసాం ॥ ౧౦౭
మహతా రణకృత్యేన యోధయామాస మంత్రిణీ ।
ఆయుధాని సుతీక్ష్ణాని విశుక్రస్య మహౌజసః ॥ ౧౦౮
క్రమశః ఖండయంతీ సా కేతుం చ రథసారథిం ।
ధనుర్గుణం ధనుర్దండం ఖండయంతీ శిలీముఖైః ॥ ౧౦౯
అస్త్రేణ బ్రహ్మశిరసా జ్వలత్పావకరోచిషా ।
విశుక్రం మర్దయామాస సోఽపత చ్ఛిన్నవిగ్రహః ॥ ౧౧౦
విషంగం చ మహాదైత్యం దండనాథా మదోద్ధతా ।
యోధయామాస చండేన ముసలేన వినిఘ్నతీ ॥ ౧౧౧

స ఛ్వాపి దుష్టో దనుజః కాలదండనిభాం గదాం ।
ఉద్యమ్య బాహునా యుద్ధం చకారాఽశేషభీషణం ॥ ౧౧౪
అన్యోన్య మంగం మృద్నంతౌ గదాయుద్ధప్రవర్తినౌ ।
చండాట్టహాససముఖరౌ పరిభ్రమణకారిణౌ ।
కుర్వాణౌ వివిధాంశ్చారీ ర్ఘూర్ణంతౌ పూర్ణవేష్టనైః ।
అన్యోన్యదండహననా న్మోహయంతౌ ముహుర్ముహుః ।
అన్యోన్యప్రహృతౌ రంధ్ర మీక్షమాణౌ మదోద్ధతౌ ।
మహోముసలదండాగ్రఘట్టనక్షోభితాంబరౌ ॥ ౧౧౫
అయుధ్యేతాం దురాధర్షౌ దండినీదైత్యశేఖరౌ ।
అథాఽర్ధరాత్రసమయపర్యంతం కృతసంగరౌ ॥ ౧౧౬
సంక్రుద్ధా హంతు మారేభే విషంగం దండనాయికా ।
సా తమున్మథ్య నిమగ్నేన హలేనాఽకృష్య వైరిణం ॥ ౧౧౭
కఠోరం తాడనం చక్రే ముసలేనాఽథ పోత్రిణీ ।
తతో ముసలఘాతేన త్యక్తప్రాణో మహాసురః ॥ ౧౧౮
చూర్ణితేన శతాంగేన సమం ప్రాణైర్నిరాశ్రయత్ ।
ఇతి కృత్వా మహత్కర్మ మంత్రిణీదండనాయికే ॥ ౧౧౯
తత్రైవ తం నిశాశేషం నిన్యతు స్స్వహాశ్వభిః ।
సా రాత్రి రపి భండస్య వ్యరంసీ త్సమ మాయుషా ॥ ౧౨౦
రణశ్రాంతం నిజం సైన్యం నిన్యతు శ్శిబిరం ప్రతి ॥ ౧౨౧

ఇతి శ్రీ బ్రహ్మాండపురాణే ఉత్తరభాగే లలితోపాఖ్యానే
హయగ్రీవాగస్త్యసంవాదే విశుక్రవిషంగవధో
నామ త్రయస్త్రింశోఽధ్యాయః.

శ్రీలలితాభండాసురయుద్ధమ్.

అగస్త్యః :—

అశ్వానన! మహాప్రాజ్ఞ వర్ణితం మంత్రిణీబలం ।
విషంగస్య వధో యుద్ధే వర్ణితో దండనాథయా ॥ ౧
శ్రీదేవ్యాః శ్రోతు మిచ్ఛామి రణచక్రే పరాక్రమం
సోదరవ్యాపదం దృష్ట్వా భండః కి మకరో న్మహా ॥ ౨
కథం తస్య రణోత్సాహః కైస్సమం సమయుధ్యత ।
సహాయాః కేఽభవం స్తస్య హతభ్రాతృతనూభువః ॥ ౩

శ్రీహయగ్రీవః :—

ఇదం శృణు మహాప్రాజ్ఞ సర్వపాపనికృంతనం ।
లలితాచరితం పుణ్య మణిమాదిగుణప్రదం ॥ ౪
విషువాయనకాలేషు పుణ్యేషు సమయేషు చ ।
సిద్ధిదం సర్వపాపఘ్నం కీర్తితం పంచపర్వసు ॥ ౫
తథా హతౌ రణోత్సాహౌ శ్రుత్వా నిజసహోదరౌ ।
శోకేన మహతావిష్టో భండః ప్రవిలలాప సః ॥ ౬
వికీర్ణకేశో ధరణౌ మూర్ఛితః పతిత స్తథా ।
న లేభే కించి దాశ్వాసం భ్రాతృవ్యసనకర్శితః ॥ ౭
పునఃపునశ్చ ప్రలప న్కుటిలాక్షేణ భూరిశః ।
ఆశ్వాస్యమాన శ్శోకేన ముక్తః క్రోధ మవాప సః ॥ ౮
ఫాలం వహ న్నతిక్రూరం భ్రమద్భ్రుకుటిభీషణం ।
అంగారపాటలం చక్షు ర్నిశ్శ్వస న్కృష్ణసర్పవత్ ॥ ౯

తీవ్రం ముహుర్ముహు స్స్పృష్ట్వా ధునానః కరపాలికాం ।
క్రోధహుంకార మాతన్వ న్గర్జ న్నుత్పాతమేఘవత్ ॥ ౧౦
ఉవాచ కుటిలాక్షం ద్రాక్ స మస్తపృతనాపతిం ।
యుద్ధైవ దుష్టయా మాయాబలా ద్యుద్ధే వినాశితాః ॥ ౧౧
భ్రాతరో మమ పుత్రాశ్చ సేనానాథా స్సహస్రశః ।
తస్యా స్త్రియో౽ద్య ధూర్తాయాః కంఠోత్థై శ్శోణితద్రవైః ॥
భ్రాతృపుత్రమహాశోకవహ్నిం నిర్వాపయా మ్యహం ।
తదద్య త్వం కుటిలాక్ష! త్వం సజ్జీకురు పతాకినీం ॥ ౧౩
ఇత్యుక్త్వా కఠినం వర్మ వజ్రపాతసహం మహత్ ।
దధానో భుజమధ్యేన బద్ధ్వా స్పృష్ట్వా మహేషుధీ ॥ ౧౪
ఉద్దామహార్వనిస్వానకఠోరం ధన్వ ధారయన్ ।
కాలాగ్ని రివ సంక్రుద్ధో నిర్జగామ నిజా త్పురాత్ ॥ ౧౫
తాళజంఘాదికై స్సార్ధం పురద్వారనివేశితైః ।
చతుర్భి ర్ధృతశస్త్రాస్త్రై ర్ధృతవర్మభి రుద్ధతైః ॥ ౧౬
పఞ్చత్రింశచ్చమూనాథైః కుటిలాక్షపురస్సరైః ।
సర్వసేనాపతీంద్రేణ కుటిలాక్షేణ సక్రుధా ॥ ౧౭
మిళిత్వా తేన భండేన చత్వారింశ చ్చమూవరాః ।
దీప్తాయుధా దీప్తకేశా నిర్జగ్ము ర్దీప్తకఙ్కటాః ॥ ౧౮
ద్విసహస్రాక్షౌహిణీనాం పఞ్చాశీతి శ్శతాధికా ।
త మన్వగాద్గయా వేగా హేలయా మథితుం ద్విషః ॥ ౧౯
భండాసురే వినిర్యాతే సర్వసైనికసఙ్కులే ।

శూన్యకే నగరే తత్ర స్త్రీమాత్ర మవశేషితమ్ ॥ ౨౦
అఖిలం నామ దైత్యేంద్రో రథవర్యం మహారథః ।
సహస్రయుగ్యసింహాఢ్య మారురోహ రణోద్ధతః ॥ ౨౦
తత్కాలే ప్రవిజజ్వాల కాలాగ్ని రివ దీప్తిమాన్ ।
యాతనానామవా న్ఖడ్గ శ్చంద్రహాసనమాకృతిః ॥ ౨౧
ఇత స్తత శ్చలన్తీనాం సేనానాం ధూళి రుద్ధతా ।
నోర్ధ్వం తస్యా ఽభరం భూమి రక్షమేవ దివం యయౌ ॥ ౨౩
కేచి ద్వ్యామే రపర్యాప్తాః ప్రచేలు ర్వ్యోమవర్త్మనా ।
కేషాం చి త్స్కంధ మారూఢాః కేచి చ్చేలు ర్మహాబలాః ॥
న దిక్షు నచ భూచక్రే న వ్యోమ్ని చ తే మముః ।
దుఃఖదుఃఖేన తే చేలు రన్యోన్యాశ్లేషపీడితాః ॥ ౨౪
అత్యంతసేనాసంమర్దా ద్రథచక్రై ర్విచూర్ణితాః ।
కేచి త్పాదేన నాగానాం మర్దితా న్యపతన్భువి ॥ ౨౬
ఇత్థం ప్రచలితా నేవ సమం సర్వై శ్చ సైనికైః ।
వజ్రనిష్పేషసదృశ స్సింహనాదో వ్యధీయత ॥ ౨౭
తేనాఽత్యంతకఠోరేణ సింహనాదేన భూయసా ।
భండదైత్యముఖోత్థేన విదీర్ణ మభవ జ్జగత్ ॥ ౨౮
సాగరా శ్శోష మాపన్నా శ్చంద్రార్కౌ ప్రచలాయితౌ ।
ఉడూని న్యపత న్వ్యోమ్నో భూమి ర్డోలాయితాఽభవత్ ॥
దిఙ్నాగా శ్చాభవం స్త్రస్తా మూర్ఛితా శ్చ దివౌకసః ।
శక్తీనాం కటకం చాభూ ద్దకాండత్రాసవిహ్వలమ్ ॥ ౩౦

ప్రాణాం త్సంధారయామాసుః కథ మప్యశ్వవారణాః ।
శక్తయో భయవిభ్రష్టాన్యాయుధాని పున ర్దధుః ॥ ౩౧
వహ్నిప్రాకారవలయం ప్రశాంతం పునరుత్థితమ్ ।
దైత్యేంద్రసింహనాదేన చమూనాథధనుస్స్వనైః ॥ ౩౨
క్రందనైశ్చాపి యోధానాం జగ చ్ఛబ్ద మివాఽభవత్ ।
తేన నాదేన మహతా భండదైత్య వినిర్గమమ్ ॥ ౩౩
నిశ్చిత్య లలితా దేవీ స్వయం యోద్ధుం ప్రచక్రమే ।
అశక్య మన్యశక్తీనా మాకలయ్య మహాహవమ్ ॥ ౩౪
భండదైత్యేన దుష్టేన స్వయ ముద్యోగ మాస్థితా ।
చక్రరాజరథ స్తస్యాః ప్రచచాల మహోదయః ॥ ౩౫
చతుర్వేదమహాచక్రః పురుషార్థమహాహయః ।
ఆనందధ్వజసంయుక్తో నవభిః పర్వభి ర్యుతః ॥ ౩౬
నవపర్వస్థదేవీభి రాకృష్టగురుధన్వభిః ।
పరార్థాధికసంఖ్యాతపరివారసమృద్ధిభిః ॥ ౩౭
పర్వస్థానేషు సర్వేషు పాలిత స్సర్వతో దిశం ।
దశయోజన మున్నమ్ర శ్చతుర్యోజన విస్తృతః ॥ ౩౮
మహారాజ్ఞీచక్రరాజరథేంద్రః ప్రచల న్నభా ।
తస్మి న్ప్రచలితే జుష్టం శ్యామయా దండనాథయా ॥ ౩౯
గేయచక్రం చచాలాఽగ్రే కిరిచక్రస్య పృష్ఠతః ।
అన్యాసా మపి శక్తీనాం వాహనాని పరార్థశః ॥ ౪౦
నృసింహోష్ట్రనరవ్యాళమృగపక్షిహయాత్మనా ।

గజభేరుండశరభవ్యాఘ్రవాతమృగాత్మనా ॥ ౪౧
ఏతాదృశాస్తు తిర్యంచోఽప్యన్యే వాహనతాం గతాః ।
ఊహు రుచ్చావచాః శక్తీ ర్భండాసురవధోద్యతాః ౪౨
యోజనామాత్రవిస్తార మపి తద్ద్వారమండలమ్ ।
వహ్నిప్రాకారచక్రస్య న పర్యాప్తం చమూతతేః ॥ ౪౩
జ్వాలామాలినికా నిత్యా ద్వారస్యాత్యంతవిస్తృతిమ్ ।
వితతాన సమస్తానాం శక్తీనాం నిర్గమైషిణీ ॥ ౪౪
అథ సా జగతాం మాతా మహారాజ్ఞీ మహోదయా ।
నిర్జగామాఽగ్నివరణద్వారా త్తీవ్రప్రతాపినీ ॥ ౪౫
దేవదుందుభయో నేదుః పతితాః పుష్పవృష్టయః ।
మహాముక్తాతపత్రం తు దివి దీప్త మదృశ్యత ॥ ౪౬
నిమిత్తాని ప్రసన్నాని సూచకాని జయశ్రియః ।
అభవ న్లలితాసైన్య ఉత్పాతాస్తు ద్విషాం బలే ॥ ౪౭
తతః ప్రవవృతే యుద్ధం సేనయో రుభయో రపి ।
ప్రసర్పద్విశిఖస్తోమబద్ధాంధతమసచ్ఛటమ్ ॥ ౪౮
హన్యమానగజస్తోమస్రుతశోణితబిందుభిః ।
ప్రీయమాణశరచ్ఛిన్నదైత్యశ్వేతాతపత్రకమ్ ॥ ౪౯
న దిశో న నభోభాగో న భూమి ర్న చ కించన ।
దృష్టం తు కేవలం దుష్టం రజోమాత్రం చమూత్థితమ్ ॥ ౫౦
నృత్యత్కబంధనివహావిధూతతటపాదపా ।
దైత్యకేశశతస్రస్తశైవాలకలికోజ్జ్వలా ॥ ౫౧

శ్వేతాతపత్రవలయశ్వేతపంకజభాసురా ।
చక్రకృత్తకరిగ్రామపాదకూర్మపరంపరా ॥ ౫౨
కృత్తోద్ధ్వస్తమహాదైత్యగజగండశిలోచ్చయా ।
ఏఃబావకాండజైః పతితైస్తైః ఫేనాళీవ చామరైః ॥ ౫౩
కృత్తాసివల్లరీజాలనిబిడీకృతతీరభూః ।
దైత్యవీరేక్షణశ్రేణీశుక్తిసమ్పుటభాసురా ॥ ౫౪
దైత్యవాహనసంఘాతసక్రమీనశతాకులా ।
ప్రావహచ్ఛోణితనదీ సేనయో ర్యుధ్యమానయోః ॥ ౫౫
ఇత్థం ప్రవవృతే యుద్ధం మృత్యోశ్చ త్రాసకారకం ।
చతుర్థయుద్ధదివసే ప్రాత రారభ్య భీషణం॥ ౫౬
ప్రహరద్వయపర్యంతం సేనయో రుభయో రపి ।
తత్ర శ్రీలలితాయాశ్చ భండస్యాప్యభవ ద్రణః ॥ ౫౭
అస్త్రప్రత్యస్త్రసంక్షోభతుములీకృతదిక్తటః ।
ధనుర్జ్యాజాతటంకారహుంకారై రతిభీషణః ॥ ౫౮
తూణీరవదనా త్కర్షం త్సందధానశ్చ ధన్వని ।
విముంచ న్విశిఖా న్పాణి స్సర్వదాఽదృశ్యతాఽహవే ॥ ౫౯
హస్తలాఘవవేగేన న ప్రాజ్ఞాయత కించన ।
మహారాజ్ఞీకరాంభోజవ్యాపార శ్శరమోక్షణే ॥ ౬౦
సంధానే త్వేకధా తస్యా దశధా చాపనిర్గమే ।
శతధా గగనే దైత్యసైన్యప్రాప్తౌ సహస్రధా ॥ ౬౧
దైత్యాంగసంగే సంప్రాప్తాః కోటిసంఖ్యా శ్శిలీముఖాః ।

శరాంధకారం సృజతీ భిందంతీ రోదసీ శరైః ౬౨
మూర్ధ్న్యాఽభిన త్త్రిచండస్య మహారాజ్ఞీ మహేషుభిః
తతః కోపారుణం నేత్రం వహ న్భండ స్స దానవః ॥ ౬౩
వవర్ష శరజాలేన మహతా లలితేశ్వరీం ।
అంధతామిస్రకం నామ మహాస్త్రం ప్రముమోచ సః ॥ ౬౪
మహాతరణిబాణేన త న్ననోద మహేశ్వరీ ।
పాషండాస్త్రం మహాసీరో భండః ప్రముముచే రణే ।
గాయత్ర్యస్త్రం తస్య నుత్త్యై సస్మార జగదమ్బికా ।
అంధాస్త్ర మసృజ ద్భండ శ్శక్తిదృష్టివినాశకం ॥ ౬౫
చక్షుష్మతిమహాస్త్రేణ శమయామాస తత్ప్రసూః ।
శక్తినాశాభిధం భండో ముమోచాస్త్రం మహారణే ॥ ౬౬
విశ్వావసో రథాఽస్త్రేణ తస్య దర్ప మపాకరోత్ ।
అంతకాస్త్రం ససర్జోచ్చై స్సంక్రుద్ధో భండదానవః ॥ ౬౭
మహామృత్యుంజయాస్త్రేణ నాశయామాస తద్బలం ।
సర్వాస్త్రస్మృతినాశాఖ్య మస్త్రం భండో వ్యముంచత ॥ ౬౮
ధారణాస్త్రేణ చక్రేశీ తద్భయం సమనాశయత్ ।
భయాస్త్ర మసృజ ద్భండ శ్శక్తీనాం భీతిదాయకం ॥ ౭౦
అభయంకర మైంద్రాస్త్రం ముముచే జగదమ్బికా ।
మహారోగాస్త్ర మసృజ చ్ఛక్తిసేనాసు దానవః । ౭౧
రాజయక్ష్మాదయో రోగా స్తేభ్యోఽభూవం త్సహస్రశః ।
తన్నివారణసిద్ధ్యర్థం లలితాపరమేశ్వరీ ॥ ౭౨

నామత్రయమహామన్త్రమహాస్త్రం సమముంచత ।
అచ్యుత శ్చాప్యనంతశ్చ గోవింద స్తచ్ఛరోత్థితాః ॥ ౨౩
హుంకారమాత్రనిర్దగ్ధరోగా స్తా మనమ న్మదా ।
నత్వాథ తాం మహేశానీం తద్భక్తవ్యాధిమర్దనం ॥ ౨౪
విధాతుం త్రిషు లోకేషు నియుక్తా స్స్వపదం యయుః ।
ఆయుర్నాశన మస్త్రంతు ముక్త్వా స్భండదానవః ॥ ౨౫
కాలసంకర్షణీరూప మస్త్రం రాజ్ఞీ వ్యముంచత ।
మహాసురాస్త్ర ముద్దామం వ్యసృజ ద్భండదానవః ॥ ౨౬
తత స్సహస్రశో జాతా మహాకాయా మహాబలాః ।
మధుశ్చ కైటభ శ్చైవ మహిషాసుర ఏవ చ ॥ ౨౭
ధూమ్రలోచన దైత్యశ్చ చండముండాదయోఽసురాః ।
చిక్షుర శ్చామర శ్చైవ రక్తబీజాసుర స్తథా ॥ ౨౮
శుమ్భ శ్చైవ నిశుమ్భశ్చ కాలకేయా మహాబలాః ।
ధూమ్రాభిధానా శ్చ పరే తస్మా దస్త్రా త్సముత్థితాః ॥ ౨౯
తే సర్వే దానవశ్రేష్ఠాః కరై స్స్వై శ్శస్త్రమండలైః ।
శక్తిసేనాం మర్దయంతో వ్యగ్రంతశ్చ భయంకరం ॥ ౩౦
హాహేతి క్రందమానాశ్చ శక్తయో దైత్యమర్దితాః ।
లలితాం శరణం ప్రాప్తాః పాహి పాహీతి సత్వరం ॥ ౩౧

దుర్గావిర్భావః

అథ దేవీ భృశం క్రుద్ధా రోషాట్టహాస మాతనోత్ ।
తత స్సముత్థితా కాచి ద్దుర్గా నామ యశస్వినీ ॥ ౩౨

సమస్తదేవతేజోభి ర్నిర్మితా విశ్వరూపిణీ ।
శూలంచ శూలినా దత్తం చక్రం చక్రిసమర్పితం ॥ ౮౩
శంఖం వరుణదత్తంచ శక్తిం దత్తాం హవిర్భుజా ।
చాప మక్షయతూణీరం మరుద్దత్తం మహాధ్వనిం ॥ ౮౪
వజ్రిదంతం చ కులిశం ఘంటా మైరావతార్పితాం ।
కాలదత్తం మహాదండం పాశం పాశధరార్పితం ॥ ౮౫
బ్రహ్మదత్తాం కుండికాంచ చషకం ధనదార్పితం ।
మృత్యుదత్తౌ ఖడ్గఖేటౌ హారం జలధినార్పితం ॥ ౮౬
విశ్వకర్మప్రదిష్టాని భూషణాని చ బిభ్రతీ ।
అంగై స్సహస్రకిరణశ్రేణిభాసురరశ్మిభిః ॥ ౮౭
ఆయుధాని సమస్తాని దీపయంతీ మహోదయా ।
అన్యదత్తై రథాఽన్యైశ్చ శోభమానా పరిచ్ఛదైః ॥ ౮౮
సింహవాహన మారుహ్య యుద్ధం నారాయణీఽవ్యధాత్ ।
తయా తే మహిషప్రఖ్యా దానవా వినిపాతితాః ॥ ౮౯
చండికాసప్తశత్యాం తు యథాకర్మ కృతం తయా ।
తథైవ సమరం చక్రే మహిషాదిమదాపహమ్ ॥ ౯౦
తత్కృత్వా దుష్కరం కర్మ లలితాం ప్రణనామ సా ।
మూకాస్త్రి మసృజ ద్దుష్ట శ్శక్తిసేనాసు దానవః ॥ ౯౧
మహావాగ్వాదినీనామ ససర్జాఽస్త్రం జగత్ప్రసూః ।
విద్యారూపస్య వేదస్య తస్కరా నసురాధమాన్ ॥ ౯౨
ససర్జ తత్ర సమరే దుర్మదో భండదానవః ।

దక్షహస్తాంగుష్ఠనఖా న్మహారాజ్ఞ్యా స్సముత్థితః ॥ ౯౩
మహామత్స్యాకృతి శ్శ్రీమా నాదినారాయణో విభుః ।
తేన తే వేదహంతార స్సోమకాద్యా వినాశితాః ॥ ౯౪
అర్ణవాస్త్రం మహాపీనో భండదైత్యో రణేఽసృజత్ ।
తత్రోద్దామపయఃపూరే శక్తిసైన్య మమజ్జత ॥ ౯౫
అథ శ్రీలలితాదక్షహస్తతర్జనికానఖాత్ ।
ఆదికూర్మ స్సముత్పన్నో యోజనాయుతవిస్తరః ॥ ౯౬
ధృతా స్తేన మహాభోగకర్పరేణ ప్రథీయసా ।
శక్తయో హ్యవమాపన్నా స్సముద్రాస్త్రభయం జహుః ॥
తత్సాముద్రం చ భగవాం త్సలీలం సలిలం పపౌ ।
హిరణ్యాక్షం మహాస్త్రం తు విజహౌ దుష్టదానవః ॥ ౯౭
తస్మా త్సహస్రశో జాతా హిరణ్యాక్షా గదాయుధాః ।
తైర్మథ్యమానే శక్తీనాం సైన్యే సంత్రాసవిహ్వలే ౯౮
ఇతస్తతః ప్రచలితే శిథిలే రణకర్మణి ।
అథ శ్రీలలితాదక్షహస్తమధ్యాఙ్గులీనఖాత్ ॥ ౧౦౦
మహావరాహ స్సమభూ చ్ఛ్వేతః కైలాససన్నిభః ।
తేన వజ్రసమానేన పోత్రేణాఽభివిదారితాః ॥ ౧౦౧
కోటిశ స్తే హిరణ్యాక్షా మర్ద్యమానాః క్షయంగతాః ।
అథ భండ స్త్వతిక్రోధా ద్భ్రుకుటిం వితతాన హ ॥ ౧౦౨
తస్య భ్రుకుటితో జాతా హిరణ్యాః కోటిసంఖ్యకాః ।
జ్వలదాదిత్యవద్దీప్తా దీప్తప్రహరణాశ్చ తే ॥ ౧౦౩

అమర్దయ ఇచ్ఛాశక్తిసైన్యం ప్రహ్లాదం చాప్యపీడయన్ ।
యః ప్రహ్లాదోఽస్తి శక్తీనాం పరమానందలక్షణః ॥ ౧౦౪
స ఏవ బాలకో భూత్వా హిరణ్యపరిపీడితః ।
త్రిపురాం శరణం ప్రాప్త స్తేన రాజ్ఞీ కృపామగాత్ ॥ ౧౦౫
అథ శక్త్యానందరూపం ప్రహ్లాదం పరిరక్షితుమ్ ।
దక్షహస్తానామికాగ్రం ధునోతిస్మ జగత్ప్రసూః ॥ ౧౦౬
తస్మా ద్ధుతసటాజాలః ప్రజ్వలల్లోచనత్రయః ।
సింహాస్యః పురుషాకారః కంఠస్యాఽధో జనార్దనః ॥ ౧౦౭
నఖాయుధః కాలరుద్రరూపీ ఘోరాట్టహాసవాన్ ।
సహస్రసంఖ్యదోర్దండో లలితాజ్ఞానుపాలకః ॥ ౧౦౮
హిరణ్యకశిపూం త్సర్వా న్భండభ్రుకుటిసంభవాన్ ।
క్షణా ద్విదారయామాస నఖైః కులిశకర్కశైః ॥ ౧౦౯
బలీంద్రాస్త్రం మహాఘోరం సర్వదైవతనాశనమ్ ।
అముఞ్చ ల్లలితాదేవీం ప్రతి భండమహాసురః ॥ ౧౧౦
తదస్త్రదర్పనాశాయ వామనాశ్శతశోఽభవన్ ।
క్షణేక్షణే వర్ధమానాః పాశహస్తా మహాబలాః ॥ ౧౧౧
బలీంద్రాస్త్రసముద్భూతా న్బధ్నంతః పాశమండలైః ।
దక్షహస్తకనిష్ఠాగ్రా జ్జాతాః కామేశయోషితః ॥ ౧౧౨
మహాకాయా మహోత్సాహా స్తదస్త్రం సమనాశయన్ ।
హైహయాస్త్రం సమసృజ ద్భండదైత్యో రణాజిరే ॥ ౧౧౩
తస్మా త్సహస్రశో జాతా స్సహస్రార్జునకోటయః ।

అథ శ్రీత్రిపురావామ్యహాస్తాఙ్గుష్ఠనఖోత్థితః ॥ ౧౧౩
ప్రజ్వలద్భార్గవో రామ స్సక్రోధ స్సింహనాదవాన్ ।
ధారయా మర్దయ న్నేతా న్కుఠారస్య కఠోరయా ॥ ౧౧౪
సహస్రార్జునసంఘాతాంక్షణాదేవ వ్యనాశయత్ ।
అథ క్రుద్ధో భండదైత్యః క్రోధహుఙ్కార మాతనోత్ ౧౧౫
తస్మా ద్ధుఙ్కారతో జాత శ్చంద్రహాసకృపాణవాన్ ।
సహస్రాక్షౌహిణీరక్ష స్సేనయా పరివారితః ॥ ౧౧౬
దశద్వాయఃభుజః క్రూరో రావణాఖ్యో దశాననః ॥ ౧౧౭
కనిష్ఠం కుంభకర్ణంచ మేఘనాదం చ నందనమ్ ।
గృహీత్వా శక్తిసైన్యం త దతిదూర మమర్దయత్ ॥ ౧౧౮
అథ శ్రీత్రిపురావామహస్తతర్జనికానఖాత్ ।
కోదండరామ స్సహభూ ల్లక్ష్మణేన సమన్వితః ॥ ౧౧౯
జటామకుటవా న్వల్క బద్ధతూణీరపృష్ఠభూః ।
నీలోత్పలదళశ్యామో ధను ర్విస్ఫారయ న్ముహుః ॥ ౧౨౦
నాశయామాస దివ్యాస్త్రైః క్షణా ద్రాక్షససైనికమ్ ।
మర్దయామాస పౌలస్త్యం కుంభకర్ణం చ సోదరమ్ ॥ ౧౨౧
లక్ష్మణో మేఘనాదం చ మహావీర మనాశయత్ ।
ద్వివిదాస్త్రం మహాభీమ మసృజ ద్భండదానవః ॥ ౧౨౨
తస్మా దనేకశో జాతాః కపయః పిఙ్గలోచనాః ।
క్రోధేనాఽత్యంతతామ్రాస్యాః ప్రత్యేకం హనుమత్సమాః ॥
వ్యనాశయం చ్ఛక్తిసైన్యం క్రూరక్రేంకారకారిణః ।

అథ శ్రీత్రిపురావామహస్తమధ్యాఙ్గులీనఖాత్ ॥ ౧౨౪
అవిర్భవ న్మేఘధరః క్రోధమద్యారుణేక్షణః ।
నీలామ్బరపినద్ధాంగః కైలాసాచలనిర్మలః ॥ ౧౨౫
ద్వివిదాస్త్రసముద్భూతా న్కపీం త్సర్వా న్వ్యనాశయత్ ।
రాజాసురం నామ మహ త్ససర్జాఽస్త్రం స దానవః ।
తస్మా దస్త్రా త్సముద్భూతా బహవో నృపదానవాః ।
శిశుపాలో దంతవక్త్ర స్సాల్వః కాశీపతి స్తథా ॥ ౧౨౬
పౌండ్రకో వాసుదేవశ్చ రుక్మి హంసకడిమ్భకౌ ।
శమ్బరశ్చ ప్రలమ్బశ్చ తథా బాణాసురోఽపిచ॥ ౧౨౭
కంస శ్చాణూరమల్లశ్చ ముష్టికోత్పలశేఖరౌ ।
అరిష్టో ధేనుకః కేశీ కాళీయో యమళార్జునౌ ॥ ౧౨౮
పూతనా శకట శ్చైవ తృణావర్తాదయోఽసురాః ।
అనేకై స్సహ సేనాభి రుత్థితా శ్శస్త్రపాణయః ॥ ౧౩౦
తా న్వినాశయితుం సర్వా న్వాసుదేవ స్సనాతనః ।
శ్రీదేవీవామహస్తాఙ్గుష్ఠనామికాసఖసమ్భవః ॥ ౧౩౧
చతుర్వ్యూహం సమాతేనే చత్వార స్తే తతోఽభవన్ ।
వాసుదేవో ద్వితీయస్తు సంకర్షణ ఇతి స్మృతః । ౧౩౨
ప్రద్యుమ్న శ్చాఽనిరుద్ధశ్చ తే సర్వే ప్రోద్యదాయుధాః ।
తా నశేషాన్సురాచారా న్స్వభమే ర్భారప్రవర్తకాన్॥ ౧౩౩
నాశయామాసు ర్దుర్వేశవేషచ్ఛన్నా న్మహాసురాన్ ।
అథ తేషు ప్రణష్టేషు సంక్రుద్ధో భండదానవః ౧౩౪

ధర్మవిప్లావకం ఘోరం కల్యస్త్రం సమముంచత ।
తతః కల్యస్త్రతో జాతా ఆంధ్రాః పుండ్రాశ్చ మాత్రిజాః ॥
కిరాతాః శ్శబరా హూణా యవనాః పాపవృత్తయః ।
వేదవిప్లావకా ధర్మద్రోహిణః ప్రాణిహింసకాః ॥ ౧౩౬
వర్ణాశ్రమేషు సాంకర్యకారిణో మలినాంగకాః ।
త్రిపురాశక్తిసైన్యాని భూయో భూయో వ్యమర్దయన్ ॥ ౧౩౭
అథ. శ్రీలలితావామహస్తపద్మస్య భాస్వతః ।
కనిష్ఠికానఖోద్భూతః కల్కిర్నామ జనార్దనః ॥ ౧౩౮
అశ్వారూఢః ప్రదీప్తాస్త్రీ రట్టహాసం చకార హ ।
తస్యైవ ధ్వనినా సర్వే వజ్రనిష్పేషబంధునా ॥ ౧౩౯
కిరాతా మూర్ఛితా నేశుశ్శక్తయశ్చాపి హర్షితాః ।
దశావతారనాథాస్తే కృత్వేత్థం కర్మ దుష్కరం ॥ ౧౪౦
లలితాంబాం నమస్కృత్య బద్ధాంజలిపుటాః స్థితాః ।
ప్రతికల్పం ధర్మరక్షాం కర్తుం మత్స్యాదిజన్మభిః ॥ ౧౪౧
లలితాంబానియుక్తాస్తే వైకుంఠాయ ప్రతస్థిరే ।
ఇత్థం సమస్తేష్వస్త్రేషు నాశితేషు దురాశయః ॥ ౧౪౨
మహామోహాస్త్రమసృజచ్ఛక్తయస్తేన మూర్ఛితాః ।
శాంభవాస్త్రం విసృజ్యాఽమ్బా మహామోహాస్త్రమక్షిణోత్
అస్త్రప్రత్యస్త్రధారాభిరిత్థం జాతే మహాహవే ।
అస్త్రశైలం గభస్తీశో గంతుమారభతాఽరుణః ॥ ౧౪౪
అథ నారాయణాస్త్రేణ సా దేవీ లలితాంబికా ।